Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 31 mars 1927 kl. 5 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1927—1928 av utgifterna under riksstatens nionde huvudtitel, innefattande anslagen till jordbruksdepartementet.

(1:a avd.)

Departementet.

1:o) **Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli.** I den till riksdagen den 4 januari 1927 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov för nämnda budgetår har Kungl. Maj:t i punkten 1 under nionde huvudtiteln föreslagit riksdagen att *Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli.* [1.*]

a) från och med den 1 juli 1927, med uteslutande av den å jordbruksdepartementets ordinarie stat uppförda registratorsbefattningen i lönegraden B 22, å samma stat upptaga en registratorsbefattning i lönegraden B 15;

b) från och med samma tidpunkt till övergångsstat överföra nuvarande registratorsbefattningen i departementet;

c) godkänna följande ändrade ordinarie stater för jordbruksdepartementet, att tillämpas från och med budgetåret 1927—1928:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	121,100
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., *förslagsanslag*	»	21,500
Avlönande av en extra föredragande hos regeringsrätten, *förslagsanslag*	»	9,500
Förslagsanslag	kronor	152,100.

B. Övergångsstat.

Avlöningar, *förslagsanslag*	kronor	36,600.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning avser att, i anslutning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande omorganisation av registratorsbefattningarna i statsdepartementen, den å jordbruksdepartementets ordinarie

* Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet.

stat uppförda registratorn med placering i lönegraden B 22 skulle överföras å övergångsstat samt att i ordinarie staten skulle upptagas en befattning såsom registrator i lönegraden B 15, därvid är avsett, att den nya befattningen icke skulle tillsättas, innan den å övergångsstat uppförda registratorn avgått från sin tjänst. Vad angår själva anslagsfrågan, innefattar förslaget att avlöningen för den å nu gällande ordinarie stat upptagna registratorn överflyttas från sagda stat till övergångsstaten, varemot icke för närvarande ansetts böra vidtagas någon förhöjning av anslaget i ordinarie staten med belopp motsvarande befattning i B 15.

Ordinarie förslagsanlaget till jordbruksdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli borde sålunda i riksstaten för budgetåret 1927—1928 uppföras med oförändrat belopp av 188,700 kronor.

Utskottet. Under erinran att riksdagen redan på statsutskottets hemställan fattat beslut angående omorganisation i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag av registratorsbefattningen i flera av de övriga departementen, får utskottet i anslutning till det av riksdagen sålunda fattade beslutet hemställa,

att riksdagen må

a) från och med den 1 juli 1927, med uteslutande av den å jordbruksdepartementets ordinarie stat uppförda registratorsbefattningen i lönegraden B 22, å samma stat upptaga en registratorsbefattning i lönegraden B 15;

b) från och med samma tidpunkt till övergångsstat överföra nuvarande registratorsbefattningen i departementet;

c) godkänna följande ändrade ordinarie stater för jordbruksdepartementet, att tillämpas från och med budgetåret 1927—1928:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	121,100
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., *förslagsanslag*	»	21,500
Avlönande av en extra föredragande hos regeringsrätten, *förslagsanslag*	»	9,500
Förslagsanslag	kronor	152,100.

B. Övergångsstat.

Avlöningar, *förslagsanslag*	kronor	36,600.

2:o) **Egnahemsavdelning inom departementet.** Med tillstyrkande av bifall till vad Kungl. Maj:t under punkt 2 föreslagit hemställer utskottet, *Egnahemsavdelning inom departementet.* [2.]

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår för egnahemsavdelning inom jordbruksdepartementet anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 18,400 kronor.

Lantbruksstyrelsen m. m.

3:o) **Lantbruksstyrelsen.** Ordinarie förslagsanslaget till lantbruksstyrelsen har av Kungl. Maj:t i förslaget till riksstat för budgetåret 1927—1928 upptagits med oförändrat belopp av 225,000 kronor. *Lantbruksstyrelsen.* [3.]

Under erinran om den av chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor lämnade redogörelsen för ett av särskilt tillkallade sakkunniga avgivet betänkande rörande fullmäktigsystemet inom statsförvaltningen och de affärsdrivande verken — däri de sakkunniga beträffande de till ämbetsverk lydande under jordbruksdepartementet hörande lantbruksrådet, fullmäktige i stuteriöverstyrelsen samt domänfullmäktige föreslagit indragning av lantbruksrådet och domänfullmäktige, varemot fullmäktige i stuteriöverstyrelsen ansetts böra tillsvidare bibehållas — har chefen för jordbruksdepartementet i samband med anmälan under punkten 3 av anslagsbehovet för budgetåret 1927—1928 till lantbruksstyrelsen till behandling upptagit frågan om lantbruksrådet.

Av statsrådsprotokollet i ämnet (sid. 3—5) inhämtas bland annat följande.

Enligt kungörelsen den 18 september 1918 (nr 908) har lantbruksrådet till uppgift att tillhandagå lantbruksstyrelsen med upplysningar och praktiska uppslag. Frågan om inrättande av en sådan institution bragtes under riksdagens bedömande, därigenom att Kungl. Maj:t i en till 1918 års riksdag avlåten, av riksdagen sedermera bifallen proposition anhöll om medgivande, att till ledamöterna i ett vid lantbruksstyrelsens sida ställt lantbruksråd måtte få från nionde huvudtitelns anslag till rese- och traktamentspenningar utgå ersättning efter samma grunder, som gällde för av Kungl. Maj:t utsedda kommittéledamöter. I övrigt innefattade propositionen endast en redogörelse för det sålunda tilltänkta lantbruksrådet. De i anslutning härtill utfärdade närmare bestämmelserna i ämnet återfinnas i nämnda kungörelse.

Förenämnda sakkunniga, som i ärendet inhämtat yttrande från lantbruksstyrelsen, hava uttalat, att de vid lantbruksrådets inrättande hysta förhoppningarna knappast hade i någon högre grad blivit infriade. Lantbruksrådet hade endast mycket sparsamt kallats till överläggningar inom lantbruksstyrelsen, och de av rådet behandlade fåtaliga ärendena hade ej heller varit av den beskaffenhet, att det kunde anses, att syftet med institutionens inrättande blivit i någon mera betydande grad tillgodosett. De sakkunniga hade funnit verkligt behov av institutionen icke vidare föreligga. Vad man med lantbruksrådet i olika hänseenden velat vinna hade synts kunna tillfreds-

ställande ernås genom inhämtande av yttranden från åtskilliga institutioner och organ inom jordbrukets område ävensom genom tillkallandet av särskilda praktiskt eller teoretiskt utbildade sakkunniga. Sistnämnda anordning hade synts innebära väsentligt större anpassningsmöjligheter än rådsformen och vara fullt tillräcklig för sitt ändamål. De sakkunniga hade därför föreslagit, att lantbruksrådet måtte indragas.

Departementschefen, som med hänsyn till vad de sakkunniga i ärendet anfört funnit anledning att bibehålla ifrågavarande institution icke föreligga, har framhållit, att under lantbruksrådets tillvaro rådet icke varit samlat till gemensamt sammanträde samt att särskilda avdelningar och sektioner av rådet hållit tillhopa endast fem sammanträden, vilka infallit under åren 1920, 1921 och 1924.

Mot vad departementschefen i ärendet anfört har utskottet icke funnit skäl till erinran, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

Tillskott till dyrtidstillägg för lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater. [4.]

4:o). **Tillskott till dyrtidstillägg för lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater.** Under punkt 4 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

a) medgiva, att under tiden 1 juli 1927—30 juni 1928 må till lantbruksingenjörer och extra lantbruksingenjörer ävensom till lantbruksstipendiat, som förordnas att i lantbruksingenjörs ställe utföra förrättning, för den tid förordnandet varar, utöver dyrtidstillägg på grund av lön eller arvode, av statsmedel utgå tillskott därtill på grund av inkomster för arbete enligt taxa, beräknade för en var befattningshavare till 2,600 kronor för år räknat;

b) förklara, att beträffande tillskott, som nu nämnts, de angående dyrtidstillägg för motsvarande tid gällande bestämmelser skola i tillämpliga delar lända till efterrättelse, med rätt för Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter, som kunna vara erforderliga för tillämpning av dessa bestämmelser;

c) för nu angivna ändamål såsom tillskott till dyrtidstillägg för lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 20,000 kronor.

(Nionde huvudtiteln sid. 5.)

Departementschefen har ansett tillskotten till dyrtidstillägg åt lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater böra för budgetåret 1927—1928 utgå å samma antagna inkomst som förut samt beräknas efter enahanda bestämmelser, som gälla i avseende å dyrtidstilläggen.

Anslaget har beräknats i enlighet med av Kungl. Maj:t under för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslagna allmänna grunder för dyrtidstilläggens utgående.

Utskottet.

Ehuru riksdagen ännu icke fattat beslut rörande nämnda allmänna grunder för dyrtidstilläggen, har utskottet med hänsyn till den i varje fall jämförelse-

vis obetydliga ändring i det erforderliga anslagsbeloppet, varom här kan bliva fråga, och i betraktande av det äskade anslagets natur av förslagsanslag funnit sig böra förorda upptagandet av ifrågavarande anslag med det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) medgiva, att under tiden 1 juli 1927—30 juni 1928 må till lantbruksingenjörer och extra lantbruksingenjörer ävensom till lantbruksstipendiat, som förordnas att i lantbruksingenjörs ställe utföra förrättning, för den tid förordnandet varar, utöver dyrtidstillägg på grund av lön eller arvode, av statsmedel utgå tillskott därtill på grund av inkomster för arbete enligt taxa, beräknade för en var befattningshavare till 2,600 kronor för år räknat;

b) förklara, att beträffande tillskott, som nu nämnts, de angående dyrtidstillägg för motsvarande tid gällande bestämmelser skola i tillämpliga delar lända till efterrättelse, med rätt för Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter, som kunna vara erforderliga för tillämpning av dessa bestämmelser;

c) för nu angivna ändamål såsom tillskott till dyrtidstillägg för lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 20,000 kronor.

Assistenter hos lantbruksingenjörer. [5.]

5:o) **Assistenter hos lantbruksingenjörer.** Under punkt 5 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom bidrag till avlönande av assistenter hos lantbruksingenjörer anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 48,000 kronor.

(Statsrådsprotokollet sid. 6—9.)

Till avlönande av assistenter hos lantbruksingenjörer har alltsedan 1919 av riksdagen anvisats anslag, från och med budgetåret 1923—1924 uppförda såsom extra anslag med 36,000 kronor för år.

Enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser äger lantbruksstyrelsen tilldela lantbruksingenjörer statsbidrag för anställande hos dem av tekniska biträden med benämning assistenter, under iakttagande dels att statsbidrag må utgå för högst 360 månaders sammanlagd anställningstid dels ock att statsbidraget ej må för någon assistent överstiga 125 kronor för månad.

Kungl. Maj:ts framställning innebär, att för ifrågavarande ändamål skulle göras tillgängligt ett från 36,000 kronor till 48,000 kronor ökat anslags-

belopp. Härigenom skulle möjliggöras en utsträckning av anställningstiden för assistenter från nu medgivna 360 månader till 480 månader.

Departementschefen har efter redogörelse för en av lantbruksstyrelsen gjord framställning i ämnet framhållit, att, då ändamålet med ifrågavarande förrättningar vore att öka jordens avkastning, det icke endast innebure en förlust för den enskilde, därest förrättning läte vänta på sig, utan torde det jämväl vara ett statsintresse av icke ringa betydelse, att förrättningarna bleve inom behörig tid handlagda. Skedde ej bättring i nu rådande förhållanden, syntes en hämsko läggas på den utveckling, som de av 1926 års riksdag antagna ändrade grunderna för statsbidrag till avdikningsförrättningar vore avsedda att befordra.

Härtill komme, att för hela landet och särskilt för Norrland en förstärkning av lantbruksingenjörernas biträden vore av behovet påkallad av den allt mera tilltagande arbetsbalansen.

Utskottet. Utskottet finner med hänsyn till i ärendet anförda omständigheter den föreslagna anslagsökningen av behovet påkallad. På grund härav och då utskottet icke har något att erinra mot vad departementschefen i övrigt i ärendet anfört, hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom bidrag till avlönande av assistenter hos lantbruksingenjörer anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 48,000 kronor.

Stipendiat i boskapsskötsel och mejerihushållning m. m. [6.]

6:o) **Stipendiat i boskapsskötsel och mejerihushållning m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 6 gjorda framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår till en stipendiat i boskapsskötsel och mejerihushållning m. m. anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 2,500 kronor.

Lantbruksakademien och försöksväsendet på jordbruksområdet m. m.

Lantbruksakademiens museum, bibliotek m. m. [7.]

7:o) **Lantbruksakademiens museum, bibliotek m. m.** Under punkt 7 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, med uteslutande ur riksstaten av de under anslagstiteln lantbruksakademien upptagna ordinarie reservationsanslagen till lantbruksakademiens lantbruks- och fiskerimuseum, till lantbruksakademiens tidskrift m. m. samt till lantbruksakademiens bibliotek,

under samma rubrik uppföra till lantbruksakademiens museum, bibliotek m. m. ett ordinarie reservationsanslag av 16,000 kronor.

Jämlikt beslut av 1924 års riksdag upptogos de av 1920 års riksdag såsom särskilda ordinarie reservationsanslag anvisade anslagen till lantbruksakademiens lantbruks- och fiskerimuseum, tidskrift m. m. samt bibliotek med respektive 8,000, 4,000 och 4,000 kronor.

Kungl. Maj:ts framställning avser, att för önskvärd förenkling i uppställningen av de under nionde huvudtiteln ingående anslagen omförmälda tre anslag sammanföras i ett gemensamt reservationsanslag å 16,000 kronor, benämnt lantbruksakademiens museum, bibliotek m. m. I grunderna för ifrågavarande medels utbetalande avses icke någon ändring.

Utskottet finner intet att erinra mot framställningen och hemställer förty, *Utskottet.*

att riksdagen må, med uteslutande ur riksstaten av de under anslagstiteln lantbruksakademien upptagna ordinarie reservationsanslagen till lantbruksakademiens lantbruks- och fiskerimuseum, till lantbruksakademiens tidskrift m. m. samt till lantbruksakademiens bibliotek, under samma rubrik uppföra till lantbruksakademiens museum, bibliotek m. m. ett ordinarie reservationsanslag av 16,000 kronor.

8:o) **Centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet.** Under punkt 8 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att *Centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet.* [8.]

a) besluta, att från och med ingången av budgetåret 1927—1928 antalet ordinarie befattningar vid centralanstalten skall upptagas på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
6 avdelningsföreståndare	B 30
2 överassistenter	B 26
4 laboratorer	B 26
8 assistenter	B 21
5 vaktmästare	B 7;

b) godkänna det av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade förslag till stat för centralanstalten, att tillämpas från och med budgetåret 1927—1928;

c) vid bifall härtill höja ordinarie förslagsanslaget till centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, nu 360,000 kronor, med 18,000 kronor till 378,000 kronor;

d) medgiva, att för täckande av uppkommen brist å lantbrukskemiska avdelningens vid centralanstalten expensanslag må tagas i anspråk ett belopp av 3,702 kronor 42 öre av kvarstående behållning å det av riksdagen

å tilläggsstat för 1921 till diverse utgifter vid centralanstalten beviljade extra reservationsanslaget å 39,200 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 11—25.

Motion. I en inom första kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion nr 156 av herr *Nilsson, Nils Anton* har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att de båda överassistenterna vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet måtte uppflyttas i lönegraden B 27.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionen.

Sedan vid 1926 års riksdag beslutats ny lönereglering för personalen vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, har staten för anstalten från och med ingången av budgetåret 1926—1927 följande utseende:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	142,000
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	»	2,000
Arvode till lantbruksakademiens sekreterare i egenskap av ledamot och sekreterare i styrelsen för centralanstalten samt ordförande i dess nämnd 700 kronor samt arvoden till envar av 8 assistenter å 6,300 kronor, *förslagsanslag*	»	52,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare	»	37,000
Övriga utgifter	»	127,000
Förslagsanslag	kronor	360,000.

För de i staten upptagna kostnadernas bestridande uppfördes ett ordinarie förslagsanslag å sistnämnda belopp. Härjämte är i anstaltens inkomst- och utgiftsstat för innevarande budgetår upptagen en inkomstpost å 20,000 kronor, avseende dels anstaltens inkomster av jordbruket och ladugården samt av uthyrda bostadslägenheter och dels den lantbrukskemiska avdelningens inkomster av hjälpanalyser vid jordbruksavdelningens med särskilt donerade medel bekostade försöksverksamhet.

Vid anstalten finnas följande ordinarie befattningshavare:

Befattning	Lönegrad
6 avdelningsföreståndare	B 30
2 överassistenter	B 26
4 laboratorer	B 26
5 vaktmästare	B 7.

Det föreliggande förslaget innebär, bland annat, en omändring av de åtta assistenttjänsterna från s. k. arvodesbefattningar till befattningar å ordinarie stat. Härom har departementschefen anfört följande.

»Dessa tjänster hava karaktären av permanenta anställningar med full

tjänstgöring. Deras innehavare kvarstå år efter år utan befordran, och för mången torde anställningen bliva en slutpost. Enligt vad jag inhämtat utgjorde de nuvarande assistenternas tjänstetid vid 1926 års ingång i medeltal 11.4 år. Att under dessa förhållanden alltjämt bibehålla dessa tjänstemän vid icke-ordinarie befattningar med därav följande osäkrare anställningsförhållanden och otryggare ställning i allmänhet samt utan pensionsrätt torde varken vara med anstaltens intressen förenligt eller med billighet överensstämmande. Detta synes mig vara förhållandet så mycket mindre numera, sedan assistentbefattningarna vid naturhistoriska riksmuseet, med vilka centralanstaltens assistentbefattningar förut varit i löneavseende jämställda, enligt beslut vid 1926 års riksdag blivit ombildade till ordinarie tjänster. En gradering i löneavseende mellan de åtta assistentbefattningarna synes icke med hänsyn till förhållandena lämpligen eller rättvisligen kunna genomföras. De arbetsuppgifter, som tillkomma assistenterna vid de olika avdelningarna, äro så specialiserade, att utsikterna till befordran till annan anställning utom anstalten för dem alla äro synnerligen små. Jag finner mig därför böra tillstyrka, att ifrågavarande åtta arvodesbefattningar förändras till ordinarie tjänster i den av anstaltsstyrelsen föreslagna lönegraden B 21, vilken lönegrad jämväl lönenämnden funnit lämpligt avvägd.»

I anslutning till förslaget om assistenttjänsternas upptagande såsom särskilda ordinarie tjänster föreslås vidkommande de i ordinarie staten för anstalten först upptagna tre anslagsposterna, att posten »avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag» förhöjes med ett mot avlöningar för åtta nytillkomna assistentbefattningar svarande belopp av 57,696 kronor eller från nuvarande belopp av 142,000 kronor till i avrundat tal 199,700 kronor, under det att nuvarande förslagsanslaget »arvode till lantbruksakademiens sekreterare etc.» å 52,000 kronor, varifrån arvodena till de åtta assistenterna för närvarande utgår, ersättes av ett bestämt anslag å 700 kronor, avsett för bestridandet av utgående arvode till lantbruksakademiens sekreterare. Vidare har anslagsposten till vikariatsersättningar, i anslutning till assistenttjänsternas upptagande såsom särskilda ordinarie tjänster, ökats med 600 kronor till 2,600 kronor.

Vidkommande de båda övriga i staten ingående anslagsposterna ifrågasättes ökning av posten avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare med 3,000 kronor eller från 37,000 kronor till 40,000 kronor samt av posten till övriga utgifter med 8,000 kronor eller från 127,000 kronor till 135,000 kronor.

Ökningarna hänföra sig till nedan angivna poster:

	Gällande stat		Av anstaltsstyrelsen begärd höjning		Av departementschefen tillstyrkt höjning	
	Avlöningar till icke-ord. befattn.-havare	Expenser m. m.	Avlöningar till icke-ord. befattn.-havare	Expenser m. m.	Avlöningar till icke-ord. befattn.-havare	Expenser m. m.
Avdelningen för jordbruk och växtodling:						
Underavdeln. för jordbruk...	—	22,700	—	575 [1] (572)	—	575 [1] (572)
» » växtodling	—	14,300	—	—	—	—
Avdelningen för lantbrukskemi:						
Expensanslag	8,640	7,900	—	2,100	—	2,100
Kostnader för hjälpanalyser		6,000	—	—	—	—
Avdelningen för husdjursskötsel och mejerihantering:						
Underavd. för husdjursskötsel	8,640	17,500	864	800 (792)	864	800 (792)
» » mejerihantering	10,620	9,000	—	—	—	—
Avdelningen för lantbruksbotanik	3,400	9,000	920	2,000	920	1,400
Avdelningen för lantbruksentomologi	3,050	9,400	1,270	1,300 (684)	1,270	700 (684)
Avdelningen för lantbruksbakteriologi	1,900	6,000	—	2,000	—	1,000
Allmänna utgifter:						
Vikariatsersättn. åt vaktm....	750	—	—	—	—	—
Styrelsens o. tjänstemännens resor	—	14,000	—	—	—	—
Tryck och expenser	—	12,500	—	2,500 (528)	—	1,500 (528)
Byggnaders o. vägars underhåll	—	15,000	—	—	—	—
Vatten o. elektrisk belysning	—	2,800	—	—	—	—
Försäkringsavgifter	—	300	—	—	—	—
Oförutsedda utgifter.....	—	600	—	—	—	—
Summa kronor	37,000	147,000	3,054	11,275 (2,576)	3,054	8,075 (2,576)

[1] Inom parentes upptagna belopp angiva av nya regleringen föranledda ökningar i löner, bestridda från expensanslagen.

Slutligen har Kungl. Maj:t föreslagit, att för täckande av uppkommen brist å lantbrukskemiska avdelningens vid centralanstalten expensanslag må tagas i anspråk ett belopp av 3,702 kronor 42 öre av kvarstående behållning å det av riksdagen å tilläggsstat för 1921 till diverse utgifter vid centralanstalten beviljade extra reservationsanslaget å 39,200 kronor.

Utskottet. Beträffande först frågan om överassistenternas löneställning vill utskottet erinra, att denna fråga förlidet år var föremål för riksdagens prövning. I ett av Kungl. Maj:t då framlagt förslag till löneregler för centralanstal-

tens tjänstemän föreslogs, att nämnda befattningar skulle placeras i lönegraden B 26. Motionsvis hemställdes om deras hänförande till högre lönegrad. I sitt i ämnet avgivna utlåtande nr 1 punkt 9 anförde jordbruksutskottet i nu förevarande avseende följande.

»Utan att underskatta de kvalifikationer, som givetvis måste ställas på överassistenterna vid centralanstalten icke minst med hänsyn till deras egenskap av försöksledare inom var sin underavdelning, kan utskottet likväl icke för dem förorda högre lönegrad än den, som innefattas i Kungl. Maj:ts på högskolornas löneregleringskommittés förslag grundade och av statskontoret tillstyrkta förslag, vilket ock av centralanstaltens styrelse lämnats utan erinran, detta särskilt med hänsyn till de konsekvenser, som ett avsteg härifrån med säkerhet kan befaras leda till. Det må ock erinras, att ifrågavarande befattningar för närvarande tillhöra den gamla så kallade andra normalgraden och att denna lönegrad i det nya avlöningsreglementet motsvaras även av lönegraden B 24, dit också flertalet befattningar i nämnda normalgrad hänförts. Överassistentbefattningarna i fråga komma sålunda enligt det nu tillstyrkta förslaget att hänföras till den förmånligaste av de med den andra normalgraden jämförbara nya lönegraderna. På grund härav kan utskottet sålunda icke biträda motionerna.»

I enlighet med utskottets hemställan placerade riksdagen befattningarna i fråga i lönegraden B 26.

Då något skäl icke framkommit, som skulle kunna motivera ett frånträdande av den ställning riksdagen förlidet år intagit, anser sig utskottet böra avstyrka den i ämnet väckta motionen.

Vad härefter angår Kungl. Maj:ts förslag till uppförande å ordinarie stat av de nuvarande såsom arvodestjänster upptagna assistentbefattningarna vid centralanstalten vill utskottet anföra följande.

En förutsättning för att den vid centralanstalten bedrivna mycket förtjänstfulla försöksverksamheten skall kunna lända det praktiska jordbruket till största möjliga gagn är enligt utskottets uppfattning att en intim förbindelse upprätthålles med detsamma. De vid centralanstalten ursprungligen inrättade assistentbefattningarna torde ock varit avsedda att i sin mån tjäna detta syfte. Utom att tillgodose avdelningsföreståndarnas behov av erforderlig arbetshjälp synes avsikten sålunda hava varit att bland assistenterna rekrytera personer, lämpliga att efter erforderlig tids tjänstgöring vid anstalten genom anställning såsom konsulenter eller i annan liknande egenskap för det praktiska jordbruket fruktbargöra vid centralanstalten vunna insikter och erfarenheter. Häri torde ock vara att söka en av anledningarna till att dessa befattningar icke uppförts såsom ordinarie tjänster.

Med denna utgångspunkt har utskottet icke kunnat undgå finna det i viss mån beklagligt, att ifrågavarande befattningshavares verksamhet erhållit en läggning och utveckling, som att döma av departementschefens ovanintagna yttrande göra utsikterna till annan anställning utom anstalten för dem alla synnerligen små. Och enligt utskottets mening skulle tjänsternas bindande å ordinarie stat vara ägnat att ytterligare skärpa dessa ganska

allvarliga olägenheter. Redan på grund härav måste utskottet ställa sig betänksamt till den ifrågasatta åtgärden. Vad departementschefen anfört såsom närmaste motiv för befattningshavarnas i fråga uppförande på ordinarie stat synes utskottet i och för sig icke kunna tillmätas avgörande betydelse, alldenstund enahanda skäl för närvarande kunna åberopas beträffande ett stort antal andra statens tjänstemän, vilka bibehållas å extra stat i avvaktan på besparingsarbetets fortskridande. I varje fall anser utskottet den omständigheten, att frågan om den högre lantbruksundervisningens ordnande — i nära samband varmed står spörsmålet om centralanstaltens blivande ställning i detta avseende — för närvarande är föremål för utredning, utgöra tillräckligt skäl för att icke uppföra centralanstaltens assistenter på ordinarie stat. Utskottet kan sålunda icke tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag i nu ifrågavarande avseende.

I övrigt har utskottet icke funnit skäl till erinran mot vad Kungl. Maj:t under denna punkt föreslagit.

Med avseende å själva anslagsberäkningen bör i anslutning till utskottets ovan intagna ståndpunkt ifråga om anstaltens assistenter de i gällande stat för anstalten upptagna tre första posterna uppföras på oförändrat sätt.

Staten skulle alltså erhålla följande utseende.

Stat:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	142,000
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	»	2,000
Arvode till lantbruksakademiens sekreterare i egenskap av ledamot och sekreterare i styrelsen för centralanstalten samt ordförande i dess nämnd 700 kronor samt arvoden till envar av 8 assistenter å 6,300 kronor, *förslagsanslag*	»	52,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare	»	40,000
Övriga utgifter	»	135,000
Förslagsanslag	kronor	371,000.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med avslag å motionen I: 156

a) besluta, att från och med ingången av budgetåret 1927—1928 antalet ordinarie befattningar vid centralanstalten skall upptagas på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
6 avdelningsföreståndare	B 30
2 överassistenter	B 26
4 laboratorer	B 26
5 vaktmästare	B 7;

b) godkänna det ovan intagna förslag till stat för centralanstalten, att tillämpas från och med budgetåret 1927—1928;

c) vid bifall härtill höja ordinarie förslagsanslaget till centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, nu 360,000 kronor, med 11,000 kronor till 371,000 kronor;

d) medgiva, att för täckande av uppkommen brist å lantbrukskemiska avdelningens vid centralanstalten expensanslag må tagas i anspråk ett belopp av 3,702 kronor 42 öre av kvarstående behållning å det av riksdagen å tilläggsstat för 1921 till diverse utgifter vid centralanstalten beviljade extra reservationsanslaget å 39,200 kronor.

9:o) **Forskningsverksamhet på biodlingens område.** I enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 9 gjorda framställning hemställer utskottet, *Forskningsverksamhet på biodlingens område.* [9.]

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår till fortsatt uppehållande av den vid centralanstaltens för försöksväsendet på jordbruksområdet entomologiska avdelning bedrivna forskningsverksamheten på biodlingens område anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 5,500 kronor.

10:o) **Ökat anslag för vissa byggnadsarbeten vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet.** Under punkt 10 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående ökat anslag för vissa byggnadsarbeten vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, som Kungl. Maj:t må komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål beräkna för budgetåret 1927—1928 ett belopp av 25,000 kronor. *Ökat anslag för vissa byggnadsarbeten vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet.* [10.]

Härefter har Kungl. Maj:t i den 22 februari 1927 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition nr 158 föreslagit riksdagen att för beredande av ytterligare medel till byggnadsarbeten vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till berörda statsrådsprotokoll.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (IX H. T. 1926 p. 8) har 1926 års riksdag (R. skr. nr 75, punkt 1) till byggnadsarbeten vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet anvisat ett extra reservationsanslag av 235,500 kronor. Av ifrågavarande anslag äro 199,000 kronor avsedda att genom en tillbyggnad till den nuvarande stora institutionsbyggnaden på ett bestående sätt tillgodose de kemiska och bakteriologiska avdelningarnas

behov av ökade utrymmen. Återstoden eller 36,500 kronor avses till reparation m. m. av en ursprungligen till bostad åt föreståndaren för lantbruksbotaniska avdelningen avsedd villabyggnad.

Av omförmälda byggnadsarbeten var tillbyggnaden till stora institutionsbyggnaden, som skulle uppföras efter av arkitekten Gustav Holmdahl uppgjorda ritningar, avsedd att bereda ändamålsenligare lokaler för de kemiska och bakteriologiska avdelningarna vid anstalten. Reparationen och ombyggnaden av bostadsbyggnaden skulle ske i enlighet med ett inom byggnadsstyrelsen närmare utarbetat förslag. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 19 mars 1926 skulle arbetena omhänderhavas av byggnadsstyrelsen i samråd med av styrelsen för centralanstalten utsedda delegerade.

Det äskade anslaget avses dels till möjliggörande av en viss utvidgning av den fasta inredningen i laboratorielokalerna i institutionsbyggnaden i ändamål att göra de för institutionens behov relativt begränsade lokalerna så ändamålsenliga som möjligt, dels ock till ökning av de för oförutsedda arbeten i samma byggnad upptagna utgiftsposterna, vilka visat sig otillräckliga för täckande av de oberäknade utgifter, som efter allt att döma komme att uppstå vid om- och tillbyggnaden av institutionsbyggnaden.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

»Av utredningen i ärendet framgår, att anledningen till byggnadsanslagets överskridande är att söka dels i tillkomsten av vissa arbeten föranledda av vid den tidigare planläggningen okända, på byggnadens utförande inverkande förhållanden och dels i kompletteringar av detaljer i inredning och ledningar, vilka av praktiska och ekonomiska skäl ansetts böra utföras i samband med det pågående ombyggnadsföretaget.

Ehuru det är att beklaga, att ett dylikt överskridande av anslaget behövt ifrågakomma, må dock framhållas, att de i förstnämnda hänseende uppkomna ökade utgifterna äro att tillskriva omständigheter, som näppeligen kunnat på förhand beräknas, samt att det vid en institution av förevarande slag med alla där förekommande anordningar må vara i viss mån förklarligt, att under arbetets gång kompletteringar befunnits påkallade.

Under sådana förhållanden och då sistnämnda arbeten med säkerhet skulle, därest de utföras först framdeles sedan byggnaden fullbordats, komma att betinga icke oväsentligt högre kostnader, anser jag mig — i likhet med statskontoret — böra tillstyrka, att anslag för ändamålet beviljas, varvid tillika förutsättes, att uppkommande överskott å det för villaombyggnaden avsedda beloppet må användas för institutionsbyggnaden.

Med avseende å anslagsbeloppet har jag — särskilt med tanke på att medelsbrist icke ånyo skall behöva riskeras — icke ansett mig böra föreslå någon nedsättning i det begärda anslagsbeloppet 25,000 kronor. Det torde emellertid få förväntas, att alla föreliggande möjligheter till begränsningar

av utgifterna, enkannerligen av de kostnader, som redovisas under gruppen administrationsutgifter, noggrant beaktas.»

Utskottet.

Då behovet av det föreslagna kompletteringsanslaget synes utskottet styrkt genom den i ärendet förebragta utredningen och det av skäl, som departementschefen utvecklat, mött svårigheter att från början förutse de behov, som sålunda sedermera yppat sig, vill utskottet tillstyrka anvisande av det äskade anslaget.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för beredande av ytterligare medel till byggnadsarbeten vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

Utrustning för växtfysiologisk försöksverksamhet vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet. [11.]

11:o) **Utrustning för växtfysiologisk försöksverksamhet vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet.** Under punkt 11 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till anskaffande av nödig utrustning för växtfysiologisk försöksverksamhet vid centralanstaltens för försöksverksamhet på jordbruksområdet avdelning för lantbruksbotanik anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 7,000 kronor.

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

Fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor. [12.]

12:o) **Fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor.** Under punkt 12 har departementschefen anmält, att frågan om viss utvidgning av den försöksverksamhet, som nu bedrives vid de fasta försöksstationerna, beträffande vilken fråga riksdagen i skrivelse den 15 juni 1920 (nr 364) anhållit om utredning och förslag, icke hunne slutföras inom sådan tid att proposition i ämnet kunde föreläggas 1927 års riksdag, samt att vid sådant förhållande, och då eljest icke förefunnes anledning till ändring i anslagets belopp ordinarie anslaget till fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor borde uppföras med oförändrat belopp 8,000 kronor.

Detta får utskottet härigenom för riksdagen

omförmäla.

Internationella lantbruksinstitutet i Rom. [13.]

13:o) **Internationella lantbruksinstitutet i Rom.** Enligt anmälan i punkt 13 har, på grund av beräknad reservation å tidigare anslag för ändamålet, någon medelsanvisning för budgetåret 1927—1928 till internationella lantbruksinstitutet i Rom icke ansetts erforderlig, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

omförmäla.

Internationella frysinstitutet i Paris. [14.]

14:o) **Internationella frysinstitutet i Paris.** Enligt anmälan i punkt 14 har, på grund av beräknad reservation å tidigare anslag för ändamålet, någon medelsanvisning för budgetåret 1927—1928 till internationella frysinstitutet i Paris icke ansetts erforderlig, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

omförmäla.

Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar.

Lantbruksinstitutet vid Ultuna. [15.]

15:o) **Lantbruksinstitutet vid Ultuna.** Under punkt 15 har departementschefen anmält, att anledningen till att frågan om löneregleringen för professorerna vid lantbruksinstituten ännu icke upptagits i främsta rummet berodde på det sedan länge under omprövning varande spörsmålet rörande ordnandet av den högre lantbruksundervisningen. Sagda spörsmål hade emellertid numera genom Kungl. Maj:ts beslut den 30 september 1926 ställts under utredning av tillkallade sakkunniga och förhoppning funnes, att dessas förslag i ämnet skulle föreligga inom sådan tid, att ärendet kunde göras till föremål för behandling vid 1928 års riksdag. På grund härav och då departementschefen funnit en framställning om överförande av trädgårds- och montörsbefattningarna vid Ultuna lantbruksinstitut på ordinarie stat icke böra föranleda åtgärd har han funnit ordinarie anslaget till lantbruksinstitutet vid Ultuna böra uppföras med oförändrat belopp, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

omförmäla.

Diverse behov vid lantbruksinstitutet vid Ultuna. [16.]

16:o) **Diverse behov vid lantbruksinstitutet vid Ultuna.** Under punkt 16 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till diverse behov vid lantbruksinstitutet vid Ultuna anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 26,000 kronor.

I det ordinarie anslaget till lantbruksinstitutet vid Ultuna ingår enligt den år 1917 fastställda staten en anslagspost till institutets övriga utgifter, avseende andra kostnader för institutet än avlöningar. Sagda post är jämlikt beslut vid 1919 års riksdag upptagen till 34,600 kronor. Från denna anslagspost gäldas utgifter för bränsle och lyse, byggnadsunderhåll, renhållning, kost åt frielever, förbrukningsartiklar, dagsverken och körslor, foder åt hästar, bibliotek, exkursioner m. m.

Då de till dessa utgifter avsedda medel visat sig otillräckliga, har riksdagen till täckande av uppkommen brist å förenämnda anslagspost och

bestridande av ökade kostnader för därmed avsedda olika ändamål under senare år anvisat förstärkningsanslag. Till diverse behov vid institutet anvisades sålunda för budgetåret 1926—1927 ett extra anslag av 22,500 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en ökning med 3,500 kronor i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget för ändamålet. Behovet av ökningen, som hänför sig till posterna institutioner och samlingar, exkursioner, inventarier samt städning och rengöring, finner utskottet styrkt genom utredningen i ärendet. Utskottet hemställer därför, *Utskottet.*

att riksdagen må till diverse behov vid lantbruksinstitutet vid Ultuna anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 26,000 kronor.

17:o) **Diverse behov vid lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp.** Med tillstyrkande av bifall till vad Kungl. Maj:t under punkt 17 föreslagit hemställer utskottet, *Diverse behov vid lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp.* [17.]

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår till diverse behov vid lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 8,500 kronor.

18:o) **Lanthushållningsseminariet å Rimforsa.** Under punkt 18 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till uppehållande av verksamheten vid Fredrika Bremer-förbundets lanthushållningsseminarium å Rimforsa anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 20,600 kronor. *Lanthushållningsseminariet å Rimforsa.* [18.]

Fredrika Bremer-förbundets lanthushållningsseminarium å Rimforsa — som 1907 börjat sin verksamhet och intill 1921 benämnts lanthushållningsskola för utbildande av lärarinnor — har alltsedan 1908 understötts med statsmedel. Reglemente för läroanstalten har av Kungl. Maj:t fastställts den 31 december 1921. Häri hava i enlighet med förslag, som underställts riksdagen (se prop. 1921, nr 54), intagits vissa bestämmelser, som gälla såsom villkor för statsunderstöd. Sålunda skola vid seminariet vara fast anställda en föreståndarinna och minst 5 lärarinnor med viss minimilön och rätt till vissa ålderstillägg. Minimilönerna uppgå till sammanlagt 17,500 kronor årligen, därav föreståndarinnan äger uppbära 4,000 kronor, envar av 2 lärarinnor 3,000 kronor och envar av 3 lärarinnor 2,500 kronor. Seminariets styrelse äger dessutom anställa extra lärarkrafter till det antal, som erfordras för undervisningens behöriga upprätthållande.

Lärarinnepersonalen vid seminariet äger vidare uppbära dyrtidstillägg, som jämlikt riksdagens skrivelse nr 239 år 1922 från och med den 1 juli

1922 och tillsvidare utgår från förslagsanslaget till dyrtidstillägg åt föreståndare och lärare vid lantmanna-, lanthushålls- och lantbruksskolor.

Såsom statsunderstöd till anstalten har riksdagen för innevarande budgetår anvisat till avlöningar ett extra anslag av 17,500 kronor och till ålderstillägg åt lärarinnepersonalen ett extra förslagsanslag av 1,650 kronor.

Till grund för Kungl. Maj:ts förevarande framställning föreligger, enligt vad av statsrådsprotokollet framgår, en av seminariets styrelse gjord av lantbruksstyrelsen tillstyrkt framställning med hemställan bland annat om ökning med 1,000 kronor av anslaget till avlöningar. Såsom stöd härför åberopar styrelsen önskvärdheten av, att en vid anstalten befintlig extra lärarinnebefattning omföres till ordinarie, fullt jämställd med övriga fasta lärarinnebefattningar i fråga om ålderstillägg och pension samt med grundlön av 2,500 kronor.

Departementschefens uttalande till statsrådsprotokollet i ärendet är av följande lydelse:

»Enär för verksamheten vid seminariet ett omförande av ifrågavarande extra lärarinnebefattning till ordinarie synes synnerligen önskvärd, vill jag tillstyrka, att för ändamålet anslaget till avlöningar höjes med 1,000 kronor och att såsom villkor för anslagets utgående föreskrives, att vid seminariet skola vara fast anställda en föreståndarinna och minst 6 lärarinnor. Härav påkallas motsvarande ändring i reglementet för anstalten. För ålderstillägg torde i anslutning till lantbruksstyrelsens beräkning för nästkommande budgetår böra finnas tillgängligt ett till 2,100 kronor förhöjt belopp.

För vinnande av förenkling vid riksstatens uppställning synas de båda för verksamheten vid seminariet nu utgående anslagen lämpligen böra sammanföras till ett anslag, vilket torde böra få naturen av extra förslagsanslag. Då avlöningsanslaget utgår enligt av riksdagen prövade grunder samt Kungl. Maj:t i samband med anslagets anvisande torde angiva det belopp, som högst må utgå till avlöningar, synes en dylik beteckning av hela anslaget såsom förslagsanslag icke medföra olägenhet.»

Utskottet. Utskottet, som förvissat sig om, att ifrågavarande seminarium fyller ett bestämt behov, icke minst i vad gäller utbildande av lärarinnor vid de statsunderstödda lanthushållsskolorna, tillstyrker Kungl. Maj:ts förevarande framställning och hemställer alltså,

att riksdagen må till uppehållande av verksamheten vid Fredrika Bremer-förbundets lanthushållningsseminarium å Rimforsa anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 20,600 kronor.

19:o) **Understöd åt lantmannaskolor.** Under punkt 19 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja ordinarie förslagsanslaget till understöd åt lantmannaskolor, nu 350,000 kronor, med 30,000 kronor till 380,000 kronor. *Understöd åt lantmannaskolor.* [19.]

Jämlikt av riksdagen antagna grunder utgår statsunderstöd till lantmannaskolor. För ändamålet finnes upptaget ett ordinarie förslagsanslag, vilket jämlikt beslut av 1924 års riksdag (se IX H. T. p. 13) är bestämt till 350,000 kronor. Härförutom har beviljats ett särskilt ordinarie förslagsanslag till ålderstillägg åt föreståndare och lärare vid lantmannaskolor, lanthushållsskolor och lantbruksskolor. Sistnämnda anslag har av 1925 års riksdag (se IX H. T. p. 20) fastställts till 80,000 kronor. Läsår räknas från och med den 1 november till och med 31 oktober nästföljande år. Det i riksstaten för innevarande budgetår för verksamheten vid lantmannaskolorna uppförda anslaget är avsett för det läsår, som började den 1 november 1925.

I ovannämnda grunder för understöd till lantmannaskolor meddelas bestämmelser jämväl rörande lärarpersonalens rätt till ålderstillägg.

Departementschefen har till statsrådsprotokollet i ärendet anfört följande:

»För önskvärd förenkling i uppställningen av de under nionde huvudtiteln ingående anslag samt för bättre översikt över de för de särskilda skolorna uppkommande totalkostnader vill jag föreslå, att omförmälda ordinarie förslagsanslag till ålderstillägg uteslutes ur riksstaten samt att de för envar av lantmannaskolor, lanthushållsskolor och lantbruksskolor för ändamålet erforderliga medlen beredas från de till understöd åt respektive skolor uppförda ordinarie anslagen. Enligt vad jag från statskontoret inhämtat hava till ålderstillägg under kalenderåret 1925 utbetalts i runt tal för lantmannaskolorna 47,500 kronor, för lanthushållsskolorna 12,000 kronor och för lantbruksskolorna 11,500 kronor. Vid en överföring till de för verksamheten i skolorna beviljade huvudanslagen synas emellertid sagda belopp med hänsyn till väntad stegring i utbetalningarna böra något ökas och lämpligen beräknas för lantmannaskolor till 50,000 kronor, för lanthushållsskolor till 13,000 kronor och för lantbruksskolor till 12,500 kronor, vilka summor tillhopalagda understiga det för närvarande för ålderstillägg anvisade anslaget med 4,500 kronor.

Vidkommande det belopp, varmed ordinarie förslagsanslaget till understöd åt lantmannaskolor bör i riksstaten för instundande budgetår uppföras, så torde med hänsyn till hittillsvarande medelsåtgång för tillgodoseende av de utgifter, vilka för närvarande bestridas från anslaget, böra beräknas allenast 330,000 kronor. Vid bifall till mitt nyss angivna förslag skulle härtill komma kostnaderna för ålderstillägg, 50,000 kronor, vadan alltså anslaget torde bestämmas till 380,000 kronor.»

Utskottet. Jämväl utskottet anser ändamålsenligt och lämpligt, att ovanomförmälda ordinarie förslagsanslag till ålderstillägg ur riksstaten uteslutes samt att de för en var av lantmanna-, lanthushålls- och lantbruksskolor för ändamålet erforderliga medlen beredas från de till understöd åt respektive skolor uppförda ordinarie anslagen. Härav föranledd ökning av nu förevarande anslag till understöd åt lantmannaskolor tillstyrkes sålunda av utskottet, som ej heller vidkommande beräkningen i övrigt av anslaget funnit anledning till någon erinran mot Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må höja ordinarie förslagsanslaget till understöd åt lantmannaskolor, nu 350,000 kronor, med 30,000 kronor till 380,000 kronor.

Ökat understöd åt lantmannaskolor. [20.]

20:o) **Ökat understöd åt lantmannaskolor.** Under punkt 20 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för beredande av ökat understöd åt lantmannaskolor för läsåret 1926—1927 anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 33,000 kronor, att utgå med högst 10 procent av skolan eljest enligt gällande bestämmelser tillkommande understöd av statsmedel, anslag till ålderstillägg samt särskilt dyrtidstillägg till lärarpersonalen icke inräknat, samt oberoende av, huruvida inom orten tillskjutes däremot helt eller delvis svarande belopp.

(Statsrådsprotokollet sid. 42 och 43.)

Såsom i ärendet erinrats, har föregående års riksdag beviljat anslag att uppföras i riksstaten för innevarande budgetår för beredande av ökat understöd med 10 procent åt folkhögskolor för arbetsåret 1926—1927.

Förevarande framställning avser att bereda dylikt tilläggsanslag jämväl till lantmannaskolorna på sätt föregående år ägt rum.

Utskottet. I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för beredande av ökat understöd åt lantmannaskolor för läsåret 1926—1927 anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 33,000 kronor, att utgå med högst 10 procent av skolan eljest enligt gällande bestämmelser tillkommande understöd av statsmedel, anslag till ålderstillägg samt särskilt dyrtidstillägg till lärarpersonalen icke inräknat, samt oberoende av, huruvida inom orten tillskjutes däremot helt eller delvis svarande belopp.

21:o) **Understöd åt lanthushållsskolor.** Under punkt 21 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja ordinarie förslagsanslaget till understöd åt lanthushållsskolor, nu 200,000 kronor, med 13,000 kronor till 213,000 kronor. *Understöd åt lanthushållsskolor.* [21.]

Ordinarie förslagsanslaget till understöd åt lanthushållsskolor är jämlikt beslut av 1925 års riksdag (jmf. IX H. T. p. 18) uppfört med 200,000 kronor. Härförutom har beviljats ett särskilt ordinarie förslagsanslag till ålderstillägg åt föreståndare och lärare vid lantmannaskolor, lanthushållsskolor och lantbruksskolor, vilket anslag av 1925 års riksdag (se IX H. T. p. 20) bestämts till 80,000 kronor.

Den av Kungl. Maj:t ifrågasatta ökningen av anslaget ansluter sig till ovan under punkt 19 återgivna, av departementschefen framförda förslag om sammanslagning med anslaget av den till ålderstillägg åt personal vid lanthushållsskolorna avsedda andel i ovannämnda särskilda anslag till ålderstillägg.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts framställning hemställer utskottet, *Utskottet.*

> att riksdagen må höja ordinarie förslagsanslaget till understöd åt lanthushållsskolor, nu 200,000 kronor, med 13,000 kronor till 213,000 kronor.

22:o) **Ökat understöd åt lanthushållsskolor.** Under punkt 22 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för beredande av ökat understöd åt lanthushållsskolor för läsåret 1926—1927 anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 20,000 kronor, att utgå med högst 10 procent av skolan eljest enligt gällande bestämmelser tillkommande understöd av statsmedel, anslag till ålderstillägg samt särskilt dyrtidstillägg till lärarpersonalen icke inräknat, samt oberoende av huruvida inom orten tillskjutes däremot helt eller delvis svarande belopp. *Ökat understöd åt lanthushållsskolor.* [22.]

(Statsrådsprotokollet sid. 44 och 45.)

Framställningen avser beredande åt lanthushållsskolorna av motsvarande ytterligare understöd, som föreslagits beträffande lantmannaskolorna.

Under erinran att de ordinarie understöden till lanthushållsskolorna för läsåret 1926—1927 beräknas uppgå till omkring 200,000 kronor, hemställer utskottet i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag, *Utskottet.*

> att riksdagen må för beredande av ökat understöd åt lanthushållsskolor för läsåret 1926—1927 anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 20,000 kronor, att utgå med högst 10 procent av skolan eljest enligt gällande bestämmelser tillkommande understöd av stats-

medel, anslag till ålderstillägg samt särskilt dyrtidstillägg till lärarpersonalen icke inräknat, samt oberoende av huruvida inom orten tillskjutes däremot helt eller delvis svarande belopp.

Understöd åt lantbruksskolor. [23.]

23:o) **Understöd åt lantbruksskolor.** Under punkt 23 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att a), med uteslutande ur riksstaten av ordinarie anslaget till understöd åt lantbruksskolor, under samma rubrik uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 122,500 kronor, b) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet föreslagna ändringar i nu gällande grunder för statsunderstöd till lantbruksskolor.

Ordinarie anslaget till understöd åt lantbruksskolor är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 110,000 kronor. Anslaget är avsett till statsunderstöd med 11,500 kronor till en var av 8 skolor i södra och mellersta Sverige samt med 9,000 kronor till en var av 2 skolor i Norrland. Understöd utgår enligt av riksdagen antagna grunder.

(Statsrådsprotokollet sid. 45—48.)

Kungl. Maj:ts förevarande framställning avser, dels att det nuvarande bestämda ordinarie anslaget å 110,000 kronor till lantbruksskolor skall ur rikstaten uteslutas och däri i stället för samma ändamål uppföras ett med 12,500 kronor ökat ordinarie anslag av förslagsanslags natur, dels ock att bidrag från anslaget må utgå till skolorna jämväl för avlönande, i samma utsträckning som gäller beträffande lantmanna- och lanthushållsskolorna, av vikarie åt lärarpersonalen vid ledighet i vissa fall.

Anslagsökningen ansluter sig sålunda till det ovan under punkt 19 återgivna, av departementschefen framförda förslag att med anslaget skulle sammanföras den till ålderstillägg åt personalen vid lantbruksskolorna avsedda andel av ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg åt föreståndare och lärare vid lantmanna-, lanthushålls- och lantbruksskolor.

Departementschefen har till statsrådsprotokollet i ärendet anfört bland annat följande:

»Enär beträffande statsbidrag till vikarier för lärarpersonalen samma billighetsskäl, som föranlett, att dylika bidrag tillerkänts lantmanna- och lanthushållsskolorna, tala för, att bidrag utgår jämväl till lantbruksskolorna, vill jag tillstyrka en sådan ändring i de av riksdagen antagna grunderna för statsunderstöd åt lantbruksskolorna, att bidrag av statsmedel till vikarier för fast anställd föreståndare eller lärare må utgå på sätt vid lantmannaskola och lanthushållsskola är gällande. Såsom villkor härför torde böra föreskrivas, att, i överensstämmelse med vad som stadgats för lantmanna- och lanthushållsskolor, fast anställd föreståndare eller lärare, som erhållit tjänstledighet på grund av sjukdom eller för uppehållande av befattning i statens tjänst eller för fullgörande av annat offentligt uppdrag, skall äga behålla

samtliga honom tillkommande avlöningsförmåner med avdrag för ett belopp, motsvarande en tredjedel av den med befattningen förenade kontanta minimigrundlönen, vilket belopp skall utgå till vikarien, dock att vid tjänstledighet i sistnämnda båda fall på Kungl. Maj:t skall ankomma att bestämma, i vad mån den tjänstledige skall av sin berörda lön till vikarien avstå mer än en tredjedel.

Såsom lantbruksstyrelsen framhållit, torde en sådan ordning som den föreslagna icke medföra nämnvärda kostnader för statsverket, och någon förhöjning av det till lantbruksskolorna nu utgående anslaget torde icke av denna anledning påkallas. Däremot kräves, att sagda anslag, som är av bestämt anslags natur, omföres till förslagsanslag. Någon olägenhet härav synes icke behöva uppstå, då utbetalningarna såväl för själva skolorna som till vikariatsersättningar ske enligt av riksdagen bestämda, lätt kontrollerbara grunder.»

Utskottet.

På skäl som i ärendet anförts biträder utskottet Kungl. Maj:ts framställning och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) med uteslutande ur riksstaten av ordinarie anslaget till understöd åt lantbruksskolor, under samma rubrik uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 122,500 kronor,

b) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet föreslagna ändringar i nu gällande grunder för statsunderstöd till lantbruksskolor.

Ålderstillägg åt föreståndare och lärare vid lantmannaskolor, lanthushållsskolor och lantbruksskolor. [24.]

24:o) **Ålderstillägg åt föreståndare och lärare vid lantmannaskolor, lanthushållsskolor och lantbruksskolor.** Under åberopande av vad under punkt 19 anförts och i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts under punkt 24 gjorda framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må — därest de till ålderstillägg åt personalen vid lantmannaskolor, lanthushållsskolor och lantbruksskolor erforderliga medel av riksdagen anvisas att utgå från de till understöd åt respektive skolor uppförda ordinarie anslagen — ur riksstaten utesluta ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg åt föreståndare och lärare vid nämnda skolor.

Dyrtidstillägg åt föreståndare och lärare vid lantmannaskolor, lanthushållsskolor

25:o) **Dyrtidstillägg åt föreståndare och lärare vid lantmannaskolor, lanthushållsskolor och lantbruksskolor.** Under punkt 25 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att a) besluta, att de för budgetåret 1926—1927 gällande allmänna grunder för dyrtidstillägg åt lärare vid lantmannaskolor och lanthushållsskolor samt lantbruksskolor skola gälla jämväl för budgetåret 1927

och lantbruks-skolor. [25.]

—1928; b) medgiva, att Kungl. Maj:t må utfärda de närmare föreskrifter, som för tillämpning av förberörda allmänna grunder för ifrågavarande dyrtidstillägg må befinnas erforderliga; c) medgiva, att åt lärarinnepersonalen vid Fredrika Bremer-förbundets lanthushållningsseminarium å Rimforsa må från och med den 1 juli 1927 och tillsvidare under budgetåret 1927—1928 utgå dyrtidstillägg i huvudsaklig överensstämmelse med de allmänna grunder, som för samma tid komma att gälla beträffande motsvarande personal vid lanthushållsskola, och jämlikt de närmare föreskrifter, som Kungl. Maj:t kan för tillämpning av sagda grunder finna erforderliga; d) för nu angivna ändamål anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 100,000 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

Lantbruks-skolan vid Ultuna. [26.]

26:o) **Lantbruksskolan vid Ultuna.** Under punkt 26 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att a) medgiva, att beträffande dels rätt för fast anställd föreståndare och förste lärare vid lantbruksskolorna vid Ultuna och Alnarp, som åtnjuter tjänstledighet på grund av sjukdom eller för uppehållande av befattning i statens tjänst eller för fullgörande av annat offentligt uppdrag, att under tiden för ledigheten behålla honom tillkommande löneförmåner dels ock bidrag till ersättning åt vikarie för föreståndare och förste lärare under sådan tjänstledighet skola gälla motsvarande bestämmelser som för dylik personal vid statsunderstödda lantbruksskolor; b) med uteslutande ur riksstaten av det däri uppförda ordinarie anslaget till lantbruksskolan vid Ultuna, under samma rubrik uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 8,350 kronor.

(Statsrådsprotokollet sid. 49—56.)

Kungl. Maj:ts framställning avser först att i anslutning till det under punkt 23 upptagna förslaget om lantbruksskolornas likställighet med lantmanna- och lanthushållsskolorna i fråga om statsbidrag till ersättning åt vissa vikarier samma grunder skulle vinna tillämpning i vad avser lantbruksskolorna vid Ultuna och Alnarp.

Departementschefen har i detta ämne anfört följande:

»I anslutning till vad förut sagts rörande lantbruksskolornas inbördes likställighet synes jämväl i fråga om ersättning till vikarie för där anställd lärarpersonal böra vid skolorna tillämpas enahanda bestämmelser. Förut under punkt 23 har jag tillstyrkt utsträckande till statsunderstödda lantbruksskolor av de redan för lantmanna- och lanthushållskolor gällande grunderna härutinnan. Jag vill nu tillstyrka, att samma grunder rörande ersättning till vikarier vinna tillämpning även vid lantbruksskolorna vid Ultuna och Alnarp. Ett

medgivande i sistnämnda hänseende förutsätter, i anslutning till vad som gäller beträffande lantmanna- och lanthushållsskolor och i nyssnämnda punkt föreslagits skola gälla jämväl i fråga om statsunderstödda lantbruksskolor, att personal, till vilkas vikarier utgår ersättningsbidrag av statsmedel, vid tjänstledighet på grund av sjukdom eller för uppehållande av befattning i statens tjänst eller för fullgörande av annat offentligt uppdrag skall äga behålla samtliga dem tillkommande avlöningsförmåner med avdrag för ett belopp, motsvarande en tredjedel av den med befattningen förenade kontanta minimigrundlönen, vilket belopp skall utgå till vikarien; dock att vid tjänstledighet i sistnämnda båda fall på Kungl. Maj:t skall ankomma att bestämma i vad mån den tjänstledige skall till vikarien avstå mer än en tredjedel.»

Vidare föreslås, att det nuvarande bestämda ordinarie anslaget å 6,850 kronor till lantbruksskolan vid Ultuna skall ur riksstaten uteslutas och däri i stället för ändamålet uppföras ett med 1,500 kronor ökat ordinarie anslag av förslagsanslags natur. Av anslagsökningen avses 500 kronor till ersättning åt lärarna i trädgårdsskötsel, skogshushållning och byggnadslära, vilka hittills icke åtnjutit särskilt arvode för undervisningen i nämnda ämnen, samt 1,000 kronor till ålderstillägg åt lärarpersonalen. Anslagets omföring till förslagsanslag har motiverats med att i detsamma ingår för ålderstillägg avsett belopp ävensom att därav skulle komma att bestridas ett mindre belopp till vikariatsersättning. Departementschefen framhåller, att någon erinran mot en sådan anordning knappast torde kunna göras, då Kungl. Maj:t vid anslagets utanordnande torde meddela föreskrifter om dess användning i enlighet med de av riksdagen prövade grunderna.

Under punkt 23 har utskottet biträtt Kungl. Maj:ts förslag att statsbidrag till vikarier för fast anställd föreståndare eller lärare vid lantbruksskolorna bör utgå på sätt vid lantmannaskola och lanthushållsskola är gällande. I anslutning härtill torde i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag samma grunder böra vinna tillämpning jämväl vid lantbruksskolorna vid Ultuna och Alnarp. *Utskottet.*

Då utskottet ej heller i övrigt funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) medgiva, att beträffande dels rätt för fast anställd föreståndare och förste lärare vid lantbruksskolorna vid Ultuna och Alnarp, som åtnjuter tjänstledighet på grund av sjukdom eller för uppehållande av befattning i statens tjänst eller för fullgörande av annat offentligt uppdrag, att under tiden för ledigheten behålla honom tillkommande löneförmåner dels ock bidrag till ersättning åt vikarie

för föreståndare och förste lärare under sådan tjänstledighet skola gälla motsvarande bestämmelser som för dylik personal vid statsunderstödda lantbruksskolor;

b) med uteslutande ur riksstaten av det däri uppförda ordinarie anslaget till lantbruksskolan vid Ultuna, under samma rubrik uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 8,350 kronor.

Utbildningskurser för kontrollassistenter. [27.]

27:o) **Utbildningskurser för kontrollassistenter.** Under punkt 27 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till anordnande av utbildningskurser för kontrollassistenter anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 14,000 kronor.

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

Utbildningskurser för ladugårdsförmän och svinskötare. [28.]

28:o) **Utbildningskurser för ladugårdsförmän och svinskötare.** Under punkt 28 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till anordnande av utbildningskurser för ladugårdsförmän och svinskötare anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 32,000 kronor.

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

Utbildningskurser för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna. [29.]

29:o) **Utbildningskurser för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna.** Under punkt 29 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagan att till anordnande av utbildningskurser för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 6,000 kronor.

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

Utbildningskurser i beteskultur och ängsskötsel. [30.]

30:o) **Utbildningskurser i beteskultur och ängsskötsel.** Under punkt 30 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till anordnande av utbildningskurser i beteskultur och ängsskötsel anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 3,500 kronor.

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

31:o) **Hovbeslagsskolan vid Alnarp.** Under punkt 31 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja ordinarie anslaget till hovbeslagsskolan vid Alnarp, nu 4,500 kronor, med 900 kronor till 5,400 kronor. *Hovbeslagsskolan vid Alnarp.* [31.]

I riksstaten är under anslagstiteln hovbeslagsskolan vid Alnarp uppfört ett ordinarie anslag, vilket under senare år varit bestämt till 4,500 kronor. Enär till följd av dyrtiden sagda anslag visat sig otillräckligt, har riksdagen under flera år anvisat medel till förstärkande därav. För budgetåret 1925—1926 anvisades för sådant ändamål 1,200 kronor. Med hänsyn bland annat till uppkommen besparing å anslaget erfordrades för innevarande budgetår intet förstärkningsanslag.

Av statsrådsprotokollet inhämtas, att för instundande budgetår erfordras ett förstärkningsanslag till skolan av 900 kronor. För vinnande av större enkelhet i uppställningen av nionde huvudtitelns anslag samt då ifrågavarande förstärkningsanslag avsåge allenast ett mindre belopp och visat sig vara av mera konstant natur, har departementschefen ansett detsamma lämpligen böra sammanslås med det ordinarie anslaget till skolan.

Framställningen föranleder icke någon utskottets erinran, varför utskottet hemställer, *Utskottet.*

att riksdagen må höja ordinarie anslaget till hovbeslagsskolan vid Alnarp, nu 4,500 kronor, med 900 kronor till 5,400 kronor.

32:o) **Understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter.** Under punkt 32 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att *Understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter.* [32.]

a) medgiva, att av ordinarie förslagsanslaget till understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter må efter Kungl. Maj:ts prövning och i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som gälla beträffande lanthushållsskolor, utbetalas understöd jämväl till elever vid Önnestads trädgårdsskola för unga kvinnor under förutsättning att statsbidrag utgår även till verksamhetens uppehållande i övrigt vid skolan;

b) höja nämnda anslag, nu 120,000 kronor, med 30,000 kronor till 150,000 kronor.

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion nr 121 av herr *Magnusson* i Skövde har hemställts, *att* riksdagen måtte medgiva, att elever i sommarkursen vid Apelryd äga lika med som föreslagits för Önnestads trädgårdsskola åtnjuta understöd av statsmedel i enlighet med för lanthushållsskolor gällande grunder; *att* elever vid statsunderstödda manliga trädgårdsskolor må åtnjuta understöd i enlighet med de för elever i lantbruksskolornas 2-årskurser gällande grunder; och *att* ordinarie förslagsanslaget till understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter höjes med ytterligare 7,000 kronor. *Motion.*

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionen.

Jämlikt beslut av 1922 års riksdag (se IX. H. T. p. 38, jmf. IX H. T. 1917 p. 11) är ordinarie anslaget till understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter bestämt till 120,000 kronor för år räknat. Anslaget, som tidigare haft karaktär av reservationsanslag, har genom beslut av 1926 års riksdag givits natur av förslagsanslag. Denna förändring skedde i samband därmed, att ett extra anslag, som under ett flertal år utgått för beredande av viss förhöjning av ifrågavarande understöd, sammanslogs med det ordinarie anslaget. Detta innebar jämväl ett godkännande av de förhöjda understöd, vilkas utbetalning möjliggjorts genom nämnda extra anslag. Med hänsyn till å det ordinarie anslaget förefintlig reservation tarvades vid sagda sammanslagning icke någon höjning av det ordinarie anslaget.

För anslagets användning gäller kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 296) med däri genom kungörelse den 11 juni 1926 (nr 255) gjord ändring. Från anslaget må utgå understöd till obemedlade och mindre bemedlade elever vid lantmanna-, lanthushålls- och lantbruksskolor, vid kvinnliga mejeriskolor, vid utbildningskurser för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna samt vid fast småbrukarkurs med särskilt antagna elever.

(Statsrådsprotokollet sid. 58—61.)

Den av Kungl. Maj:t föreslagna ökningen av anslaget har motiverats med belastningen å anslaget, vilken, enligt vad av statsrådsprotokollet framgår, för budgetåret 1925—1926 uppgått till 152,288 kronor 50 öre.

I vad framställningen avser medgivande att från anslaget må efter Kungl. Maj:ts prövning och i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som gälla beträffande lanthushållsskolor, utbetalas understöd jämväl till elever vid Önnestads trädgårdsskola för unga kvinnor, — vilken är förlagd till folkhögskolan och lantmannaskolan vid Önnestad i Kristianstads län — har departementschefen i ämnet anfört följande:

»Vad först angår frågan om anslag till stipendier åt elever vid Önnestads trädgårdsskola, anser jag denna skola, vilken jämte Fredrika Bremer-förbundets fruktodlings- och trädgårdsskola vid Apelryd är den enda som håller längre sommarkurser i trädgårdsskötsel för kvinnor, betydelsefull såväl för praktisk och teoretisk utbildning för skötsel av hemträdgård och annan trädgårdsskötsel som för väckande av intresse inom bygden för trädgårdsodling. Skolan har nu varit i verksamhet under en lång följd av år och för länge sedan kommit ur försöksstadiet. Med hänsyn till den ställning skolan sålunda kommit att intaga anser jag, att vid densamma, i lika hög grad som vid många andra motsvarande men inom andra verksamhetsområden arbetande skolor, någon lättnad i ekonomiskt avseende bör beredas eleverna för begagnande av undervisningen. Detta understöd torde böra utgå i form av stipendier åt obemedlade och mindre bemedlade elever, och böra såväl beträffande stipendiebelopps storlek som grunderna för stipendiernas utbetalande

gälla motsvarande bestämmelser, som för närvarande tillämpas med avseende å elever vid lanthushållsskola. Såsom förutsättning för statsunderstöd till stipendier bör gälla, att skolans verksamhet åtnjuter bidrag av staten.

Vidkommande beräkningen av ifrågavarande anslagsbelopp kräves, i anslutning till den av lantbruksstyrelsen påpekade belastningen å anslaget, någon ökning däri. I sådant avseende vill jag tillstyrka en summa av 30,000 kronor, varigenom anslaget skulle uppgå till 150,000 kronor. De av understöd åt elever vid Önnestads trädgårdsskola betingade jämförelsevis obetydliga utgifterna synas icke föranleda ökning i det av lantbruksstyrelsen beräknade beloppet.»

Utskottet.

Mot det av Kungl. Maj:t för ifrågavarande ändamål äskade anslagsbeloppet har utskottet intet att erinra.

Med avseende åter å de väckta förslagen om utsträckning av rätten till erhållande av elevstipendier lärer enligt vad utskottet erfarit även från andra skolor icke blott på hithörande utan jämväl på andra yrkesområden samma krav med minst lika fog kunna resas. Med hänsyn härtill och då utskottet i saknad av närmare utredning i ärendet icke kan överblicka de konsekvenser, vartill ett steg i föreslagen riktning torde kunna leda, anser sig utskottet i förevarande avseende icke böra biträda vare sig Kungl. Maj:ts förslag eller den i ämnet väckta motionen.

Under åberopande härav hemställer utskottet,

> att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med avslag å motionen II:121 höja ordinarie förslagsanslaget till understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter, nu 120,000 kronor, med 30,000 kronor till 150,000 kronor.

Försöksverksamhet med köksväxter vid Alnarps trädgårdar. [33.]

33:o) **Försöksverksamhet med köksväxter vid Alnarps trädgårdar.** Under punkt 33 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till försöksverksamheten med köksväxter vid Alnarps trädgårdar anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 19,300 kronor.

(Statsrådsprotokollet sid. 62—65.)

För åren 1916—1920 har Kungl. Maj:t dels genom anvisande av mindre anslag utav tillgängliga medel, dels ock genom medgivande att använda vissa belopp av uppkommande vinst å Alnarps trädgårdar understött försök med renodling och förädling samt fröodling av köksväxter vid Alnarps trädgårdar. Från och med 1921 har riksdagen anvisat anslag för ändamålet, varjämte med undantag för budgetperioderna 1924—1925 och 1925—1926 för verksamheten anslagits viss beräknad vinst på affärsverksamheten vid nämnda trädgårdar. Anslagen hava grundats å för verksamheten be-

räknad utgiftsstat. För budgetåret 1926—1927 har för ändamålet anvisats ett extra anslag 17,500 kronor.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag innebär en ökning av anslaget i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade med 1,800 kronor. Som emellertid anslagsberäkningen icke givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må till försöksverksamheten med köksväxter vid Alnarps trädgårdar anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 19,300 kronor.

Trädgårdsskolorna i mellersta och norra Sverige. [34.]

34:o) **Trädgårdsskolorna i mellersta och norra Sverige.** Under punkt 34 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja ordinarie anslaget till trädgårdsskolorna i mellersta och norra Sverige, nu 22,000 kronor, med 8,000 kronor till 30,000 kronor.

Under rubrik trädgårdsskolorna i mellersta och norra Sverige finnes i riksstaten uppfört ett ordinarie anslag å 22,000 kronor, varav 12,000 kronor äro avsedda för en trädgårdsskola i mellersta Sverige och 10,000 kronor för en sådan skola i norra Sverige (jfr IX H. T. 1925 p. 32).

Såsom ökat statsbidrag för uppehållande under läroåren 1925—1930 av dessa skolor, av vilka den förra är förlagd till Adelsnäs och den senare till Härnösand, har 1925 års riksdag beviljat 20,000 kronor till vardera av nämnda skolor. Härav hava för ett vart av budgetåren 1925—1926 och 1926—1927 anvisats såsom extra anslag 4,000 kronor till vardera skolan.

Departementschefen har till motivering av den äskade anslagsökningen anfört, att för vinnande av förenkling i uppställningen av de under huvudtiteln ingående anslagen samt enär jämväl berörda till skolorna utgående extra anslag visat sig åtminstone tills vidare vara bundet vid ett mera konstant behov, det syntes honom lämpligt, att ordinarie anslaget till skolorna ökades med så stor del av de för femårsperioden 1925—1930 beviljade förstärkningsanslagen, som svarade mot den årliga anvisningen å extra stat, eller med 8,000 kronor.

Utskottet. Framställningen biträdes av utskottet, som alltså hemställer,

att riksdagen må höja ordinarie anslaget till trädgårdskolorna i mellersta och norra Sverige, nu 22,000 kronor, med 8,000 kronor till 30,000 kronor.

Trädgårdsskola för kvinnor. [35.]

35:o) **Trädgårdsskola för kvinnor.** Under punkt 35 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom statsbidrag för uppehållande av undervisningen vid Fredrika Bremer-förbundets fruktodlings- och trädgårdsskola vid Apelryd anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 10,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

Förevarande framställning innebär icke någon annan förändring än att anslaget, då det avses såsom statsunderstöd åt enskild förening, enligt gällande praxis uppförts såsom bestämt anslag.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom statsbidrag för uppehållande av undervisningen vid Fredrika Bremer-förbundets fruktodlings- och trädgårdsskola vid Apelryd anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 10,000 kronor.

36:o) **Kurser i trädgårdsskötsel.** Under punkt 36 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till kurser i trädgårdsskötsel anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 21,700 kronor. *Kurser i trädgårdsskötsel.* [36.]

(Statsrådsprotokollet sid. 68 och 69.)

Anslagsbehovet för budgetåret 1927—1928 har beräknats till enahanda belopp som för innevarande budgetår. Som emellertid någon reservation icke ansetts påräknelig, innefattar framställningen äskande av hela det såsom erforderligt beräknade beloppet.

Mot framställningen har utskottet intet att erinra, varför utskottet hemställer, *Utskottet.*

att riksdagen må till kurser i trädgårdsskötsel anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 21,700 kronor.

37:o) **Reseunderstöd för lantbrukets studerande.** Under punkt 37 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att med uteslutande ur riksstaten av ordinarie anslaget till reseunderstöd för lantbrukets studerande under samma rubrik uppföra ett ordinarie reservationsanslag av 20,000 kronor. *Reseunderstöd för lantbrukets studerande.* [37.]

Kungl. Maj:ts förevarande framställning innefattar förslag om omförande till reservationsanslag av det nu i riksstaten för ändamålet uppförda bestämda ordinarie anslaget, varigenom överensstämmelse skulle vinnas med andra i riksstaten uppförda stipendieanslag.

Med tillstyrkande av bifall till framställningen hemställer utskottet, *Utskottet.*

att riksdagen må, med uteslutande ur riksstaten av ordinarie anslaget till reseunderstöd för lantbrukets studerande, under samma rubrik uppföra ett ordinarie reservationsanslag av 20,000 kronor.

Stuteriväsendet.

Stuteriöverstyrelsen. [38.]

38:o) **Stuteriöverstyrelsen.** Under punkt 38 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

a) medgiva, att från och med budgetåret 1927—1928 stuteriöverstyrelsens utgifter för skrivmaterialier och expenser, ved m. m. må gäldas från nionde huvudtitelns allmänna anslag för sådant ändamål;

b) godkänna följande ändrade stat för stuteriöverstyrelsen, att tillämpas från och med budgetåret 1927—1928:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor	27,700
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	»	500
Arvoden å 1,200 kronor till två fullmäktige	»	2,400
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	3,000
Förslagsanslag	kronor	33,600;

c) vid bifall härtill minska ordinarie förslagsanslaget till stuteriöverstyrelsen, nu 34,600 kronor, med 1,000 kronor till 33,600 kronor.

Ordinarie förslagsanslaget till stuteriöverstyrelsen utgör för år räknat 34,600 kronor. Den från och med den 1 juli 1925 gällande staten för styrelsen har följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor	27,700
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	»	500
Arvoden å 1,200 kronor till två fullmäktige	»	2,400
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	4,000
Förslagsanslag	kronor	34,600.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning innebär, att den i staten uppförda anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., från vilken för närvarande jämväl bestridas styrelsens expensutgifter, skall från och med budgetåret 1927—1928 i överensstämmelse med vad beträffande statsdepartementen och flertalet centrala ämbetsverk redan vore fallet användas för allenast avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, under det att expensutgifterna skola gäldas från nionde huvudtitelns allmänna expensanslag. Då det för avlöningar till ifrågavarande befattningshavare erforderliga beloppet beräknas till 3,000 kronor, föreslås den i ordinarie förslagsanslaget till styrelsen härför upptagna posten minskad till detta belopp.

Under denna punkt har departementschefen, under erinran att av sakkunniga rörande fullmäktigsystemet inom statsförvaltningen uttalats den uppfattningen, att bemälda fullmäktige borde tillsvidare bibehållas, för egen del framhållit, att en avveckling av fullmäktigsystemet i stuteriöverstyrelsen svårligen torde kunna ifrågasättas annat än i samband med en full-

ständig omorganisation av styrelsen. Då departementschefen icke vore beredd att nu taga ställning till denna sistnämnda fråga, har han i likhet med de sakkunniga funnit sig för närvarande icke kunna tillstyrka någon förändring beträffande ifrågavarande fullmäktige.

Framställningen föranleder icke någon utskottets erinran. Utskottet hemställer fördenskull, *Utskottet.*

att riksdagen må

a) medgiva, att från och med budgetåret 1927—1928 stuteriöverstyrelsens utgifter för skrivmaterialier och expenser, ved m. m. må gäldas från nionde huvudtitelns allmänna anslag för sådant ändamål,

b) godkänna följande ändrade stat för stuteriöverstyrelsen, att tillämpas från och med budgetåret 1927—1928:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor	27,700
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	»	500
Arvoden å 1,200 kronor till två fullmäktige	»	2,400
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	3,000
Förslagsanslag	kronor	33,600

c) vid bifall härtill minska ordinarie förslagsanslaget till stuteriöverstyrelsen, nu 34,600 kronor, med 1,000 kronor till 33,600 kronor.

39:o) **Hingstdepåernas och stuteriets verksamhet.** Under punkt 39 har Kungl Maj:t föreslagit riksdagen att höja ordinarie reservationsanslaget till hingstdepåernas och stuteriets verksamhet, nu 236,000 kronor, med 14,000 kronor till 250,000 kronor. *Hingstdepåernas och stuteriets verksamhet.* [39.]

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

40:o) **Nybyggnad vid Valleberg under Flyinge kungsgård i Malmöhus län.** Under punkt 40 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för uppförande av ett redskapshus vid de under benämningen Valleberg utarrenderade lotterna nr 1—5 av Flyinge kungsgård i Malmöhus län anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 4,280 kronor. *Nybyggnad vid Valleberg under Flyinge kungsgård i Malmöhus län.* [40.]

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

Hästavelns befrämjande. [41.]

41:o) **Hästavelns befrämjande.** Under punkt 41 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till hästavelns befrämjande uppföra å riksstaten ett ordinarie reservationsanslag av 185,000 kronor, att direkt utgå av totalisatormedel.

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln. [42.]

42:o) **Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln.** Under punkt 42 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att minska ordinarie reservationsanslaget till befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln, nu 265,000 kronor, med 10,000 kronor till 255,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till statsrådsprotokollet sid. 92—95.

Motion.

I en inom första kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion nr 153, av herr *Lundell*, har hemställts, att riksdagen måtte besluta i årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln, under punkt 42 till befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln höja av Kungl. Maj:t föreslagna ordinarie reservationsanslag 255,000 kronor med 16,000 kronor till 271,000 kronor.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionen.

Sedan under en följd av år i riksstaten under anslagstiteln befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar upptagits ett ordinarie anslag till premiering av nötbokskap, uppfördes jämlikt beslut av 1923 års riksdag (jfr IX H. T. p. 54) anslaget under ändrad titel, befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln, såsom ordinarie reservationsanslag. Från och med budgetåret 1925—1926 utgår anslaget med ett från 205,000 till 265,000 kronor förhöjt belopp.

Under förevarande punkt har departementschefen upptagit ett av lantbruksstyrelsen framställt, av statskontoret tillstyrkt förslag, avseende att åt ordförandena i nötboskapspremieringsnämnderna skulle — i likhet med vad nu är fallet beträffande ordförandena i hästpremieringsnämnderna — beredas särskilt arvode för premieringsarbetet utöver den ersättning, desamma åtnjuta enligt gällande resereglemente. Enligt detta förslag skulle årliga arvoden avpassade med hänsyn till arbetet inom de olika premieringsdistrikten utgå med högst 700 kronor och lägst 300 kronor åt sådana premierings-

nämndsordförande, som icke vore konsulenter eller eljest med statsmedel avlönade, fast anställda tjänstemän hos hushållningssällskap.

Vad angår storleken av det belopp, varmed ifrågavarande anslag bör för instundande budgetår uppföras, framhåller departementschefen, att, även om till arvoden åt nämndsordförandena disponeras det av lantbruksstyrelsen därför beräknade belopp av omkring 8,000 kronor, anslagsanvisningen torde kunna med hänsyn till väntad behållning å anslaget minskas med 10,000 kronor och sålunda begränsas till 255,000 kronor.

Utgående från att departementschefen vid anslagets beräkning tagit hänsyn till en i statsrådsprotokollet angiven, vid utgången av budgetåret 1925—1926 befintlig reservation å 15,376 kronor 49 öre framhåller motionären, att denna behållning redan för år 1926 till största delen tagits i anspråk av Kungl. Maj:t, och hemställer i anslutning härtill om en höjning av anslaget i fråga till 271,000 kronor. Utskottet kan vitsorda, vad motionären anfört i fråga om dispositionen av berörda reservation. Å andra sidan vill utskottet framhålla, att departementschefen, såsom framgår av statsrådsprotokollet, icke utgått från nämnda till beloppet kända reservation utan från en vid utgången av budgetåret 1926—1927 väntad behållning. Utskottet har emellertid inhämtat, att enligt inom lantbruksstyrelsen — på grundvalen av från hushållningssällskapen inkomna berättelser — numera verkställda beräkningar det verkliga överskottet till budgetåret 1927—1928, avseende kalenderåret 1927, komme att uppgå till i runt tal allenast 3,000 kronor. I betraktande av det belopp, som enligt utskottet tillhandakomna uppgifter tagits i anspråk för bestridande av kostnaderna för ifrågavarande verksamhet under kalenderåret 1926 och att de till premieringsnämndernas ordförande nu föreslagna arvodena, mot vilka utskottet icke har något att erinra, skola utgå från ifrågavarande anslag, skulle anvisande såsom Kungl. Maj:ts förslag innebär av ett till 255,000 kronor nedsatt anslag göra en inskränkning nödvändig i förevarande betydelsefulla verksamhet, något som med Kungl. Maj:ts förslag icke lärer hava avsetts. Vid sålunda upplyst förhållande har utskottet funnit sig böra förorda, att anslaget för budgetåret 1927—1928 upptages med oförändrat belopp 265,000 kronor. *Utskottet.*

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och motionen I: 153 i riksstaten för budgetåret 1927—1928 uppföra ordinarie reservationsanslaget till befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln med oförändrat belopp 265,000 kronor.

43:o) **Understöd åt kontrollföreningsverksamhet.** Under punkt 43 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till understöd åt kontrollföreningsverksamhet uppföra i riksstaten ett ordinarie reservationsanslag av 65,000 kronor. *Understöd åt kontrollföreningsverksamhet.* [43.]

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

Avelscentra för nötboskap. [44.]

44:o) **Avelscentra för nötboskap.** Under punkt 44 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för bestridande av kostnaderna för förnyad tävlan för utseende av avelscentra för nötboskap anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 21,700 kronor.

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

Förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar. [45.]

45:o) **Förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar.** Under punkt 45 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 120,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till statsrådsprotokollet sid. 97—101.

Motioner.

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner nämligen nr 23 i första kammaren av herr *von Sneidern* och nr 29 i andra kammaren av herr *Alströmer m. fl.* har hemställts, att för användande i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag till förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 150,000 kronor.

Vad angår de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionerna

Riksdagen har för varje år från och med 1898 anvisat anslag till förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen. Anslagens belopp hava växlat allt efter behovet för året. För ett vart av budgetåren 1924—1925, 1925—1926 och 1926—1927 har anvisats ett extra förslagsanslag av 120,000 kronor.

Anslaget disponeras till huvudsaklig del jämlikt bestämmelserna i kungörelsen den 20 juni 1924 (nr 271) angående ersättning till veterinär, som på rekvisition av ladugårdsinnehavare verkställt undersökning med tuberkulin av nötkreatur, med däri genom kungörelse den 20 juli 1925 (nr 368) gjorda ändringar. Om villkoren för erhållande av dylik undersökning på statens bekostnad stadgas i särskild kungörelse den 25 februari 1919 (nr 133) med däri genom kungörelse den 8 december 1922 (nr 570) gjorda ändringar.

Lantbruksstyrelsens i motionerna åsyftade förslag angående ersättning till veterinär, som på grund av rekvisition av ladugårdsinnehavare verkställt undersökning med tuberkulin av nötkreatur vilket återfinnes i statsrådsprotokollet, innehåller följande.

I likhet med vad för närvarande vore fallet skulle rätt till undersökning med tuberkulin på statens bekostnad ej vidare få förekomma, där vid första undersökning med tuberkulin av alla till gården hörande nötkreatur tydlig reaktion icke förekommit och enahanda undersökningsresultat vunnits vid företagen första kontrollundersökning. Hade däremot tydlig reaktion förekommit vid första undersökning med tuberkulin av nötkreatur på en gård eller vid första kontrollundersökning eller vid båda dessa tillfällen, men dylik reaktion sedermera icke förekommit vid två omedelbart på varandra följande kontrollundersökningar av gårdens mot tuberkulos skyddade ladugårdsbesättning, finge undersökning med tuberkulin icke vidare äga rum på statens bekostnad i annan mån än att vid varje därefter företagen kontrollundersökning staten bidroge till ersättning därför åt veterinär med hälften av den kostnad, som undersökning med tuberkulin betingade jämlikt 1 eller 2 §§ i kungörelsen den 20 juli 1925 (nr 368). Lantbruksstyrelsen ansåge det nämligen vara för tuberkulosbekämpandet gagneligare, att statsbidrag utginge vid varje kontrollundersökning, än att dylikt, såsom i ovanberörda motion och Blekinge läns hushållningssällskaps framställning vore tänkt, skulle odelat utgå vartannat år.

Vad kostnaden för ifrågavarande förslags genomförande anginge, läte sig enligt lantbruksstyrelsens mening densamma icke med någon grad av säkerhet beräkna, enär kännedom saknades därom, i vilken utsträckning djurägare komme att begagna sig av den sålunda föreslagna förmånen. Lantbruksstyrelsen ville dock förmoda att, därest ett belopp av 150,000 kronor stode till förfogande för bedrivande av tuberkulosbekämpande i ladugårdarna under nästkommande budgetår, det även skulle bereda möjlighet till berörda förmån.

På grund av vad sålunda anförts hemställde lantbruksstyrelsen, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen att till förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 150,000 kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

»Frågan rörande lämpligaste åtgärderna för bekämpande av kreaturstuberkulosen kan sägas ännu icke hava bragts till slutlig lösning. De för närvarande statsunderstödda metoderna lära, såväl vad angår deras effektivitet som verkningar i olika avseenden, vara behäftade med brister. Otvivelaktigt hava dock vunnits betydelsefulla resultat. Bland annat har uppmärksamheten riktats på denna viktiga angelägenhet, och ett utbrett intresse förefinnes för kampens fullföljande. Inom medicinalstyrelsen och lantbruksstyrelsen har gemensam utredning med biträde av tillkallade sakkunniga pågått rörande de ytterligare åtgärder från statens sida för ifrågavarande ändamål, som kunna finnas erforderliga och lämpliga. Den 25 april 1924 hava nämnda ämbetsverk framlagt förslag med bestämmelser avseende förebyggande av tuberkulosens spridning i riket. Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 5 februari 1926 vann sagda förslag icke Kungl. Maj:ts godkännande. Dåvarande chefen för jordbruksdepartementet anmodade emellertid lantbruksstyrelsen att taga under förnyat övervägande frågan om förhindrande av

försäljning av tuberkulösa nötkreatur, såsom livdjur samt därutinnan till Kungl. Maj:t inkomma med förslag.

Önskvärt synes vara att erhålla en genomförd plan för arbetets bedrivande, upptagande de åtgärder, som må anses bäst icke allenast för sjukdomens konstaterande och hämmande i de särskilda fallen utan även till förhindrande av dess spridande genom sjuka djur.

Även om jag finner lantbruksstyrelsens nu framställda förslag om höjt statsbidrag för utvidgad tuberkulinundersökning ägnat att i sin mån öka möjligheterna i kampen mot sjukdomen, anser jag mig dock under frågans nuvarande läge icke kunna tillstyrka detsamma. Anslaget synes fördenskull böra utgå med oförändrat belopp.»

Utskottet. Utskottet finner det givetvis vara en angelägenhet av synnerlig vikt, att icke de hittills vunna resultaten i kampen mot kreaturstuberkulosen äventyras, och anser ur denna synpunkt motionärernas syfte värt allt beaktande. Då emellertid utskottet förutsätter, att en utredning på sätt departementschefen i statsrådsprotokollet antytt kommer till stånd rörande de åtgärder, som må anses bäst icke allenast för sjukdomens konstaterande och hämmande i de särskilda fallen utan även till förhindrande av dess spridande genom sjuka djur, anser sig utskottet i avvaktan på resultatet härav icke böra förorda någon höjning i det av Kungl. Maj:t föreslagna anslagsbeloppet.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med avslag å motionerna I: 23 och II: 29 till förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 120,000 kronor.

Kontroll å uppvärmning av till kreatursföda avsedd mjölk m. m. [46.]

46:o) **Kontroll å uppvärmning av till kreatursföda avsedd mjölk m. m.** Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 46 gjorda framställning och under hänvisning till vad departementschefen i sitt yttrande å sid. 103 i statsrådsprotokollet i ärendet anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår för bestridande av statsverkets kostnader för tillsyn å efterlevnaden av lagen den 6 juni 1925 (nr 382) angående uppvärmning av till kreatursföda avsedd mjölk m. m. anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 25,000 kronor.

47:o) **Befrämjande i allmänhet av svinaveln.** Under punkt 47 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till befrämjande i allmänhet av svinaveln uppföra i riksstaten ett ordinarie reservationsanslag av 52,000 kronor. *Befrämjande i allmänhet av svinaveln.* [47.]

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

48:o) **Avkastningsbedömning rörande avelssvin.** Under punkt 48 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för anordnande av avkastningsbedömning rörande avelssvin anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 15,500 kronor. *Avkastningsbedömning rörande avelssvin.* [48.]

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

49:o) **Fåravelns befrämjande.** Under punkt 49 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till fåravelns befrämjande uppföra i riksstaten ett ordinarie reservationsanslag av 24,000 kronor. *Fåravelns befrämjande.* [49.]

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

50:o) **Fjäderfäavelns befrämjande.** Under punkt 50 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till fjäderfäavelns befrämjande anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 19,000 kronor. *Fjäderfäavelns befrämjande.* [50.]

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

51:o) **Biskötselns befrämjande.** Under punkt 51 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till biskötselns befrämjande uppföra i riksstaten ett ordinarie reservationsanslag av 8,000 kronor. *Biskötselns befrämjande.* [51.]

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

Veterinärväsendet.

Veterinärhögskolan. [52.]

52:o) **Veterinärhögskolan.** Under punkt 52 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att a) godkänna det av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade förslag till stat för veterinärhögskolan, att tillämpas från och med budgetåret 1927—1928; b) vid bifall härtill höja ordinarie förslagsanslaget till veterinärhögskolan, nu 303,800 kronor, med 2,700 kronor, till 306,500 kronor; c) medgiva, att av »försäljningsmedlen för veterinärinstitutets forna tomter vid Karlaplan» må användas ett belopp av 9,500 kronor för utvidgning av nuvarande tjänstebostaden för laboratorn å ambulatoriska kliniken vid veterinärhögskolan.

I huvudsaklig överensstämmelse med av Kungl. Maj:t därom framställt förslag uppförde 1926 års riksdag ordinarie förslagsanslaget till veterinärhögskolan med 303,800 kronor samt godkände följande stat för högskolan att tillämpas från och med budgetåret 1926—1927 (IX H. T. p. 47 och R. skr. nr 9 A p. 33):

Stat:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	147,000
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	»	1,500
Arvoden till rektor, 1,500 kronor, en prosektor 6,000 kronor, envar av 4 laboratorer å 6,000 kronor, envar av 4 assistenter å 4,500 kronor samt till biträde vid port- och telefonvaktsgöromålen 200 kronor	»	49,700
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	21,600
Övriga utgifter	»	84,000
Förslagsanslag	kronor	303,800.

I posten avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. ingår ett belopp av 12,600 kronor till drängar och extra betjäning.

I posten övriga utgifter innefattas huvudsakligen dels omkostnadsanslag för högskolans särskilda avdelningar, inbegripet biblioteket, dels ock allmänt anslag å 60,000 kronor för bränsle, belysning, renhållning m. m. Vid upptagande av denna anslagspost till sammanlagt 84,000 kronor räknades med en årlig nettovinst av 15,000 kronor av högskolans stallar och smedja, vilket belopp i första hand avsågs att få tagas i anspråk för ifrågavarande »övriga utgifter».

För diverse behov vid veterinärhögskolan har därjämte för budgetåret 1926—1927 anvisats ett extra reservationsanslag av 35,100 kronor, varjämte till personligt ålderstillägg åt laboratorn vid högskolan N. O. Engfeldt finnes uppfört ett extra anslag av 1,600 kronor.

(Statsrådsprotokollet sid. 109—118.)

Den av Kungl. Maj:t ifrågasatta ökningen av ordinarie anslaget till högskolan avser höjning dels med 2,200 kronor i det i anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. ingående beloppet till drängar och extra betjäning för beredande av avlöningsmedel åt en extra sjukvårdare vid den vid institutionen för bujatrik, obstetrik och ambulatorisk klinik inrättade stationära kliniken och dels med 500 kronor av den å omkostnadsstaten uppförda anslagsposten till biblioteket.

Med iakttagande av de framställda förslagen skulle staten för veterinärhögskolan erhålla följande utseende:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	147,000
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	»	1,500
Arvoden till rektor, 1,500 kronor, en prosektor 6,000 kronor, envar av 4 laboratorer å 6,000 kronor, envar av 4 assistenter å 4,500 kronor samt till biträde vid port- och telefonvaktsgöromålen 200 kronor	»	49,700
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	23,800
Övriga utgifter	»	84,500
Förslagsanslag	kronor	306,500.

I vad framställningen avser medgivande till av försäljningsmedlen för veterinärinstitutets forna tomter vid Karlaplan skulle användas ett belopp av 9,500 kronor för utvidgning av nuvarande tjänstebostaden för laboratorn å ambulatoriska kliniken vid högskolan till bostad om tre rum och kök är därmed avsett att i någon mån tillgodose det behov av familjebostäder vid högskolan, som föreligger.

Under förevarande punkt har departementschefen jämväl motiverat uppförande å riksstaten av extra anslag dels till diverse behov vid högskolan och dels till täckande av brist å högskolans biblioteksanslag. Förstnämnda anslag föreslås ökat från nuvarande 35,100 kronor till 38,200 kronor eller med 3,100 kronor, varav 1,500 kronor avses till ökande av det kliniska materialet vid kirurgiska kliniken och 1,600 kronor till personligt ålderstillägg åt laboratorn vid högskolan N. O. Engfeldt. Förslaget att under diversebehovsanslaget anvisa sistnämnda belopp — vilket hittills uppförts såsom särskilt anslag å riksstaten — har motiverats med önskemålet att minska antalet anslagstitlar under nionde huvudtiteln. Slutligen har under denna punkt motiverats anvisande av ett anslag av 2,500 kronor till täckande av brist å biblioteksanslaget.

Utskottet har icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning liksom ej heller mot att extra anslag till diverse behov och täckande av bristen å biblioteksanslaget uppföras med äskade belopp. Vid- *Utskottet.*

kommande sistnämnda båda anslag kommer utskottet att göra hemställan under efterföljande punkter.

Utskottet hemställer nu,

att riksdagen må

a) godkänna det av departemetschefen i statsrådsprotokollet förordade förslag till stat för veterinärhögskolan, att tillämpas från och med budgetåret 1927—1928;

b) vid bifall härtill höja ordinarie förslagsanslaget till veterinärhögskolan, nu 303,800 kronor, med 2,700 kronor till 306,500 kronor;

c) medgiva, att av »försäljningsmedlen för veterinärinstitutets forna tomter vid Karlaplan» må användas ett belopp av 9,500 kronor för utvidgning av nuvarande tjänstebostaden för laboratorn å ambulatoriska kliniken vid veterinärhögskolan.

Diverse behov vid veterinärhögskolan. [53.]

53:o) **Diverse behov vid veterinärhögskolan.** Under åberopande av vad under nästföregående punkt anförts och i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts under punkt 53 gjorda framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må till diverse behov vid veterinärhögskolan anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 38,200 kronor.

Täckande av brist å till veterinärhögskolans bibliotek anslagna medel. [54.]

54:o) **Täckande av brist å till veterinärhögskolans bibliotek anslagna medel.** Under åberopande av vad under punkt 52 här ovan anförts och i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts under punkt 54 gjorda framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må till täckande av brist å till veterinärhögskolans bibliotek anslagna medel anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 2,500 kronor.

Statens veterinärbakteriologiska anstalts verksamhet. [55.]

55:o) **Statens veterinärbakteriologiska anstalts verksamhet.** Då på grund av förefintlig reservation någon medelsanvisning till uppehållande under budgetåret 1927—1928 av verksamheten vid statens veterinärbakteriologiska anstalt enligt statsrådsprotokollet icke erfordras, hemställer utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 55 gjorda framställning,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1927—1928 uppföra ordinarie reservationsanslaget till statens veterinärbakteriologiska anstalts verksamhet utan angivet belopp.

56:o) **Dyrtidstillägg åt distriktsveterinärer.** Under punkt 56 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att a) medgiva att, därest de distriktsveterinärer, till vilkas avlöning lämnats statsbidrag, för tiden 1 juli 1927—30 juni 1928 beredas dyrtidstillägg å dem från vederbörande landsting tillkommande avlöning, dyrtidstillägg av statsmedel må för samma tid till dem utgå med motsvarande andel av statsbidraget, ålderstillägg däri inberäknat, dock med högst en tredjedel av statsavlöningen; b) till bestridande av kostnaderna för dessa dyrtidstillägg anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 65,000 kronor. *Dyrtidstillägg åt distriktsveterinärer.* [56.]

Det för ifrågavarande ändamål för innevarande budgetår anvisade anslaget utgör 76,000 kronor.

Förslaget innefattar att beträffande dyrtidstillägg åt distriktsveterinärer skulle för budgetåret 1927—1928 tillämpas enahanda grunder som de nu gällande.

Med tillstyrkan av bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning hemställer utskottet, *Utskottet.*

att riksdagen må

a) medgiva att, därest de distriktsveterinärer, till vilkas avlöning lämnats statsbidrag, för tiden 1 juli 1927—30 juni 1928 beredas dyrtidstillägg å dem från vederbörande landsting tillkommande avlöning, dyrtidstillägg av statsmedel må för samma tid till dem utgå med motsvarande andel av statsbidraget, ålderstillägg däri inberäknat, dock med högst en tredjedel av statsavlöningen;

b) till bestridande av kostnaderna för dessa dyrtidstillägg anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 65,000 kronor.

57:o) **Statsbidrag vid försäkring mot smittsamma husdjurssjukdomar.** Under punkt 57 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja ordinarie förslagsanslaget till statsbidrag vid försäkring mot smittsamma husdjurssjukdomar, nu 10,000 kronor, med 290,000 kronor till 300,000 kronor. *Statsbidrag vid försäkring mot smittsamma husdjurssjukdomar.* [57.]

Av 1926 års riksdag uppfördes ett ordinarie förslagsanslag av 10,000 kronor till statsbidrag vid försäkring mot smittsamma husdjurssjukdomar (se prop. nr 204 och R. skr. nr 259). Bestämmelser rörande bidrags utbetalande finnas införda i kungörelsen den 26 juli 1926 nr 389, som trätt i kraft den 1 augusti 1926.

Enligt vad av statsrådsprotokollet inhämtas har någon utbetalning från ifrågavarande anslag ännu ej förekommit. Enligt vad försäkringsinspektionen meddelat, äro emellertid betydande utbetalningar att förvänta, vadan anslaget för budgetåret 1927—1928 ansetts böra upptagas till minst 300,000 kronor.

Utskottet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må höja ordinarie förslagsanslaget till statsbidrag vid försäkring mot smittsamma husdjurssjukdomar, nu 10,000 kronor, med 290,000 kronor till 300,000 kronor.

Övriga utgifter till förekommande och hämmande av smittsamma sjukdomar bland husdjuren. [58.]

58:o) **Övriga utgifter till förekommande och hämmande av smittsamma sjukdomar bland husdjuren.** Under punkt 58 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja ordinarie förslagsanslaget till övriga utgifter till förekommande och hämmande av smittsamma sjukdomar bland husdjuren, nu 40,000 kronor, med 460,000 kronor till 500,000 kronor.

(Statsrådsprotokollet sid. 121—125.)

Ordinarie förslagsanslaget till ifrågavarande ändamål är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 40,000 kronor (se 1926: prop. 204 och R. skr. nr 259).

I statsrådsprotokollet erinras, att 1924 års riksdag på framställning av Kungl. Maj:t medgav, att från ifrågavarande anslag finge till resestipendier åt legitimerade veterinärer, under villkor och bestämmelser Kungl. Maj:t kunde finna gott föreskriva, utgå ett årligt belopp av 2,200 kronor, vilket belopp genom beslut av 1920 års riksdag från och med 1921 höjdes till 4,400 kronor. Bestämmelser angående stipendiernas storlek och villkoren för deras erhållande finnas meddelade under nr 710 i svensk författningssamling för år 1920.

I sitt yttrande under punkten 72 i nionde huvudtiteln av 1922 års statsverksproposition i samband med förslag om uppförande av ifrågavarande ordinarie anslag för tiden 1 januari—30 juni 1923 uttalade departementschefen, att han i likhet med medicinalstyrelsen ansåge, att med hänsyn till det statsfinansiella läget med utdelning av resestipendier från ifrågavarande anslag för 1923 borde kunna anstå. Riksdagen, som icke gjorde någon erinran med avseende å Kungl. Maj:ts förslag, upptog anslaget med halva beloppet eller 25,000 kronor. I anslutning härtill har sedermera någon utdelning av stipendier från ifrågavarande anslag icke ägt rum.

Efter att hava lämnat vissa uppgifter rörande mul- och klövsjukeepizootien inom landet har departementschefen anfört följande:

»Då det torde vara av vikt, att statsbidrag ånyo ställes till förfogande för våra veterinärer till underlättande för dem att genom studieresor följa utvecklingen på det veterinära området utomlands, anser jag, att de vanliga stipendierna från detta anslag nu böra åter utdelas. Jag vill härvid erinra om 1926 års riksdags beslut, varigenom på nytt uppförts anslag till stipendier för såväl lantbrukets som trädgårdsskötselns studerande.

Vad angår medelsbehovet för tillgodoseende under nästkommande budgetår av det med ifrågavarande anslag avsedda ändamål, är givetvis svårt att

kunna uttala sig därom. Större anslag än det för närvarande utgående synes emellertid böra ställas till förfogande. De förut angivna siffrorna rörande antalet under senare halvåret 1926 av mul- och klövsjuka smittade kreatursbesättningar synas antyda, att mul- och klövsjukeepizootien befinner sig i tillbakagång. På grund härav och med hänsyn till den påpekade svårigheten att beräkna beloppet vill jag ifrågasätta en höjning av anslaget förslagsvis med 460,000 kronor, varigenom anslaget skulle komma att uppgå till 500,000 kronor.»

Med instämmande i departementschefens uttalande hemställer utskottet, *Utskottet.*

att riksdagen må höja ordinarie förslagsanslaget till övriga utgifter till förekommande och hämmande av smittsamma sjukdomar bland husdjuren, nu 40,000 kronor, med 460,000 kronor till 500,000 kronor.

59:o) **Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur.** Under punkt 59 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till karantänsanstalten i Haparanda för husdjur anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 5,050 kronor. *Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur.* [59.]

Kungl. Maj:ts framställning innebär, att det i riksstaten för innevarande budgetår med 3,000 kronor uppförda anslaget för ändamålet skulle för budgetåret 1927—1928 upptagas ökat med 2,050 kronor. Höjningen beror huvudsakligen på, att det i anslaget ingående arvodet till karantänsveterinären, vilket på grund av att förordnandet å denna befattning skulle börja först från och med ingången av år 1927 för innevarande budgetår endast beräknats för tiden 1 januari—30 juni 1927, nu beräknas för helt år.

Framställningen tillstyrkes av utskottet, som alltså hemställer, *Utskottet.*

att riksdagen må till karantänsanstalten i Haparanda för husdjur anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 5,050 kronor.

60:o) **Allmänt anslag till hushållningssällskapen.** Under punkt 60 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja det under titel allmänt anslag till hushållningssällskapen uppförda ordinarie anslaget, nu 2,100,000 kronor, med 800,000 kronor till 2,900,000 kronor, att utgå enligt av departementschefen i statsrådsprotokollet tillstyrkta grunder. *Allmänt anslag till hushållningssällskapen.* [60.]

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

Sekreterare hos hushållningssällskapen. [61.]

61:o) **Sekreterare hos hushållningssällskapen.** Under punkt 61 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom statsbidrag för kalenderåret 1927 till avlönande av sekreterare hos hushållningssällskapen anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 170,000 kronor.

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

Höjande av det mindre jordbruket. [62.]

62:o) **Höjande av det mindre jordbruket.** Under punkt 62 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till åtgärder under kalenderåret 1927 för höjande av det mindre jordbruket anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 325,000 kronor.

Sedan i anledning av en av riksdagen i ämnet gjord framställning lantbruksstyrelsen den 11 november 1922 (se IX H. T. 1923 sid. 136 ff.) avgivit infordrat förslag till förändrade grunder för med statsmedel understödda åtgärder för höjande av det mindre jordbruket och riksdagen beretts tillfälle att yttra sig däröver, utfärdade Kungl. Maj:t i huvudsaklig överensstämmelse med lantbruksstyrelsens förslag den 1 juni 1923 dels reglemente för med statsmedel understödda åtgärder till höjande av det mindre jordbruket (nr 244) dels ock kungörelse angående statsbidrag till dylika åtgärder (nr 245), vilka författningar trätt i kraft den 1 januari 1924.

I sin berörda skrivelse den 11 november 1922 beräknade lantbruksstyrelsen anslagsbehovet för 1924 — det år alltså, från och med vilket de nya bestämmelserna trädde i kraft — till 325,000 kronor, sålunda:

1) premiering:		
a) penningpris	kronor	51,000
b) premielån	»	110,000
2) resekostnader	»	14,000
3) premier till mindre odlingsföretag	»	50,000
4) studieresor	»	40,000
5) undervisning	»	40,000
6) särskild undervisning	»	20,000
summa	kronor	325,000.

Av statsfinansiella skäl äskade emellertid Kungl. Maj:t för 1924 allenast 250,000 kronor, som av riksdagen beviljades.

Därefter har lantbruksstyrelsen för varje år upprepat sin framställning om anvisande av ett anslag av 325,000 kronor. På förslag av Kungl. Maj:t anvisade riksdagen för 1925 300,000 kronor. Även för 1926 äskade Kungl. Maj:t ett anslag av 300,000 kronor. I två vid samma års riksdag väckta motioner (I : 149 likalydande med II : 132) hemställdes om en höjning av anslaget med 500,000 kronor till 800,000 kronor, varav 550,000 kronor avsågos att utgå såsom bidrag utan återbetalningsskyldighet till nyodling när-

mast i anslutning till redan innehavd odlad jord. Samtidigt föreslogs i en annan motion (I:150) en höjning i förevarande anslag till 325,000 kronor. Riksdagen, som stannade vid att bevilja 300,000 kronor för budgetåret 1926—1927, anhöll i anledning av förstnämnda två motioner om utredning och förslag rörande lämpligaste sättet för vinnande av det i motionerna angivna syftet.

För 1926 hava för ifrågavarande ändamål tillgängliga medel jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 30 april 1926 fördelats mellan de olika ändamålen på följande sätt:

premiering av mindre jordbruk	kronor	178,700
» » » odlingsföretag	»	45,400
studieresor	»	23,600
undervisning	»	47,600
summa	kronor	295,300

samt därutöver 17,000 kronor till olika undervisningsföretag, som avse att främja det mindre jordbruket men icke på annat sätt kunna komma i åtnjutande av statsunderstöd.

Kungl. Maj:ts framställning innebär, att anslaget skulle för instundande budgetår höjas med 25,000 kronor.

Departementschefen har till motivering härför anfört följande:

»Jag anser mig först böra anmäla, att de s. k. 1925 års kolonisationssakkunniga, vilka den 19 mars 1926 anbefallts verkställa den av riksdagen på sätt ovan nämnts begärda utredningen, den 18 oktober 1926 avgivit betänkande med förslag till statsbidrag till nyodling och betesförbättring å ofullständiga jordbruk. Jag har för avsikt att, sedan infordrade yttranden över förslaget inkommit från vederbörande myndigheter och utredningen i ärendet i övrigt avslutats, göra framställning om framläggande för riksdagen av proposition om anslag för ändamålet (jfr punkt 96 här nedan). Här må allenast nämnas, att de sakkunniga föreslagit uppförande för budgetåret 1927—1928 av ett särskilt anslag för utlämnande av statsbidrag till nyodling och betesförbättring. De sakkunniga hava därvid utgått från, att utdelande av odlingspremier från anslaget till det mindre jordbruket skulle bliva obehövligt, sedan de av dem föreslagna nya åtgärderna fått verka någon tid. Om de sakkunniga sålunda förutsatte, att denna verksamhet så småningom upphörde, ville de dock icke förorda ett omedelbart slopande av premiering av mindre odlingsföretag, alldenstund några övergångsår vore av nöden med hänsyn till att vissa mindre odlingsföretag redan vore utförda eller igångsatta i hopp om erhållande av sådan premiering.

I anslutning till detta uttalande av de sakkunniga anser jag mig, under förutsättning att ett förslag byggt på de sakkunnigas framställning skulle vinna riksdagens godkännande, knappast kunna för budgetåret 1927—1928 räkna med någon minskning i utgifterna för nämnda premiering.

På sätt framgår av lantbruksstyrelsens ovanberörda skrivelse den 27 augusti 1926 hava de för närvarande tillgängliga medlen för åtgärder till höjande av det mindre jordbruket visat sig icke motsvara det förefintliga behovet. På grund härav och med hänsyn till de betydelsefulla ändamål ifrågavarande anslag avser att stödja, synes mig någon ökning av anslaget böra medgivas; och vill jag tillstyrka, att lantbruksstyrelsens förslag i sådant hänseende bifalles. Ökningen av anslaget skulle då bliva 25,000 kronor och anslagets slutsumma 325,000 kronor.»

Utskottet.

Med förmälan att utskottet i särskilt utlåtande tillstyrker ett av Kungl. Maj:t framlagt, på ovanbemälda sakkunnigas betänkande byggt förslag om statsbidrag till nyodling och betesförbättring å ofullständiga jordbruk, vill utskottet på de av departementschefen anförda skäl förorda, att ifrågavarande anslag för budgetåret 1927—1928 uppföres med 325,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till åtgärder under kalenderåret 1927 för höjande av det mindre jordbruket anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 325,000 kronor.

Ordnad bokföring vid mindre jordbruk m. m. [63.]

63:o) **Ordnad bokföring vid mindre jordbruk.** Under punkt 63 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen, att såsom bidrag till åtgärder för främjande av ordnad bokföring vid mindre jordbruk m. m. anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 30,000 kronor.

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

Jordbrukskonsulenter. [64.]

64:o) **Jordbrukskonsulenter.** Under punkt 64 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom bidrag till avlönande under 1927 av högst 56 jordbrukskonsulenter anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 270,000 kronor.

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

Vandringsrättare. [65.]

65:o) **Vandringsrättare.** Under punkt 65 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom bidrag till avlönande under kalenderåret 1927 av vandringsrättare anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 114,000 kronor.

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

66:o) **Utbildningskurser för vandringsrättare.** Under punkt 66 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för anordnande under kalenderåret 1928 av utbildningskurser för vandringsrättare anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 2,500 kronor. *Utbildningskurser för vandringsrättare.* [66.]

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

67:o) **Täckdikningsförmän.** Under punkt 67 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom bidrag till avlönande under 1927 av täckdikningsförmän anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 17,000 kronor. *Täckdikningsförmän.* [67.]

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

68:o) **Utbildningskurser för förrättningsmän vid täckdikningsföretag ävensom för täckdikningsförmän.** Enligt anmälan i punkt 68 har på grund av beräknad reservation å tidigare anslag för ändamålet någon medelsanvisning för budgetåret 1927—1928 för utbildningskurser för förrättningsmän vid täckdikningsföretag ävensom för täckdikningsförmän icke ansetts erforderlig, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen *Utbildningskurser för förrättningsmän vid täckdikningsföretag ävensom för täckdikningsförmän.* [68.]

omförmäla.

69:o) **Statens lagerhus och fryshus.** Under punkt 69 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till täckande av utgifterna för statens lagerhus och fryshus anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 90,000 kronor, att utgå i första hand av inkomster av statens lagerhus och fryshus. *Statens lagerhus och fryshus.* [69.]

Till täckande av utgifterna för statens lagerhus och fryshus har i riksstaten för innevarande budgetår, i likhet med för de tre närmast föregående budgetåren, uppförts ett extra förslagsanslag, att utgå i första hand av inkomster av statens lagerhus och fryshus. I samband härmed har å riksstatens inkomstsida uppförts ett mot anvisningen svarande belopp. Anslaget, som för ett vart av budgetåren 1923—1924 och 1924—1925 uppfördes med 93,000 kronor, har för budgetåret 1925—1926 likasom för 1926—1927 begränsats till 90,000 kronor.

(Statsrådsprotokollet sid. 144—147.)

Anslagsanvisningen för budgetåret 1927—1928 har i överensstämmelse med förslag av statens lagerhus- och fryshusstyrelse ansetts kunna i likhet med för ett vart av de senaste två budgetåren begränsas till 90,000 kronor. *Utskottet.*

Utskottet hemställer,

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår till täckande av utgifterna för statens lagerhus och fryshus anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 90,000 kronor, att utgå i första hand av inkomster av statens lagerhus och fryshus.

Maskin- och redskapsprovningsanstalterna vid Ultuna och Alnarp.

[70.]

70:o) **Maskin- och redskapsprovningsanstalterna vid Ultuna och Alnarp.** Under punkt 70 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till maskin- och redskapsprovningsanstalterna vid Ultuna och Alnarp anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 54,600 kronor.

Till maskin- och redskapsprovningsanstalterna vid Ultuna och Alnarp har riksdagen från och med 1908 årligen anvisat medel. För budgetåret 1926—1927 har för ändamålet anvisats ett extra anslag av 47,000 kronor, varjämte för samma budgetår beviljats ett särskilt extra anslag å 2,400 kronor till personligt ålderstillägg åt vissa befattningshavare vid ifrågavarande anstalter. Sistnämnda anslag avser ålderstillägg för tiden 1 januari 1926—30 juni 1927 åt föreståndaren för anstalterna Karl-Fredrik Theodor Adelsköld samt överassistenterna därstädes Gustaf Werner Johansson och Gustaf Albin Nilsson, beräknat för föreståndaren efter 600 kronor för år och för envar av de båda överassistenterna efter 500 kronor för år.

Staten för provningsanstalterna för budgetåret 1927—1928, sådan densamma av departementschefen beräknats, slutar å 62,000 kronor eller 6,000 kronor högre belopp än den av Kungl. Maj:t för innevarande budgetår fastställda staten. Ökningen hänför sig till posten ersättning för arbete och har av anstalternas styrelse motiverats med behovet av tillgång till tekniskt skolad arbetskraft i långt större utsträckning, än som kunde presteras av prövningsnämndernas tekniska ledamöter.

I inkomster — utöver statsbidrag — har beräknats 9,000 kronor. Det erforderliga statsbidraget skulle sålunda uppgå till 53,000 kronor.

Härutöver beräknas 1,600 kronor för personligt ålderstillägg åt förenämnda befattningshavare vid anstalterna, vilket belopp departementschefen ansett, för vinnande av förenkling av nionde huvudtitelns uppställning, lämpligen kunna ingå i det för anstalternas verksamhet avsedda anslaget och sålunda icke vidare böra anvisas såsom särskilt riksstatsanslag.

Utskottet.

I likhet med departementschefen finner utskottet den förstärkning av teknisk sakkunskap vid anstalterna, som genom sagda utgiftsökning är avsedd att vinnas, så betydelsefull för den vid anstalterna bedrivna verksamhetens effektivitet, att utskottet icke ansett sig böra motsätta sig densamma.

Då anslagsberäkningen ej heller i övrigt givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må till maskin- och redskapsprovningsanstalterna vid Ultuna och Alnarp anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 54,600 kronor.

71:o) **Kemiska stationer.** Under punkt 71 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom bidrag till underhåll av åtta kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behov, vilka av landsting eller hushållningssällskap, vart för sig eller i förening, understödjas med minst samma belopp som statsbidraget och vilka vilja underkasta sig de villkor och föreskrifter i avseende på analysmetoder och övriga förhållanden, som fastställas av Kungl. Maj:t, anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 48,000 kronor, att utgå med högst 6,000 kronor till varje station. *Kemiska stationer.* [71.]

Såsom bidrag till underhåll av kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behov har under en lång följd av år anvisats anslag å extra stat. Dessa bidrag hava under senare år under vissa villkor utgått med högst 6,000 kronor varje år till en var av åtta stationer samt anvisats under villkor, att landsting eller hushållningssällskap, vart för sig eller i förening, förbunde sig att upprätta laboratorium och bekosta ej mindre lokal för detta jämte bostad eller hyresmedel för kemist och assistent än även avlöning till dessa och laboratorietjänaren ävensom de årliga utgifterna för laboratoriets underhåll samt för inköp av böcker och inventarier för stationens behov. Reglemente för med statsmedel understödda kemiska stationer har av Kungl. Maj:t utfärdats den 3 december 1926 (nr 516).

I riksstaten för budgetåret 1926—1927 har för ändamålet uppförts ett extra anslag av 48,000 kronor.

Departementschefen har, efter redogörelse för, enligt i lantbruksstyrelsens årsberättelser intagna uppgifter, förhållandet mellan statens samt landstingens och hushållningssällskapens bidrag till nämnda stationer, vidare anfört följande:

»Den specifikation över särskilda åligganden med avseende å upprätthållandet av verksamheten vid de kemiska stationerna, vilken för närvarande ingår bland villkoren för erhållande av statsbidrag, synes icke av behovet påkallad och därjämte i vissa fall missvisande. Den, som erhåller statsbidrag för upprätthållande av dylik station, blir givetvis förpliktad tillse, att driften där fortgår i vederbörlig ordning. Vad som må krävas utöver statsbidrag och inkomst av verksamheten får därför tillhandahållas genom dem, som utgöra ekonomiskt stöd för stationen. Bland villkoren synes endast böra upptagas, att stationen förklarar sig vilja underkasta sig de villkor och föreskrifter i avseende å analysmetoder och övriga förhållanden, som fastställas av Kungl. Maj:t. För företagens ekonomiska stabilisering och vederbörlig fördelning av kostnaderna bör härjämte gälla, att stationen skall av landsting eller hushållningssällskap, vart för sig eller i förening, understödjas med minst samma belopp som statsbidraget. Av ovanstående tabell fram-

går, att sagda korporationers bidrag redan nu i de allra flesta fall uppgått till och i allmänhet väsentligt överstigit statens bidrag.

Mot lantbruksstyrelsens förslag, att anslaget för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1927—1928 bestämmes till samma belopp som för närvarande utgår, har jag ej någon erinran.»

Utskottet. Framställningen innebär icke någon förändring med avseende å anslagets belopp. Vad departementschefen anfört i fråga om villkoren för statsbidrag till stationerna har icke givit anledning till erinran. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom bidrag till underhåll av åtta kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behov, vilka av landsting eller hushållningssällskap, vart för sig eller i förening, understödjas med minst samma belopp som statsbidraget och vilka vilja underkasta sig de villkor och föreskrifter i avseende på analysmetoder och övriga förhållanden, som fastställas av Kungl. Maj:t, anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 48,000 kronor, att utgå med högst 6,000 kronor till varje station.

Kemisk-växtbiologiska anstalten inom Norrbottens län. [72.]

72:o) **Kemisk-växtbiologiska anstalten inom Norrbottens län.** Under punkt 72 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom bidrag till underhåll under tiden 1 juli 1927—30 juni 1928 av kemisk-växtbiologiska anstalten inom Norrbottens län — under villkor att från länets landsting och hushållningssällskap eller eljest bidrag lämnas till anstaltens underhåll under samma tid med sammanlagt minst 14,100 kronor — anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 23,500 kronor.

Till underhåll av den 1895 inrättade kemisk-växtbiologiska anstalten inom Norrbottens län har riksdagen årligen å extra stat anvisat bidrag, som för budgetåret 1926—1927 uppgått till 22,000 kronor. Såsom villkor för åtnjutande av anslaget har uppställts fordran på bidrag från landsting och hushållningssällskap eller eljest till så stort belopp, att statsbidraget förhåller sig till ortsbidraget som 5 till 3. För budgetåret 1926—1927 är detta senare bidrag bestämt till minst 13,200 kronor.

(Statsrådsprotokollet sid. 152 och 153.)

Kungl. Maj:ts framställning innefattar förslag om ökning för instundande budgetår av anslaget till anstalten med 1,500 kronor.

Utskottet. Då anslagsberäkningen icke givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom bidrag till underhåll under tiden 1 juli 1927—30 juni 1928 av kemisk-växtbiologiska anstalten inom Norrbottens län — under villkor att från länets landsting och hushållningssällskap eller eljest bidrag lämnas till anstaltens underhåll under samma tid med sammanlagt minst 14,100 kronor — anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 23,500 kronor.

Svenska mosskulturföreningen. [73.]

73:o) **Svenska mosskulturföreningen.** Under punkt 73 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till understöd åt svenska mosskulturföreningen anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 97,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till statsrådsprotokollet sid. 153—156.

För budgetåret 1926—1927 är anslaget till svenska mosskulturföreningen upptaget till 97,000 kronor. Samma belopp föreslås för budgetåret 1927—1928.

Utskottet.

Bland föreningens inkomster har inräknats ränteavkastningen av den s. k. Torestorpsfonden, vilken efter av Kungl. Maj:t beräknad nedskrivning skulle uppgå till omkring 21,300 kronor. Ehuru utskottet under nästföljande punkt föreslår viss ytterligare nedskrivning av fonden, har utskottet icke ansett erforderligt föreslå någon förändring med avseende å nu ifrågavarande anslag.

Utskottet hemställer i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag,

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår till understöd åt svenska mosskulturföreningen anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 97,000 kronor.

Försöksgård myrjord i Jämtlands län. [74.]

74:o) **Försöksgård å myrjord i Jämtlands län.** Under punkt 74 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att a) medgiva, att det av 1923 års riksdag såsom låneunderstöd till svenska mosskulturföreningen för bestridande av vissa utgifter för byggnader samt inköp av kreatur till föreningens försöksgård å myrjord vid Gisselås i Jämtlands län anvisade anslag å 40,000 kronor må förändras från räntebärande amorteringslån till stående räntefritt lån att fortfarande tillgodonjutas under av departementschefen i statsrådsprotokollet i övrigt tillstyrkta villkor; b) såsom bidrag till driftkostnader vid nämnda försöksgård anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 14,500 kronor.

(Statsrådsprotokollet sid. 156—164.)

Till anläggningskostnader och inventarier för en av svenska mosskulturföreningen anordnad försöksgård å myrjord i Jämtland anvisade riksdagen å extra stat för 1920 såsom förslagsanslag, högst, 22,600 kronor, varjämte

till täckande av driftkostnaderna vid denna försöksgård för vartdera av åren 1920 och 1921 anvisades likaledes såsom förslagsanslag, högst, 9,000 kronor. Förstnämnda anslag beviljades under förutsättning att föreningen genom arrende förskaffade sig förfoganderätten över lämplig försöksgård. Föreningen, som emellertid ur flera synpunkter ansåg det fördelaktigare att för försöken äga tillgång till egen gård, anhöll år 1920 om anslag till inköp av jord, uppförande av byggnader samt försöksgårdens anläggning i övrigt. Med anledning härav anvisade 1921 års riksdag — under förmälan att ovannämnda belopp av 22,600 kronor såsom varande förslagsanslag, högst, återfallit till kassafonden — såsom låneunderstöd åt föreningen för bestridande av anläggningskostnaderna för ifrågavarande försöksgård, som skulle förläggas till Gisselås, 80,000 kronor, varav 60,000 kronor skulle utgå under 1921 och återstoden 1922. I enlighet med de närmare villkor, som Kungl. Maj:t den 9 december 1921 meddelat för låneunderstödet, får detsamma åtnjutas räntefritt, så länge föreningen innehar och efter angivna bestämmelser brukar försöksgården.

Av 1922 års riksdag anvisades såsom bidrag till driftkostnader vid nämnda försöksgård såsom förslagsanslag, högst, å tilläggsstat för 1922 7,300 kronor och å extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 5,000 kronor.

Av 1923 års riksdag anvisades såsom låneunderstöd åt föreningen för inköp av kreatursbesättning och uppförande av erforderliga byggnader vid försöksgården 40,000 kronor. Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 20 juli 1923 har angående villkoren för detta låneunderstöds åtnjutande bestämts bland annat följande.

Såsom säkerhet för lånet skulle ställas inteckningar i försöksgården vid Gisselås till ett belopp av 40,000 kronor, gällande med förmånsrätt näst efter de inteckningar å tillhopa 80,000 kronor, som staten i enlighet med Kungl. Maj:ts beslut den 9 december 1921 erhållit såsom säkerhet för förut omförmälda föreningen tilldelade låneunderstöd för bestridande av anläggningskostnaderna för försöksgården. För ett vart av de första 5 åren, räknat från och med den 1 juli 1923, skulle föreningen erlägga ränta å lyftat låneunderstöd med 4 procent samt under tiden 1 juli 1928—30 juni 1943 återbetala lånet medelst annuiteter, uppgående, beräknat efter en räntefot av fyra och tre fjärdedels procent, under de första fjorton åren till 3,789 kronor årligen och under femtonde året till 3,785 kronor 73 öre. Slutligen skulle räkenskaperna för försöksverksamheten vid Gisselås av föreningen föras utan sammanblandning med föreningens övriga räkenskaper.

Såsom bidrag till driftkostnader vid försöksgården har vidare såsom extra anslag anvisats för budgetåret 1924—1925 3,000 kronor, för budgetåret 1925—1926 10,500 kronor och för budgetåret 1926—1927 12,600 kronor.

Enligt det sammandrag av räkenskaperna för Gisselås försöksgård den 31 december 1925, som bifogats föreningens berättelse över verksamheten under år 1925, hade föreningen sistnämnda dag följande skulder:

Statslån		kronor 120,000: —
Amorteringslån hos Jämtlands läns hushållningssällskap (dikningslån)		» 5,250: —
Skuld till mosskulturföreningen:		
av föreningen upplånade medel	kronor 35,502: 90	
av den så kallade Torestorpsfonden	» 34,040: 59	» 69,543: 49
		summa kronor 194,793: 49.

Oavsett försöksgårdens lager av skördeprodukter m. m. och det osäkra värdet av två föreningen tillhörande andelar i en fräsmaskin, svarade emot dessa skulder följande bokförda tillgångar:

Fastigheten	kronor 60,000: —
Döda inventarier	» 17,063: 15
Levande inventarier	» 6,350: —
	summa kronor 83,413: 15.

Lantbruksstyrelsen har av vissa skäl ansett antagligt, att taxeringsvärdet å fastigheten komme att höjas till 80,000 kronor. Med hänsyn till det här ovan ej upptagna växlande värdet på inneliggande lager syntes det styrelsen, som om de verkliga tillgångarna borde kunna värderas till något över 100,000 kronor och den verkliga skillnaden mellan skulder och tillgångar till cirka 90,000 kronor.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning, vilken grundar sig på ett av lantbruksstyrelsen framställt förslag om ett rationellt ordnande av försöksgårdens ekonomi, innefattar dels förslag om förändring av ovanberörda lån å 40,000 kronor från räntedragande amorteringslån till stående räntefritt lån, dels ock om anvisande för budgetåret 1927—1928 av ett extra anslag å 14,500 kronor såsom bidrag till driftkostnader vid nämnda försöksgård.

Vad beträffar den föreslagna förändringen vore denna avsedd att utgöra ett led i de åtgärder, som måste vidtagas för ett rationellt ordnande av försöksgårdens ekonomi. Mosskulturföreningen vore å sin sida villig avskriva 20,000 kronor å försöksgårdens ovanberörda skuld å i runt tal 34,000 kronor till den s. k. Torestorpsfonden. Sedan ovannämnda dikningslån hos Jämtlands läns hushållningssällskap under budgetåret 1927—1928 slutamorterats, skulle, därest icke sedan 1 januari 1926 nya skulder gjorts, utöver de stående statslånen försöksgårdens skuldsumma uppgå till i runt tal 50,000 kronor. Detta belopp vore avsett att av försöksgården amorteras och förräntas under loppet av 15 år med en årlig summa av 4,500 kronor, vilket sistnämnda belopp enligt förslaget skulle få medräknas i den stat, som lades till grund för beviljande av årliga anslag till försöksgårdens drift. I det för budgetåret 1927—1928 äskade anslaget ingår sålunda för detta ändamål ett belopp av 4,500 kronor.

Utskottet. Av ovanstående framgår, att, oaktat staten gång efter annan såväl genom bidrag utan återbetalningsskyldighet som genom lån i betydande omfattning lämnat sitt stöd till främjande av ifrågavarande verksamhet, försöksgårdens ekonomiska ställning så försvagats, att den för närvarande måste betecknas såsom ohållbar. Även med hänsyn tagen till de svårigheter för försöksgården, som kunna hava uppkommit på grund av efter dess tillkomst inträdda ogynnsammare konjunkturer och andra omständigheter, samt med beaktande av att såsom departementschefen uttalat ifrågavarande verksamhet icke torde vara att betrakta såsom ett affärsföretag, vars drift i första hand måste inriktas på att lämna direkt ekonomiskt utbyte, kan utskottet dock icke undgå finna, att förhållandena ekonomiskt synas hava utvecklat sig på ett sätt, som icke torde stå i överensstämmelse med vad statsmakterna från början avsett. Utskottet vill härvid erinra, att riksdagen vid beviljande för budgetåret 1926—1927 av anslag till driftkostnader för försöksgården instämde i ett av föredragande departementschefen gjort uttalande, att en utveckling i riktning mot att statsbidraget komme att i det närmaste motsvara all kostnad för arbetskraft till såväl försöksverksamhet som gårdens skötsel i övrigt lätt kunde komma att motverka vissa av med försöksgården avsedda syften, nämligen bland annat påvisandet av möjligheterna för ekonomiskt lönande myrjordbruk i inre Norrland.

Med hänsyn till den uppgift, försöksgården under vissa förutsättningar kan hava att fylla, vill utskottet icke avstyrka statens medverkan för att bringa dess ekonomi i ett läge, som medgiver verksamhetens fortsatta uppehållande. Mot vad Kungl. Maj:ts förslag i sådant avseende innebär har utskottet icke att framställa annan erinran än att utskottet anser, att mosskulturföreningens egen medverkan bör utsträckas att omfatta avskrivning av hela det belopp av i avrundat tal 34,000 kronor, varmed försöksgården häftar i skuld till den så kallade Toretorpsfonden. Härigenom skulle, av utredningen i ärendet att döma, möjliggöras en nedsättning med omkring 600 kronor av det för amortering av återstående skuld beräknade årliga beloppet. Då utskottet emellertid icke ifrågasätter en dylik åtgärd, utgår utskottet i stället från att amorteringstiden i motsvarande mån förkortas. Utskottet har heller icke velat motsätta sig beviljande för budgetåret 1927—1928 av ett, amorteringsbeloppet inbegripet, anslag av 14,500 kronor till driftkostnader för försöksgården i fråga. Vid den ställning utskottet sålunda intager till frågan om ordnandet av försöksgårdens ekonomi och om statsanslag till täckande av kostnader för dess drift knyter utskottet den förväntan, att verksamheten mer inriktas på att visa möjligheten för ekonomiskt lönande myrjordbruk eventuellt genom att i större utsträckning än hittills övergå till normal jordbruksdrift å försöksgården. Härjämte förutsätter utskottet, att största varsamhet iakttages med avseende å åtgärder, som kunna föranleda ökade utgifter, och att verksamheten så ordnas, att inkomster och utgifter beträffande själva jordbruksdriften täcka varandra. Slutligen vill utskottet understryka departementschefens

uttalande rörande nödvändigheten av att föreningens skulder efter regleringen av försöksgårdens ekonomiska förhållanden icke må utan Kungl. Maj:ts medgivande ökas.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) medgiva, att det av 1923 års riksdag såsom låneunderstöd till svenska mosskulturföreningen för bestridande av vissa utgifter för byggnader samt inköp av kreatur till föreningens försöksgård å myrjord vid Gisselås i Jämtlands län anvisade anslag å 40,000 kronor må förändras från räntebärande amorteringslån till stående räntefritt lån att fortfarande tillgodonjutas under av departementschefen i statsrådsprotokollet i övrigt tillstyrkta villkor;

b) såsom bidrag till driftkostnader vid nämnda försöksgård anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 14,500 kronor.

Försöksgård å myrjord i Norrbottens län. [75.]

75:o) **Försöksgård å myrjord i Norrbottens län.** Under punkt 75 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till driftkostnader för den under ledning av kemisk-växtbiologiska anstalten i Luleå drivna försöksgården å myrjord vid Alträsk i Norrbottens län anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 7,000 kronor.

(Statsrådsprotokollet sid. 164—170.)

För anordnande vid Alträsk i Norrbottens län av en försöksgård å myrjord under ledning av kemisk-växtbiologiska anstalten i Luleå beviljade riksdagen för 1919 10,000 kronor. För 1920 har riksdagen anvisat till inköp av inventarier för nämnda försöksgård 15,600 kronor och för budgetåret 1923—1924 bland annat för utvidgning av försöksgården 5,000 kronor. Dessutom har riksdagen från och med 1920 såsom bidrag till driftkostnader årligen anvisat belopp växlande mellan 5,000 kronor och 9,400 kronor. För vartdera av budgetåren 1925—1926 och 1926—1927 hava för sistnämnda ändamål anslagens belopp varit 6,500 kronor. Slutligen må nämnas, att till täckande av brist vid försöksgården för budgetåret 1926—1927 anvisats ett belopp av 4,000 kronor.

I särskilda till Kungl. Maj:t ställda, av lantbruksstyrelsen med utlåtanden den 27 augusti 1926 överlämnade ansökningar har styrelsen för omförmälda anstalt anhållit, *dels* att Kungl. Maj:t måtte till driftkostnader vid försöksgården under tiden 1 juli 1927—30 juni 1928 av riksdagen utverka ett statsbidrag av 9,300 kronor — varav 2,300 kronor till uppförande av en foderlada — *dels ock* att likaledes framställning måtte göras till riksdagen om ett anslag av 12,000 kronor att utgå antingen på en gång eller fördelat på två år till täckande av vid försöksgården uppkommen brist.

Enligt stadsrådsprotokollet lämnade uppgifter uppgick den 31 december 1925 försöksgårdens bokförda skuld till 21,773 kronor 49 öre, för vars täckande anstalten dels häftade i skuld till Norrbottens läns hushållningssällskap med 14,417 kronor 95 öre, dels ock anlitat den så kallade Kempeska fonden till ett belopp av 7,355 kronor 54 öre. Denna fond vore emellertid donerad för särskilda ändamål och torde av anstalten icke för framtiden kunna disponeras för ifrågavarande försöksgård. Frånräknades de 4,000 kronor till täckande av brist, som av 1926 års riksdag anvisats för detta ändamål, återstode en bokförd skuld av 17,773 kronor 49 öre eller ett något mer än 3,000 kronor högre belopp än som syntes hava betingats av försöksgårdens anläggningskostnader. Sistnämnda belopp skulle emellertid enligt av lantbruksstyrelsen inhämtade upplysningar mer än väl uppvägas av vid balansens uppgörande förefintligt lager av för direkt försäljning avsedda skördeprodukter, beräknade till ett värde av omkring 6,000 kronor. Den verkliga bristen, för vilken sådan täckning icke förefunnes, skulle således, såsom också anstaltsstyrelsen anfört, hålla sig inom ett belopp av 12,000 kronor.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning, vilken grundar sig på ett av lantbruksstyrelsen framställt förslag om ett slutgiltigt ordnande av försöksgårdens ekonomi, innefattar dels beviljande av ett räntefritt stående lån å 14,000 kronor för täckande av den förefintliga bristen, däri inbegripet en kostnad av 2,300 kronor för uppförande av en såsom erforderlig ansedd foderlada, dels ock anvisande för budgetåret 1927—1928 av ett anslag av 7,000 kronor till driftskostnader för försöksgården.

Utskottet. Av motsvarande skäl som anförts beträffande försöksgården vid Gisselås anser sig utskottet icke böra avstyrka åtgärder från statens sida, vilka äro ägnade att bringa nu ifrågavarande försöksgård ur det brydsamma ekonomiska läge, vari den för närvarande befinner sig. Utskottet biträder därför Kungl. Maj:ts förslag. Med avseende å låneunderstödet återkommer utskottet härtill i sitt utlåtande rörande regleringen av utgifterna för kapitalökning. I övrigt vill utskottet hänvisa till vad utskottet under näst föregående punkt anfört, vilket torde äga giltighet jämväl i fråga om försöksgården vid Alträsk.

Utskottet hemställer nu,

att riksdagen må till driftkostnader för den under ledning av kemisk-växtbiologiska anstalten i Luleå drivna försöksgården å myrjord vid Alträsk i Norrbottens län anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 7,000 kronor.

76:o) **Statens centrala frökontrollanstalts verksamhet.** Under punkt 76 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som Kungl. Maj:t må komma att avlåta till riksdagen, till uppehållande av statens centrala frökontrollanstalts verksamhet beräkna för budgetåret 1927—1928 ett belopp av 165,000 kronor, att utgå i första hand av inkomster av frökontrollanstalten. *Statens centrala frökontrollanstalts verksamhet.* [76.]

Därefter har Kungl. Maj:t i en den 11 januari 1927 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition nr 42 under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen

a) besluta, att avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, skall från och med budgetåret 1927—1928 äga tillämpning å befattningshavare vid statens centrala frökontrollanstalt;

b) bestämma antalet ordinarie befattningar vid frökontrollanstalten på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 föreståndare	B 30
1 frökontrollant	B 26
1 fältkontrollant	B 26
1 assistent	B 21
1 laboratoriebiträde	B 11
1 kansliskrivare (registrator och kassör)	B 11
2 frökontrollbiträden	B 7
1 vaktmästare	B 7
1 frökontrollbiträde	B 4;

c) godkänna det av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade förslag till stat för frökontrollanstalten, att tillämpas från och med budgetåret 1927—1928;

d) godkänna följande särskilda bestämmelse att från och med budgetåret 1927—1928 lända till efterrättelse beträffande tjänstemän vid anstalten:

Befattningshavare vid statens centrala frökontrollanstalt äger icke mot betalning åtaga sig sådana uppdrag åt enskilda, som falla inom anstaltens verksamhetsområde;

e) förklara, att de av riksdagen med avseende å den definitiva löneregleringen för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. verk lämnade medgivanden må i tillämpliga delar gälla även beträffande befattningshavare vid anstalten;

f) med ändring av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda förslag angående upptagande i riksstaten för budgetåret 1927—1928 av inkomster av statens centrala frökontrollanstalt upptaga samma inkomsttitel till ett belopp av 179,500 kronor;

g) till uppehållande av statens centrala frökontrollanstalts verksamhet å riksstaten under nionde huvudtiteln uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 171,000 kronor, att utgå i första hand av inkomster av anstalten;

h) till bestridande av kostnader för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid statens centrala frökontrollanstalt anvisa för budgetåret 1927—1928 under samma huvudtitel ett extra förslagsanslag av 8,500 kronor, att utgå i första hand av inkomster av anstalten.

Beträffande utredningen i ärendet tillåter sig utskottet hänvisa till berörda statsrådsprotokoll.

Ifrågavarande anstalt har tillkommit enligt beslut vid 1924 års riksdag (prop. nr 134; R. skr. nr 284). Beträffande anstaltens närmare arbetsuppgifter och organisation får jag hänvisa till de av Kungl. Maj:t den 8 september 1924 utfärdade stadgarna för anstalten (Sv. förf. saml. nr 403).

Anslag till anstalten har hittills utgått på extra stat. För budgetåret 1926—1927 har sålunda till upprätthållande av anstaltens verksamhet anvisats ett extra förslagsanslag av 150,000 kronor, att utgå i första hand av inkomster från anstalten. Av utgifterna för anstalten, vilka likaledes beräknats till 150,000 kronor, hava hänförts 54,375 kronor till avlöningar, 41,875 kronor till omkostnader enligt för verksamheten fastställd omkostnadsstat, 52,250 kronor till avgift till svenska utsädesföreningen för av föreningen för anstaltens räkning utövad kontroll över allmänna svenska utsädesaktiebolagets utsädesförsäljning samt 1,500 kronor till avgift till Alnarps trädgårdars försöksverksamhet. Inkomsterna hava för motsvarande tid beräknats till 125,000 kronor, varav 70,000 kronor i analys-, plomberings- och fältkontrollavgifter samt 55,000 kronor i avgift från nämnda bolag för kontroll.

Med avseende å frågan om anstaltens uppförande å ordinarie stat torde böra erinras om vad som i detta avseende förekommit vid 1925 och 1926 års riksdagar. Vid avlåtandet av statsverkspropositionen till 1925 års riksdag anförde föredragande departementschefen (IX H. T. p. 82) — i anledning av då föreliggande framställning om anstaltens uppförande å ordinarie stat —, att med en dylik åtgärd borde anstå, tills frågan om ny definitiv lönereglering för vissa högskolor och andra vetenskapliga anstalter förelåge färdigberedd. Vid 1926 års riksdag beslöts dylik lönereglering för under jordbruksdepartementet hörande högskolor och anstalter av nämnda slag. Beträffande definitiv lönereglering för statens centrala frökontrollanstalt anmäldes emellertid i den till samma riksdag avlåtna statsverkspropositionen (punkt 74), att frågan därom vore föremål för utredning. I anledning härav anförde riksdagen bland annat (skr. nr 9 A, p. 49), att det syntes riksdagen med skäl kunna ifrågasättas, om icke, för beredande åt anstaltens befattningshavare av en tryggare ställning, anstalten borde, såsom ock lantbruksstyrelsen föreslagit, snarast möjligt uppföras på ordinarie stat, och förutsatte riksdagen, att förslag i sådant avseende kunde föreläggas 1927 års riksdag.

Den för budgetåret 1926—1927 för statens centrala frökontrollanstalt fastställda avlöningsstaten har följande utseende:

	Arvode	Avdrag för pensionsavgift motsvarande belopp	Reducerat belopp	Därav tjänstgöringspenningar motsvarande belopp	Arvodesförhöjning
1 föreståndare	7,500	300	7,200	2,500	Efter 5 år kan arvodet höjas med 600 kronor.
1 frökontrollant	5,600	200	5,400	2,000	Efter 5 år kan arvodet höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 fältassistent	5,600	200	5,400	2,000	
1 assistent	4,400	—	4,400	—	Efter 5 år kan arvodet höjas med 400 kronor.
1 kvinnligt biträde av tredje graden (assistent)	2,400	50	2,350	700	Efter 5 år kan arvodet höjas med 200 kronor, efter 10 år med ytterligare 200 kronor och efter 15 år med än ytterligare 200 kronor; skolande av varje arvodesförhöjning 100 kronor tillhöra tjänstgöringspenningarna motsvarande belopp.
1 kvinnligt biträde av tredje graden	2,400	50	2,350	700	
1 kvinnligt biträde av andra graden	2,000	50	1,950	500	
1 kvinnligt biträde av andra graden	2,000	50	1,950	500	
1 kvinnligt biträde av första graden	1,600	50	1,550	300	
1 vaktmästare	1,575	50	1,525	650	Efter 3 år kan arvodet höjas med 100 kronor, efter 6 år med ytterligare 100 kronor och efter 9 år med än ytterligare 100 kronor.
Vikariatsersättning	—	—	800	—	
Summa kronor	—	—	34,875	—	

Anm. 1. Därest befattningshavare äger delaktighet i statsunderstödd pensionsanstalt, höjes avlöningen med det mot pensionsavgift svarande belopp.

Anm. 2. Till kvinnliga assistenten utgår ett tilläggsarvode av 300 kronor.

Anm. 3. Vaktmästaren äger åtnjuta, utöver den kontanta avlöningen, fri bostad jämte bränsle samt lyse.

Utöver de i avlöningsstaten upptagna avlöningsförmåner utgå: *tillfällig löneförbättring* till föreståndaren med 1,000 kronor, därav 300 kronor tjänstgöringspenningar motsvarande belopp, till vardera av frökontrollanten och fältassistenten med 950 kronor, därav 300 kronor tjänstgöringspenningar motsvarande belopp, samt till assistenten med 900 kronor, allt för helt år räknat; *provisoriskt lönetillägg* till föreståndaren med 900 kronor för helt år räknat, därav 300 kronor tjänstgöringspenningar motsvarande belopp; *tillfälligt lönetillägg* till vaktmästaren med 300 kronor för helt år räknat, samt *dyrtidstillägg* till de i avlöningsstaten upptagna befattningshavare jämlikt de för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid icke nyreglerade verk gällande grunder.

Vad beträffar den i staten upptagna fältassistenten, har dennes arvode, som förut utgått med 4,400 kronor, av 1926 års riksdag, på framställning av enskild motionär, höjts till samma belopp som för frökontrollanten eller till 5,600 kronor.

Det av Kungl. Maj:t nu framlagda förslaget till stat har följande utseende:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	60,000
Omkostnadsstat, *förslagsanslag*	»	111,000
Förslagsanslag	kronor	171,000.

Omkostnadsstaten har beräknats sålunda.

Extra biträden samt övertidsersättningar, förslagsanslag	kronor	24,000	
Provtagning och plombering, förslagsanslag	»	3,000	
Fältkontroll (resor och försök), »	»	6,000	
Underhåll av laboratorium och bibliotek samt diverse förbrukningsartiklar	»	6,000	
Värme och elektrisk ström, förslagsanslag	»	6,000	
Resekostnader för styrelsen	»	1,600	
Tryckning av meddelanden	»	1,600	
Skatter, förslagsanslag	»	500	
Expenser	»	6,300	55,000
Utsädeskontroll vid Svalöv, förslagsanslag	kronor	52,500	
Kontrollodling av trädgårdsväxter vid Alnarp, förslagsanslag	»	3,500	56,000
Förslagsanslag	kronor		111,000.

Med avseende å posten å 52,500 kronor för utsädeskontroll vid Svalöv må erinras, att denna post avser ersättning till Sveriges utsädesförening för kontrollåtgärder beträffande svenska utsädesaktiebolagets försäljningar av utsädesvaror. För ifrågavarande kontroll, vilken utövas under centrala frökontrollanstaltens ledning och ansvar, äger anstalten uppbära ersättning av bolaget, så avvägd att visst överskott skall tillfalla anstalten. Jämväl beträffande kontrollodlingen av köksväxter vid Alnarps trädgårdar är särskilt avtal träffat. Då ifrågavarande ersättningar till Sveriges utsädesförening och Alnarps trädgårdar enligt statsrådsprotokollet är i viss mån skiftande alltefter omfattningen av verksamheten, hava desamma kunnat endast förslagsvis till siffran angivas.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning avser uppförande på ordinarie stat av statens centrala frökontrollanstalt och i samband därmed det nya avlöningssystemets bringande i tillämpning jämväl beträffande befattningshavarna vid denna anstalt. Inrättande av någon ny befattning föreslås ej.

Utskottet. Utskottet tillstyrker anstaltens uppförande på ordinarie stat från och med budgetåret 1927—1928 med hänsyn till riksdagens därom förlidet år uttalade önskan. Beträffande de olika befattningshavarna hava dessa samtliga, således

jämväl den nuvarande manliga assistentbefattningen, upptagits såsom ordinarie med placering i angivna lönegrader. Med avseende särskilt å förslaget att även uppföra nämnda assistentbefattning såsom ordinarie har departementschefen bland annat åberopat, att förslag (punkt 8) framlagts om förändring av assistentbefattningarna vid centralanstalten för jordbruksförsök från arvodesbefattningar till ordinarie tjänster. För egen del vill utskottet erinra, att utskottet i det föregående ställt sig avvisande till Kungl. Maj:ts sistberörda framställning. Med hänsyn till statskontorets yttrande, att det enligt ämbetsverkets mening knappast vore lämpligt att göra nu ifrågavarande befattning till ordinarie tjänst, kan utskottet icke tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag i nu förevarande avseende, utan anser, att denna befattning i stället bör, såsom utskottet föreslagit rörande assistenterna vid centralanstalten för jordbruksförsök, uppföras med arvode av 6,300 kronor.

Rörande därefter övriga befattningshavares placering i lönegrad har utskottet icke kunnat undgå finna den för frökontrollanten och fältkontrollanten föreslagna placeringen väl hög. Statskontoret, med vilket allmänna civilförvaltningens lönenämnd förenat sig, har i fråga härom yttrat följande.

»Frökontrollantens avlöning bestämdes år 1924 till liknande belopp som för laborator vid centralanstalten, eller 5,600 kronor. Enligt det föreliggande förslaget skulle förstnämnda befattning hänföras till lönegrad B 26 eller till samma lönegrad, i vilken laboratorsbefattning vid centralanstalten blivit inordnad. Med anledning härav finge statskontoret erinra om, att högskolornas lönereglerings kommitté i sitt den 6 juni 1922 avgivna förslag till lönereglering för fackhögskolor och övriga vetenskapliga anstalter beträffande avlöningen till laboratorerna vid centralanstalten funnit densamma lämpligen böra regleras efter samma lönegrad, som enligt kommitténs förslag skulle komma till användning för universitetens laboratorer, eller lönegrad B 16 (nuvarande B 26). Häremot kunde visserligen enligt kommittén invändas, att för beklädande av laboratorsbefattning vid centralanstalten ej krävdes samma kompetens som av universitetens laboratorer. Då det emellertid, enligt vad kommittén inhämtat, torde vara ett önskemål för anstalten, att laboratorsbefattningarna såvitt möjligt kunde besättas med innehavare, vilkas teoretiska utbildning ej understege universitetslaboratorernas, hade kommittén funnit sig böra förorda, att jämväl centralanstaltens laboratorer hänfördes till lönegraden B 16 (26). Enligt statskontorets mening torde den jämförelse, som gjorts mellan centralanstaltens laboratorer och universitetens, icke vara tillämplig å ifrågavarande frökontrollant. För laboratorsbefattning vid centralanstalten torde nämligen kompetenskraven vara icke oväsentligt högre än för frökontrollantbefattningen vid frökontrollanstalten. Statskontoret finge även erinra om, att frökontrollanten för närvarande närmast tillhörde den s. k. andra normalgraden, till vilken bland andra även statsgeologer, förste statsmeteorologer, förste statshydrografer och statskonsulenter tidigare hänförts. Den löneställning, som sålunda intoges av frökontrollanten, skulle å löneplanen i avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451) motsvara en placering i 24 lönegraden. Till denna lönegrad hade även överflyttats flertalet av förutvarande andra normalgradens tjänste-

män, exempelvis — — —, förste statsmeteorologer, förste statshydrografer och statskonsulenter. Enligt statskontorets uppfattning torde skäl icke föreligga att bereda frökontrollanten en högre löneställning än t. ex. statskonsulenterna, varför han syntes böra hänföras till 24 lönegraden i den nya löneplanen. Av enahanda skäl syntes fältassistentbefattningen böra inordnas i samma lönegrad.»

Av skäl som statskontoret och allmänna civilförvaltningens lönenämnd framhållit anser sig utskottet icke kunna förorda högre placering än i lönegraden B 24. Utskottet vill erinra, att avlöningen i denna lönegrad i varje fall överstiger ifrågavarande befattningshavares nuvarande löneförmåner, tillfällig löneförbättring och dyrtidstillägg inräknat, med i fråga om begynnelselönen 120 kronor och beträffande slutlönen 408 kronor.

Vad angår vaktmästarbefattningen har denna upptagits i lönegraden B 7. För egen del kan utskottet icke finna tillräckliga skäl anförda för en så hög placering. Även om beträffande vaktmästare vid vetenskapliga och lärda anstalter i princip gäller, att dessa placeras i nämnda lönegrad, synes nämligen utskottet därav icke utan vidare böra följa, att vaktmästarbefattningen vid den centrala frökontrollanstalten, som därtill så nyligen inrättats, placeras i samma lönegrad. Några särskilda skäl för att denna befattning placeras i lönegraden B 7 hava nämligen icke anförts. Utskottet vill därför föreslå, att vaktmästarbefattningen i fråga liksom skett beträffande vaktmästare vid statens verk i allmänhet uppföres i lönegraden B 5.

I fråga om kostnaderna för anstaltens verksamhet har utskottet fäst sig vid att enligt statsrådsprotokollet omkostnadsstaten, vars slutsumma är till siffran bestämd, för föregående budgetår överskridits med ett belopp av 15,767 kronor 73 öre, vilket belopp blivit täckt av kassafonden. Då emellertid, såsom statskontoret framhållit, vissa i omkostnadsstaten upptagna poster stå i förhållande till antalet och storleken av vid anstalten utförda provningar, låta sig berörda anslagsposter svårligen närmare fastställas. Vid sådant förhållande och då Kungl. Maj:ts förslag att upptaga ifrågavarande anslagsposter såsom förslagsanslag — i likhet med vad som skett vid statens provningsanstalt — torde vara ägnat att undanröja den närmaste anledningen till vad sålunda förekommit, har utskottet icke velat framställa någon erinran i ärendet.

I övrigt har utskottet icke funnit något att invända mot Kungl. Maj:ts förslag.

Beträffande uppställningen och beräkningen av anstaltens stat får utskottet anföra följande.

Såsom första anslagspost torde i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag böra uppföras ett förslagsanslag till avlöningar åt ordinarie tjänstemän. I överensstämmelse med vad utskottet ovan tillstyrkt och enligt gängse beräkningsgrunder torde denna böra utgå med ett belopp av (60,000—9,400 =) 50,600 kronor.

Något särskilt vikariatsersättningsanslag har icke ansetts erforderligt,

varvid förutsatts, att hithörande kostnader skulle bestridas från förutnämnda anslagspost till avlöningar åt ordinarie tjänstemän.

Härefter bör i anslutning till vad utskottet ovan anfört uppföras arvode till en assistent med 6,300 kronor.

Slutligen bör följa förslagsanslaget till täckande av utgifterna enligt omkostnadsstaten, 111,000 kronor.

Staten för anstalten skulle sålunda erhålla följande utseende.

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	50,600
Arvode till en assistent, *förslagsanslag*	»	6,300
Omkostnadsstat, *förslagsanslag*	»	111,000
Förslagsanslag	kronor	167,900.

Beträffande anslaget till dyrtidstillägg har riksdagen visserligen ännu icke fattat beslut rörande av Kungl. Maj:t under för flera huvudtitlar gemensamma frågor framställt förslag till allmänna grunder för dyrtidstillägg åt statens befattningshavare, i enlighet varmed ifrågavarande anslag beräknats. Med hänsyn till den i varje fall jämförelsevis obetydliga ändring i det erforderliga anslagsbeloppet, varom här kan bliva fråga, och i betraktande av det äskade anslagets natur av förslagsanslag har utskottet likväl funnit sig böra förorda upptagande av ifrågavarande anslag med det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet.

Med avseende å sistnämnda anslag återkommer utskottet härtill under nästföljande punkt.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning

a) besluta, att avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, skall från och med budgetåret 1927—1928 äga tillämpning å befattningshavare vid statens centrala frökontrollanstalt;

b) bestämma antalet ordinarie befattningar vid frökontrollanstalten på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 föreståndare	B 30
1 frökontrollant	B 24
1 fältkontrollant	B 24
1 laboratoriebiträde	B 11
1 kansliskrivare (registrator och kassör)	B 11
2 frökontrollbiträden	B 7
1 vaktmästare	B 5
1 frökontrollbiträde	B 4;

c) godkänna ovan intagna förslag till stat för frökontrollanstalten, att tillämpas från och med budgetåret 1927—1928;

d) godkänna följande särskilda bestämmelse att från och med budgetåret 1927—1928 lända till efterrättelse beträffande tjänstemän vid anstalten:

Befattningshavare vid statens centrala frökontrollanstalt äger icke mot betalning åtaga sig sådana uppdrag åt enskilda, som falla inom anstaltens verksamhetsområde;

e) förklara, att de av riksdagen med avseende å den definitiva löneregleringen för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. verk lämnade medgivanden må i tillämpliga delar gälla även beträffande befattningshavare vid anstalten;

f) till uppehållande av statens centrala frökontrollanstalts verksamhet å riksstaten under nionde huvudtiteln uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 167,900 kronor;

att utgå i första hand av inkomster av anstalten.

Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid statens centrala frökontrollanstalt.
[77.]

77:o) **Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid statens centrala frökontrollanstalt.** Under hänvisning till vad utskottet under nästföregående punkt anfört får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må till bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid statens centrala frökontrollanstalt anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 8,500 kronor, att utgå i första hand av inkomster av anstalten.

Understöd åt lokala frökontrollanstalter.
[78.]

78:o) **Understöd åt lokala frökontrollanstalter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 78 gjorda framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår för budgetåret 1927—1928 anvisa till understöd åt sådana frökontrollanstalter, som av landsting eller hushållningssällskap, vart för sig eller i förening, understödjas med minst samma belopp som statsbidraget och vilka anstalter vilja underkasta sig de villkor och föreskrifter i avseende på analysmetoder och övriga förhållanden, som fastställas av Kungl. Maj:t, ett extra anslag av 10,000 kronor.

79:o) **Befordrande av inhemsk fröodling.** Under punkt 79 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till befordrande av inhemsk fröodling uppföra i riksstaten ett ordinarie reservationsanslag av 16,000 kronor. *Befordrande av inhemsk fröodling.* [79.]

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

80:o) **Sveriges utsädesförening.** Under punkt 80 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för budgetåret 1927—1928 anvisa såsom särskilda extra anslag dels till uppehållande av Sveriges utsädesförenings praktiskt vetenskapliga verksamhet samt för ledning av och samarbete med föreningens filialer 114,500 kronor, dels ock till uppehållande av verksamheten vid föreningens filialer vid Ultuna, i Östergötland, Kalmar län, Västergötland, Värmland, Västernorrland och Jämtland samt i Luleå 96,700 kronor eller sålunda tillhopa 211,200 kronor. *Sveriges utsädesförening.* [80.]

Från och med 1905 har riksdagen årligen anvisat medel till Sveriges utsädesförening. För budgetåret 1926—1927 beviljat anslag uppgick till 199,830 kronor, därav 104,370 kronor statsbidrag till huvudanstalten vid Svalöv och 95,460 kronor till filialerna. Närmare redogörelse i fråga om under de olika åren för ändamålet utgående anslag, vilkas belopp plägar bestämmas till skillnaden mellan de belopp, vartill föreningens inkomster och utgifter efter granskning beräknas uppgå, har lämnats under punkten 23 i nionde huvudtiteln av fjolårets statsverksproposition.

Enligt departementschefens beräkning skulle för budgetåret 1927—1928 föreningens utgifter uppgå till 333,810 kronor. Då inkomsterna beräknats till 122,600 kronor, skulle sålunda i statsbidrag erfordras ett till 211,200 kronor avrundat belopp, därav för huvudanstalten 114,500 kronor och för filialerna 96,700 kronor.

Det sålunda beräknade beloppet av statsbidraget, som med 25,900 kronor understiger det av utsädesföreningen begärda statsbidraget, utvisar i förhållande till statsbidraget för innevarande budgetår en ökning av 11,370 kronor, varav belöper på försöksverksamheten 5,000 kronor, på ärftlighetsinstitutionen 1,000 kronor, på kontrollverksamheten 4,000 kronor och återstoden 1,370 kronor, på samlingarnas vård, diverse utgifter m. m.

Departementschefens anslagsberäkning har icke givit utskottet anledning till erinran, varför utskottet hemställer, *Utskottet.*

att riksdagen må för budgetåret 1927—1928 anvisa såsom särskilda extra anslag

dels till uppehållande av Sveriges utsädesförenings praktiskt vetenskapliga verksamhet samt för ledning av och samarbete med föreningens filialer 114,500 kronor,

dels och till uppehållande av verksamheten vid föreningens filialer vid Ultuna, i Östergötland, Kalmar län, Västergötland, Värmland, Västernorrland och Jämtland samt i Luleå 96,700 kronor eller sålunda tillhopa 211,200 kronor.

Understödjande av den praktiskt-vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm.

[81.]

81:o) **Understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm.** Under punkt 81 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till understödjande av den praktiskt-vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 25,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till statsrådsprotokollet sid. 184—198.

Motioner.

I detta sammanhang harutskottet till behandling förehaft följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) nr 107 i första kammaren av herr *Bärg m. fl.*, likalydande med nr 189 i andra kammaren av herr *Lövgren* i Nyborg *m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen till understödjande av den praktiskt-vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm måtte anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 70,000 kronor; och

2) nr 154 i första kammaren av herr *Nilsson, Nils Anton m. fl.*, likalydande med nr 245 i andra kammaren av herr *Nilsson* i Hörby *m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen till understödjande av den praktiskt-vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm måtte anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 70,000 kronor.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionerna.

Till understödjande av den praktiskt-vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm har riksdagen för vart och ett av budgetåren 1924—1925, 1925—1926 och 1926—1927 anvisat extra anslag. Anslaget har för de olika budgetåren uppgått till respektive 100,000, 75,000 och 50,000 kronor.

I skrivelse den 30 september 1926 har nu firman Weibull hemställt, att för uppehållande av ifrågavarande verksamhet vid Weibullsholm måtte för budgetåret 1927—1928 anvisas ett extra anslag av 90,000 kronor.

Över firman Weibulls ifrågavarande framställning har lantbruksstyrelsen den 20 november 1926 avgivit infordrat utlåtande och därvid överlämnat yttrande av de såsom statens representanter för utövande av kontroll och inspektion vid växtförädlingsanstalten vid Weibullsholm förordnade sakkunniga.

De sakkunniga föreslå efter av dem verkställd utredning i ärendet anvisande för budgetåret 1927—1928 av ett anslag av 25,000 kronor för uppehållande av grönsaksförädlingen vid Weibullsholm i samma omfattning som hittills.

Lantbruksstyrelsen har under åberopande av de sakkunnigas utredning

och förslag hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till understödjande av firmans verksanhet för förädling av köksväxter anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 25,000 kronor under villkor att firman styrker, att nämnda förädling bedrives i minst samma omfattning som hittills.

Härefter har firman Weibull till Kungl. Maj:t inkommit med en skrift i ärendet.

Firman Weibull har i sin förenämnda framställning uppskattat sitt behov av statsunderstöd för nästkommande budgetår till 90,000 kronor — utgörande omkring hälften av den beräknade årskostnaden för växtförädlingsverksamheten —, varvid firman utgått från förutsättning, att verksamheten skulle bibehållas i dess nuvarande, sedan tiden för 1924 års sakkunnigutredning något utvidgade omfattning. Enligt vad som framgår av motionerna har firman numera angivit, att det beräknade understödsbehovet kunde minskas med 6,500 kronor, med hänsyn till att en av firman anställd vetenskapsman erhållit fortsatt docentstipendium.

De sakkunnigas förslag avser, att staten allenast skulle understödja den vid Weibullsholm bedrivna grönsaksförädlingen, för vilket ändamål skulle utgå 25,000 kronor.

Departementschefen förordar samma anslagsbelopp, vilket han emellertid icke anser böra knytas vid viss del av verksamheten. Bidraget skulle alltså avse verksamheten i dess helhet och såsom villkor gälla densammas upprätthållande.

Motionärerna understryka den meningen, att verksamheten i sin helhet bör understödjas. Emellertid förutsättes, att genom vissa möjliga inskränkningar i verksamheten behovet av statsunderstöd skall kunna nedbringas till 70,000 kronor.

Utskottet.

Med hänsyn till det stora värdet av det å Weibullsholm under arbete varande växtförädlingsmaterialet av jordbruksväxter anser utskottet, att ett statsanslag till växtförädlingsanstalten icke bör avse allenast grönsaksförädlingen. Utskottet delar alltså härutinnan departemenschefens och motionärernas uppfattning.

Rörande behovet av statsunderstöd kan den föreliggande utredningen icke anses erbjuda några fastare hållpunkter. Ehuruväl de lämnade uppgifterna synas giva vid handen, att dylikt behov föreligger, lämna de dock ej tillräcklig ledning, då det gäller att mera exakt fixera anslagsbeloppet. Utskottet delar emellertid motionärernas uppfattning, att det av departementschefen förordade beloppet 25,000 kronor är för därmed åsyftat ändamål otillräckligt. Enligt vad i motionerna upplyses har också firman Weibull i skrivelse till Kungl. Maj:t anmält, att det icke vore firman möjligt att själv bestrida så stor del av växtförädlingskostnaderna, som skulle betingas av Kungl. Maj:ts förslag. Motionärerna förutsätta en

eventuellt erforderlig beskärning av verksamhetens nuvarande omfattning, men bygga i övrigt på samma grunder som firman. För egen del finner sig utskottet i viss mån böra taga motionärernas förslag till utgångspunkt. Utskottet har emellertid ansett en ytterligare begränsning av beloppet ofrånkomlig och vill för egen del ej förorda högre belopp än 50,000 kronor, eller samma belopp, som för innevarande budgetår anvisats. Utskottet förväntar emellertid, att även med ett statsunderstöd å sistnämnda belopp det skall bliva firman möjligt att uppehålla verksamheten i sådan omfattning, att redan vunna resultat kunna utnyttjas samt ett fullföljande äga rum av de viktigaste växtförädlingsarbetena. Beträffande det inseende från statens sida, som firman Weibull under den tid anslaget avser bör vara underkastad för kontroll av att detsamma kommer avsett ändamål till godo, synes det utskottet icke erforderligt att härför såsom hittills anlita särskilda sakkunniga, utan torde denna verksamhet numera utan olägenhet kunna anförtros åt lantbruksstyrelsen. Härigenom vinnes även den fördelen, att firman ej onödigt betungas med administrationkostnader till följd av statsanslaget utan att detta mera obeskuret kommer verksamheten till godo.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och de i ämnet väckta motionerna I:107 och 154 samt II:189 och 245 till understödjande av den praktiskt-vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 50,000 kronor.

Svenska betes- och vallföreningen. [82.]

82:o) **Svenska betes- och vallföreningen.** Under punkt 82 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för uppehållande av svenska betes- och vallföreningens verksamhet anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 56,000 kronor.

Sedan Kungl. Maj:t såsom bidrag till uppehållande av den 1916 bildade svenska betes- och vallföreningen från och med 1919 anvisat medel från anslaget till befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar. uppfördes för ändamålet på Kungl. Maj:ts förslag (se IX H. T. 1925 p. 87) i riksstaten ett extra anslag. För budgetåret 1926—1927 är detta bestämt till 49,400 kronor.

Genom beslut den 31 oktober 1924 har Kungl. Maj:t fastställt av föreningen antagna förändrade stadgar, att tillsvidare lända till efterrättelse såsom villkor för föreningens tillgodonjutande av statsanslag.

Enligt reglementet för statens pensionsanstalt hava de ordinarie befattningshavarna hos föreningen tillförsäkrats förmånen av delaktighet i nämnda anstalt.

Det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget innebär, att statsbidraget till föreningen skulle för instundande budgetår ökas med 6,600 kronor. Som motiv härför anföres den ökade omfattningen av föreningens verksamhet.

Utskottet.

Då utskottet uppskattar föreningens gagnande verksamhet, och då av utredningen i ärendet behovet av det ökade anslagsbeloppet synes ådagalagt, vill utskottet tillstyrka det begärda anslaget.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för uppehållande av svenska betes- och vallföreningens verksamhet anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 56,000 kronor.

Sveriges pomologiska förening. [83.]

83:o) **Sveriges pomologiska förening.** Under punkt 83 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till understöd åt Sveriges pomologiska förening för dess verksamhet under kalenderåret 1927 anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 12,000 kronor.

Beträffande denna framställning, har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

Befrämjande av linodling. [84.]

84:o) **Befrämjande av linodling.** Under punkt 84 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att a) till åtgärder under 1927 för befrämjande av linodling anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 8,000 kronor; b) medgiva att, där å statslån, som från lånefonden för mindre linberedningsanstalter utlämnats av hushållningssällskap, uppkommit förlust, Kungl. Maj:t må äga att, på framställning av hushållningssällskapet och efter prövning av de i varje fall förekommande omständigheter, av fondens medel anvisa hushållningssällskapet gottgörelse för den lidna förlusten med skäligt belopp.

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

Lindring av fraktkostnaderna för kalk m. m. [85.]

85:o) **Lindring av fraktkostnaderna för kalk m. m.** Med tillstyrkan av bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 85 gjorda framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår till lindring av fraktkostnaderna vid transport å järnväg av kalk, kalkstensmjöl och märgel för jordbrukets behov anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 600,000 kronor.

Ogräsens bekämpande. [86.]

86:o) **Ogräsens bekämpande.** Under punkt 86 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för bekämpande av ogräs anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 4,000 kronor.

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

Berberisbuskens utrotande. [87.]

87:o) **Berberisbuskens utrotande.** Enligt anmälan i punkt 87 kan medelsbehovet till bestridande under 1927 av kostnaderna för berberisbuskens utrotande täckas av reservation å tidigare för ändamålet anvisade anslag, vadan medelsanvisning för detta år icke erfordras. Detta har utskottet härigenom velat för riksdagen

omförmäla.

Lantbruksmöte. [88.]

88:o) **Lantbruksmöte.** I enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 88 gjorda framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår för budgetåret 1927—1928 såsom extra reservationsanslag anvisa

dels såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för allmänt svenskt lantbruksmöte 7,500 kronor,

dels ock till prisbelöningar vid sådant möte 17,500 kronor eller tillhopa 25,000 kronor.

Lantbrukskonsulenter i London, Berlin och Riga. [89.]

89:o) **Lantbrukskonsulenter i London, Berlin och Riga.** Under punkt 89 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till uppehållande av tre lantbrukskonsulentbefattningar, nämligen en i London, en i Berlin och en i Riga, anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 59,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet tillåter sig utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 211—223.

Motioner.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade motioner, nämligen

1) nr 43 i första kammaren av herr *Linders m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen till uppehållande av tre lantbrukskonsulentbefattningar, nämligen en i London, en i Berlin och en i Riga, måtte anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 61,000 kronor.

2) nr 112 i andra kammaren av herr *Adler m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen ville, med avslag på vad i årets statsverksproposition under nionde huvudtiteln, punkterna 89 och 90, föreslås om dels inrättandet av en lant-

brukskonsulentbefattning i Berlin och dels anslag till anställandet av konsulenter hos svenska smörprovningarna, hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande lämpligaste anordningar för ej mindre inhämtande av information i utlandet angående förutsättningar och möjligheter för exporten av svenska jordbruksprodukter än även dylik informations tillgodogörande här i landet samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för dessa framställningar, hänvisas till motionerna.

Kungl. Maj:ts framställning innefattar förslag om anvisande av anslag ej blott till fortsatt uppehållande av lantbrukskonsulentbefattningarna i London och Riga utan jämväl till återinrättande av den från den 1 juli 1924 indragna lantbrukskonsulentbefattningen i Berlin.

Departementschefen har efter redogörelse för vad i ärendet tidigare förekommit samt en av Sveriges allmänna lantbrukssällskap hos Kungl. Maj:t gjord framställning om återupprättande av konsulentbefattningen i Berlin, varöver yttranden avgivits av åtskilliga myndigheter, för egen del i ärendet anfört följande:

»Vad först angår förslaget att åter inrätta en lantbrukskonsulentbefattning i Berlin, synes mig såväl innehållet i förenämnda proposition till 1924 års riksdag som vad jordbruksutskottet i sitt däröver avgivna, av riksdagen godkända utlåtande anfört tydligt giva vid handen, att statsmakterna betraktade indragningen av den dittillsvarande lantbrukskonsulentbefattningen i Berlin såsom en av tillfälliga förhållanden föranledd åtgärd och vid förändrade konjunkturer kunde förutsättas villiga att taga frågan under förnyat övervägande. Vad jordbruksutskottet yttrat i sitt likaledes av riksdagen godkända utlåtande i anledning av de vid 1926 års riksdag väckta motionerna, finner jag giva än ytterligare stöd för denna uppfattning.

På sätt framgår av utredningen i ärendet, äro båda de däri hörda sakkunniga myndigheterna fullt ense därom, att tillkomsten av 1926 års handels- och sjöfartstraktat mellan Sverige och Tyskland med därigenom öppnade ökade exportmöjligheter för bland annat svenska jordbrukets alster i förening med de numera väsentligt förbättrade konjunkturerna åter påkallar inrättande av en i Berlin stationerad officiell representant för tillvaratagande särskilt av det svenska jordbrukets exportintressen. Jag vill därför tillstyrka, att förslag i sådant avseende nu förelägges riksdagen.

Beträffande ifrågavarande befattningshavares verksamhetsområde, vilket tidigare varit begränsat till Tyskland, har kommerskollegium biträtt det av allmänna svenska lantbrukssällskapet framställda förslaget om en utvidgning därav att omfatta jämväl Nederländerna, Schweiz och Tjeckoslovakien, under det att lantbruksstyrelsen ansett denna angelägenhet kunna på ett tillfredsställande sätt ordnas, därest lantbruksstyrelsen berättigades att vid behov

och i den mån expensanslaget vid tjänsten så medgåve förordna konsulenten att inom ifrågavarande länder på ort och ställe vidtaga eventuellt behövliga undersökningar.

Även om jag för egen del i likhet med lantbruksstyrelsen håller före, att denne befattningshavares verksamhet bör till huvudsakligaste del inriktas på Tyskland, synes mig emellertid detta icke böra utesluta att, i den mån så utan åsidosättande av huvuduppgiften kan ske, befattningshavaren bör åligga att med uppmärksamhet följa hithörande förhållanden jämväl inom angränsande länder, där Sveriges handelsintressen på jordbrukets område äro mera betydande. Så synes förhållandet vara beträffande nyssnämnda tre länder. Vad särskilt angår Nederländerna, kan emellertid en viss tveksamhet göra sig gällande, huruvida det icke vore lämpligare, att åt lantbrukskonsulenten i London uppdrages att i sagda land bevaka Sveriges ifrågavarande intressen. Innan frågan avgöres, bör en utredning härutinnan åvägabringas. Åt Kungl. Maj:t synes böra överlämnas att, efter det en dylik utredning verkställts, besluta i ämnet. Kungl. Maj:t bör tillika i anslutning till av riksdagen godkända grunder bestämma verksamhetsområdet i övrigt för konsulenten i Berlin.

Återinrättandet av lantbrukskonsulentbefattningen i Berlin anser jag icke böra föranleda indragning av eller förändring beträffande den nuvarande konsulentbefattningen i Riga, vilken särskilt att döma av kommerskollegiets i ärendet lämnade uppgifter visat sig fylla en betydelsefull uppgift. Jämväl verksamhetsområdet för konsulenten i Riga torde böra fastställas av Kungl. Maj:t i enlighet med av riksdagen prövade grunder.

Vad härefter angår frågan om den tjänsteställning, som i allmänhet bör tillkomma såväl nu föreslagna befattningshavare som lantbrukskonsulenterna i London och Riga, har samfällt framhållits vikten och angelägenheten ur flera synpunkter av dessa befattningars närmare anknytande till Sveriges beskickningar inom respektive länder, eventuellt under samma form som de nuvarande handelsattachéerna. Kommerskollegium har i sådant syfte ifrågasatt en utredning rörande samtliga i utlandet stationerade lantbrukskonsulenters ställning såväl till vederbörande beskickning som till hemmavarande myndigheter.

För egen del anser jag de i nu angivet avseende framhållna synpunkterna värda allt beaktande. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att efter erforderlig närmare utredning träffa de anstalter som för vinnande av det avsedda syftet kunna befinnas behövliga och lämpliga. Redan nu anser jag mig böra i förevarande hänseende uttala, att konsulenterna böra utses av Kungl. Maj:t samt att de må kunna officiellt anknytas till vederbörande beskickning, därvid det dock givetvis bör ankomma på lantbruksstyrelsen att meddela erforderliga anvisningar till ledning för deras verksamhet. I samband med ett dylikt framtida ställningstagande bör jämväl frågan om befattningshavarnas benämning upptagas. Kungl. Maj:t torde sålunda icke

böra vara bunden av att befattningshavarna här nedan såsom hittills upptagas under benämningen konsulenter.

Beträffande slutligen ifrågavarande befattningshavares löneförmåner kan jag ansluta mig till lantbruksstyrelsens förslag. I enlighet härmed skulle, förutom det arvode å 9,000 kronor vilket som hittills skulle tillkomma en var av dessa befattningshavare, utgå extra ortstillägg för konsulenten i London med 4,000 kronor, för konsulenten i Berlin med 3,000 kronor och för konsulenten i Riga med 1,000 kronor, vartill kommer dyrtidstillägg enligt för oreglerade verk gällande grunder. Detta innebär beträffande konsulenterna i London och Riga ingen annan förändring än att den till dem nu utgående tillfälliga löneförbättringen å 1,000 kronor skulle bortfalla och denna i stället hänföras till extra ortstillägg. Härigenom föranledes — då den tillfälliga löneförbättringen utgår från särskilt för ändamålet anvisat anslag — en höjning uti ifrågavarande anslag med 2,000 kronor. Då jag ej heller har något att erinra mot de till expenser beräknade beloppen, skulle den sammanlagda kostnaden uppgå till (3 × 9,000 + 4,000 + 3,000 + 1,000 + 10,000 + 8,000 + 6,000=) 59,000 kronor.»

Herr Linders m. fl:s motion I: 43 avser en ökning av det till konsulenten i London i Kungl. Maj:ts förslag beräknade extra ortstillägget med 2,000 kronor eller till 6,000 kronor med hänsyn till de därstädes höga levnadskostnaderna.

I herr Adlers m. fl:s motion II: 112, i vilken beträffande den punkt, varom nu är fråga, hemställes om avslag å Kungl. Maj:ts förevarande framställning i vad rör inrättande av en lantbrukskonsulentbefattning i Berlin, framhålles, hurusom Sverige med avseende å våra jordbruksprodukter alltjämt intager en väsentligt oförmånligare ställning på exportmarknaden än före världskriget, och förmena motionärerna, att orsaken härtill närmast vore att söka i en bristande planmässighet i fråga om hittills vidtagna eller föreslagna åtgärder till förbättrande av vår exportställning. Särskilt rikta sig motionärerna härutinnan mot den nuvarande organisationen av informationsverksamheten på ifrågavarande område och betona angelägenheten av ett bättre tillgodoseende av den merkantila sidan av saken genom dels en lämpligt avvägd utrikesrepresentation med mera inriktning på de ekonomiska spörsmålen och dels ett därtill skickat organ inom landet för förmedling av informationerna från utlandet, i vilket sistnämnda avseende motionärerna peka på möjligheten av en förändring av den nuvarande statskonsulentinstitutionen, vilken numera i stort sett syntes dem hava förlorat sin ursprungliga uppgift icke minst genom den stora specialisering på lantbrukets område som alltmera genomförts. Vidare framhålles i motionen, att Sveriges representation i förevarande avseende bör inskränkas till sådana länder som England och Tyskland, där förutsättningar finnas för en mera betydande avsättning av svenska lantbruksprodukter. Däremot syntes den export av avelsdjur och förädlade utsäden, som kunde ifrågakomma till de baltiska staterna, knappast motivera bibehållande

av en svensk lantbrukskonsulent i Riga. Med dessa utgångspunkter föreslå motionärerna en allmän utredning av frågan rörande ordnande av informationsverksamheten på förevarande område och att i avvaktan härpå må få anstå med återinrättande av en lantbrukskonsulentbefattning i Berlin.

Över det i motionen II: 112 framställda utredningsförslaget har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat yttrande av lantbruksstyrelsen. Däri har styrelsen anfört följande.

Motionärerna synas, såvitt angår lantbrukskonsulenter i London, Riga och Berlin motivera behovet av den begärda utredningen i första hand därmed, att den nuvarande uppgiften för lantbrukskonsulenternas verksamhet skulle vara för vittomfattande för att av dem kunna fyllas. Enligt motionärernas uppfattning synes nämnda konsulenters verksamhet böra inskränkas till det mera direkt merkantila området. Den informatoriska verksamhet, som nu åligger omförmälda tjänstemän ifråga om lantbrukets tekniska utveckling m. m. och som avser att hålla moderlandet à jour med förhållandena i här förevarande avseende inom respektive länder, synes enligt motionärernas mening lämpligen kunna överlämnas åt vederbörande vetenskapliga institutioner och läroanstalter.

Genom den föreslagna förändringen skulle konsulenterna förvandlas till rena handelsagenter. Om därmed avses, att av vederbörande befattningshavare skulle krävas uteslutande merkantil sakkunskap, må invändas, att konsulenten komme att stå handfallen inför en del i tjänsten ej sällan förekommande förhållanden. Enligt lantbruksstyrelsens mening måste ifrågavarande informationsverksamhet grundas på facklig (agronomisk) sakkunskap. Den ställning dessa konsulenter nu intaga såsom statliga organ för bland annat informatorisk verksamhet i allt vad som rör jordbruksförhållanden, medför enligt lantbruksstyrelsens förmenande avsevärda fördelar för deras verksamhet inom respektive länder, jämväl när det gäller att stödja och underlätta exporten till respektive land av svenska jordbruksprodukter. Lantbruksstyrelsen anser sig också böra ifrågasätta, huruvida icke den föreslagna förändringen snarare skulle medföra en organisatorisk försämring än en förbättring av konsulentverksamheten, sedd ur merkantil synpunkt. Det torde nämligen komma att möta stora svårigheter för en person, vars verksamhet är inriktad på agentur för svenska produkter, att röna samma förståelse hos myndigheter m. fl., som — efter vad erfarenheten särskilt från England visar — kommer de nuvarande lantbrukskonsulenterna till del.

Ett upphörande av lantbrukskonsulenternas informationsverksamhet i jordbrukstekniskt hänseende finner lantbruksstyrelsen i och för sig icke heller önskvärd. Det är visserligen sant, att de icke kunna anses besitta den vetenskapliga utbildning, som skulle erfordras för att i detalj följa och tillgodogöra sig den jordbruksvetenskapliga utvecklingen inom deras område, men ur praktikens synpunkt medför även denna sida av deras verksamhet avsevärda fördelar. Lantbruksstyrelsen förmedlar alltemellanåt meddelanden från dessa konsulenter till intresserade institutioner, och det lärer vara svårt att inse, huru nämnda institutioner skulle kunna genom sina organ ersätta lantbrukskonsulenternas verksamhet på området.

Motionärerna anföra vidare såsom motiv för kravet på utredning i ärendet, att ett lämpligare organ för informationernas vidare befordran till allmänheten skulle erfordras än det, som nu utövar ledningen av konsulentverksamheten. Det synes som om motionärerna härvid åsyfta, att ett dy-

likt organ så att säga skulle vara förmedlare mellan ifrågavarande konsulenter och den exporterande eller exportintresserade allmänheten. Därvid torde emellertid hava förbisetts, dels att så i ej ringa utsträckning redan sker och dels att vederbörande konsulenter i regel stå i direkt förbindelse med nämnda allmänhet och att deras kanske tyngsta arbetsbörda förorsakas just av denna del av deras verksamhet, som också står i full överensstämmelse med för dem utfärdade instruktioner.

I detta sammanhang må anföras att lantbrukskonsulenternas samtliga rapporter, som ej äro av den grannlaga natur, att publicering ej bör ifrågakomma, så snart de inkommit till lantbruksstyrelsen, äro tillgängliga för pressen och att praktiskt taget alla informationer av allmänt intresse därigenom komma till allmänhetens kännedom. Lantbrukskonsulentens i London till lantbruksstyrelsen telegrafiskt översända veckonoteringar tillställas omedelbart tidningarnas telegrambyrå för publicering i pressen.

Ifrågavarande konsulenters informatoriska verksamhet för övrigt och de förslag de på grund därav avgiva torde i första hand vara av betydelse vid lantbruksstyrelsens ämbetsutövning. Konsulenternas rapportverksamhet direkt till styrelsen är också av en sådan vikt, att en förändring härutinnan enligt lantbruksstyrelsens förmenande icke kan anses lämplig.

Att inom styrelsen skapa något nytt organ i samband härmed genom omorganisation av statskonsulenternas verksamhet, såsom motionärerna ifrågasätta, skulle näppeligen komma att medföra någon förändring i rådande förhållanden, då statskonsulenterna sortera under samma byrå inom styrelsen som lantbrukskonsulenterna och de senares rapporter och förslag ständigt finnas tillgängliga för de förra samt, i vad de beröra dessas speciella områden, meddelas dem för kännedom.

Motionärerna ifrågasätta jämväl, huruvida behov föreligger att fortfarande upprätthålla lantbrukskonsulentbefattningen i Riga, åtminstone i dess nuvarande form. Lantbruksstyrelsen vill visserligen vitsorda, att omfattningen av exportmarknaden för lantbruksprodukter på England gör behovet av en särskild konsulent därstädes större än i de baltiska länderna. Erfarenheten under den tid, konsulentbefattningen i Riga upprätthållits, giver dock vid handen, att även inom de länder, dennes verksamhet berör, intressen finnas, som ur jordbrukssynpunkt icke lämpligen böra åsidosättas. Även om till följd av rådande ekonomiska förhållanden någon större avsättning för jordbrukets alster åt detta håll ännu ej kunnat ske, torde ett försummande att tillvarataga våra intressen här kunna komma att för framtiden medföra obotlig skada för vårt jordbruk. Vid bedömande av betydelsen utav konsulentverksamheten i Riga får ej heller förbises, att konsulenten därstädes jämväl utnyttjas för att hålla vederbörande i Sverige à jour med förhållandena i Ryssland. Enligt Kungl. Maj:ts medgivande får, i den mån lantbruksstyrelsen så föreskriver, konsulenten företaga resor jämväl inom sovjetrepublikens område. Tilläggas må, att Danmark, som ifråga om exportmarknad för jordbrukets produkter österut torde hava samma intressen som Sverige, funnit med sin fördel förenligt att jämväl anställa lantbrukskonsulent i de baltiska länderna.

Vad först angår den av herr Linders väckta motionen, gående ut på en ökning av det till konsulenten i London beräknade ortstillägget, kan utskottet icke på grundval allenast av vad i motionen anförts förorda högre belopp än Kungl. Maj:ts förslag i detta avseende innebär. Utskottet är emellertid *Utskottet.*

övertygat, att därest Kungl. Maj:t skulle finna omständigheterna böra föranleda en ökning av ifrågavarande ortstillägg, Kungl. Maj:t icke skall underlåta göra den framställning i ämnet till riksdagen, som därav kan påkallas.

Beträffande förslaget om återinrättande av en lantbrukskonsulentbefattning i Berlin, anser utskottet i likhet med departementschefen och samtliga de i ärendet hörda sakkunniga myndigheterna, att förhållandena i Tyskland numera så stabiliserats och att vårt handelsutbyte med detta land befinner sig i sådan stegring, att behovet av ett omedelbart upprättande av en lantbrukskonsulent därstädes gör sig starkt gällande. Härvid bör särskilt uppmärksammas det förändrade läge, vari våra kommersiella förbindelser kommit genom avslutande av 1926 års handels- och sjöfartstraktat mellan Sverige och Tyskland. Med avseende å konsulentbefattningen i Riga har sedan dess inrättande visserligen ännu icke någon nämnvärd ökning inträtt i fråga om vår avsättning av jordbruksprodukter på den baltiska marknaden. I betraktande emellertid av att befattningen tillkom så sent som 1924, synes häri icke vara att finna något särskilt anmärkningsvärt förhållande och, då densamma särskilt av kommerskollegiets yttrande att döma i varje fall visat sig fylla en betydelsefull uppgift, synes utskottet anledning saknas att ifrågasätta någon förändring i förevarande avseende. Utskottet kan heller icke underlåta fästa uppmärksamheten på att i denne konsulents uppgift jämväl ingår att följa förhållandena å ifrågavarande område inom Ryssland, varest i händelse av en gynnsam utveckling av konjunkturerna Sverige kan hava viktiga intressen å jordbrukets område att bevaka. Av det anförda följer, att utskottet icke kan biträda motionen II: 112 i nu förevarande avseende.

Beträffande motionen II: 112 i övrigt kan utskottet med hänsyn till vad lantbruksstyrelsen i sitt berörda yttrande anfört och, då motionen i varje fall icke lämnar några mera bestämda hållpunkter, varpå en framställning i ämnet till Kungl. Maj:t torde kunna grundas, icke heller i detta avseende biträda motionen.

Utskottet, som icke heller i övrigt funnit skäl till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag hemställer,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med avslag å motionen I: 43 samt å motionen II: 112 i vad rör punkten 89 i nionde huvudtiteln till uppehållande av tre lantbrukskonsulentbefattningar, nämligen en i London, en i Berlin och en i Riga, anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 59,000 kronor.

90:o) **Smörprovningar m. m.** Under punkt 90 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till statsbidrag till fortgående smörprovningar m. m. anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 40,000 kronor. (Statsrådsprotokollet sid. 223—225.) *Smörprovningar m. m.* [90.]

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade motioner, nämligen *Motioner.*

1) nr 159 i första kammaren av herr *Nilsson, Nils Anton m. fl.*, likalydande med nr 247 i andra kammaren av herr *Weibull m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om allsidig utredning, huruvida och i vilken mån ytterligare åtgärder böra vidtagas för möjliggörandet för den svenska mejerihanteringen att kunna förbättra dessa produkters anseende inom de stora konsumtionsländerna och därmed åstadkomma ett för vårt land bättre ekonomiskt utbyte, samt att för riksdagen framläggas de förslag, vartill sådan utredning kan föranleda;

2) nr 112 i andra kammaren av herr *Adler m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen ville, med avslag på vad i årets statsverksproposition under nionde huvudtiteln, punkterna 89 och 90, föreslås om dels inträttandet av en lantbrukskonsulentbefattning i Berlin och dels anslag till anställandet av konsulenter hos svenska smörprovningarna, hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande lämpligaste anordningar för ej mindre inhämtande av information i utlandet angående förutsättningar och möjligheter för exporten av svenska jordbruksprodukter än även dylik informations tillgodogörande här i landet samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kan föranleda; samt

3) nr 194 i andra kammaren av herr *Lilliecreutz*, vari hemställts, att riksdagen, med avslag å Kungl. Maj:ts framställning under punkt 90, nionde huvudtiteln, i vad den avser anvisande av medel för avlönande av 2 konsulenter vid smörprovningarna, måtte till understöd för avlönande av 10 mejerikonsulenter i huvudsaklig överensstämmelse med av lantbruksstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 4 oktober 1926 angivna grunder bevilja för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 45,000 kronor.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionerna.

Till understöd åt smörprovningarna i Malmö och Göteborg har för budgetåret 1926—1927 beräknats 20,000 kronor och till bestridande av kostnaderna för kontrollen över vattenhalten av svenskt exportsmör för samma tid 4,000 kronor. På grund av förefintlig reservation har emellertid av riksdagen för samma tid anvisats allenast 20,000 kronor.

Statsbidraget till omförmälda smörprovningar — vilket utgått under en följd av år — plägar ställas till förfogande åt styrelsen för de svenska smörprovningarna, som stå under kontroll av lantbruksstyrelsen. Såsom villkor för anslagets tillgodonjutande föreskrives, bland annat, att ett inregi-

strerat skyddsmärke för svenskt exportsmör, s. k. runmärket, skall tillhandahållas alla i provningarna deltagande mejerier, som uppfylla föreskrivna villkor i avseende å smörets kvalitet.

Föreskrifter för undersökning av vattenhalten i exportsmör äro meddelade i kungörelsen den 15 december 1922 (nr 572) med däri genom kungörelsen den 5 mars 1926 (nr 50) gjord ändring.

Medelsbehovet för ifrågavarande ändamål har för instundande budgetår beräknats till 44,000 kronor, varav 40,000 kronor till statsunderstöd åt svenska smörprovningarna och 4,000 kronor till vattenhaltsundersökningar beträffande exportsmör. Med hänsyn till en påräknad reservation av 4,000 kronor kan emellertid medelsanvisningen begränsas till 40,000 kronor.

Av statsunderstödet till svenska smörprovningarna avses såsom hittills 20,000 kronor till kostnader enligt för provningarna upprättad stat samt likaledes 20,000 kronor till avlöning samt resekostnader m. m. åt två konsulenter, vilka skulle hos prövningarna anställas med uppgift att årligen besöka och övervaka de i provningarna deltagande mejerierna, i första hand dem, som tillverka exportsmör, ävensom, vid behov, de mejerier, vars smör givit anledning till anmärkning.

Departementschefen har beträffande upprättandet av nämnda två konsulentbefattningar anfört följande:

»Såsom känt är företer den svenska smörproduktionen för närvarande stor ojämnhet, vilket bland annat inverkat synnerligen ofördelaktigt på möjligheterna att å de utländska marknaderna upprätthålla priset på det svenska smöret. Hithörande frågor, som på senaste tiden varit föremål för allmän uppmärksamhet, hava föranlett uttalanden från skilda håll om åtgärders vidtagande bland annat för att bristerna i det svenska smörets jämnhet och kvalitet måtte kunna avhjälpas. Såsom av lantbruksstyrelsen närmare påvisats, måste den nuvarande konsulentorganisationen å detta område anses otillräcklig. Ytterligare åtgärder äro av behovet starkt påkallade. Ett led härutinnan synes vara, att smörprovningarna beredas tillfälle att bättre än för närvarande samverka med exportmejerierna. Fördenskull anser jag mig böra tillstyrka det nu framkomna förslaget om anställande vid smörprovningarna av två konsulenter, vilka i första hand skulle hava till uppgift att med råd och hjälp bistå sagda mejerier i olika delar av landet.»

I motionen II:194 har upptagits ett av lantbruksstyrelsen framställt i statsrådsprotokollet återgivet förslag om anvisande av ett anslag av 45,000 kronor för anställande hos hushållningssällskapen av tio mejerikonsulenter.

Motionen II:112, i vilken beträffande den punkt, varom nu är fråga, yrkas avslag å Kungl. Maj:ts förevarande framställning, i vad angår anslag för anställande i enlighet med ett av lantbruksstyrelsen alternativt framlagt förslag vid svenska smörprovningarna av två mejerikonsulenter, avser utredning i fråga om informationsverksamhetens ordnande.

I motionen I : 159 och II : 247 fästes uppmärksamheten på de mindre förmånliga prisen å svenskt smör i den engelska marknaden i jämförelse med priset å danskt och tidvis jämväl å finskt smör. Då någon absolut tillbakagång i kvalitativt avseende enligt svenska smörprovningarna icke kunde påvisas, syntes nämnda förhållande närmast bero på vissa andra omständigheter. Sålunda framhålla motionärerna producenternas uraktlåtenhet att vidtaga åtgärder för ytterligare sammanslutning och koncentration liksom också de brister, som vidlåda exporthandelns nuvarande organisation. Vidare påpekas hurusom de nuvarande smörtransporterna såväl å järnväg som fartyg lämna mycket övrigt att önska, i vilket avseende bristen på kylanordningar vore särskilt framträdande. Slutligen hänföra motionärerna de å ifrågavarande område mindre tillfredsställande förhållanden till den omständigheten, att i Sverige icke funnes en lagstiftning, vilken, i likhet med vad i Danmark vore fallet, i sin mån kunde utöva en fördelaktig inverkan på hithörande område. Motionerna' utmynna i ett förslag om utredning i fråga om möjliggörande av en förbättrad avsättning i utlandet av svenska mejeriprodukter.

Över sistnämnda motioner har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande från lantbruksstyrelsen. Däri har styrelsen yttrat följande.

Motionärerna framhålla att, förutom andra ytterligare åtgärder från statsmakternas sida, som kunna ifrågasättas, frågan om inrättande inom lantbruksstyrelsen av en särskild byrå för mejeri- och dithörande ärenden borde särskilt beaktas.

Med anledning härav får lantbruksstyrelsen anföra följande.

Motionärerna konstatera, på grund av jämförelse mellan de svenska, danska och finska veckonoteringarna å smör, det svenska smörets allt mer försämrade ekonomiska läge. Emellertid torde man enligt lantbruksstyrelsens förmenande knappast kunna använda dessa noteringar såsom en absolut mätare på smörmarknadens läge, då de sättas efter något olika grunder i de olika länderna. Detta förhållande har också — såsom motionärerna även antyda — medfört, att särskilt i Sverige betydande överpris betalas för det runmärkta smöret. Det enda sättet att tillförlitligt bedöma det svenska smörets läge finner lantbruksstyrelsen vara en jämförelse av svenskt, danskt och finskt smörs prissättning å den största exportmarknaden nämligen England, då med nuvarande stora smörexport det pris, som där uppnås, blir avgörande för smörmarknaden även inom exportlandet.

En sådan jämförelse visar — ehuru kanske icke i fullt så nedslående siffror — den allmänna försämringen av läget för det svenska smöret och åskådliggöres av nedan anförda sammanställning av noteringarna i Manchester, i vad de gälla danskt, svenskt och finskt smör.

År	Danskt smör		Svenskt smör		Finskt smör	
	sh. per cwt	öre per kg.	sh. per cwt	öre per kg.	sh. per cwt	öre per kg.
1907	114/—	203.7	112/9	201.0	108/7	194.1
1908	120/6	213.4	119/6	211.7	117/6	208.0
1909	118/11	210.7	117/9	208.6	115/2	204.0
1910	120/6	213.4	119/0	210.8	117/2	207.6
1911	126/2	223.4	124/9	221.0	122/3	216.6
1912	132/2	230.7	128/7	229.9	126/4	223.3
1913	126/6	224.1	125/1	223.5	121/10	215.8
1914	128/7	227.8	125/9	224.8	122/7	217.1
1924	214/6	383.3	208/4	372.3	206/1	368.1
1925	210/10	376.8	202/—	361.0	200/8	358.7
1926: januari	180/3	322.2	167/3	299.0	168/—	300.3
februari	197/—	352.1	183/6	328.0	183/—	327.1
mars	194/6	347.8	183/6	328.0	184/7	329.4
april	182/10	326.8	177/3	316.9	175/3	313.3
maj	178/10	319.9	172/4	308.0	171/10	305.9
juni	177/10	317.9	169/10	303.6	170/5	304.6
juli	176/6	315.5	166/1	297.0	169/—	302.1
augusti	182/5	327.6	171/7	308.2	175/—	314.2
september	183/3	327.5	169/4	302.8	173/11	310.8
oktober	182/9	326.6	166/7	297.8	173/6	310.1
november	177/6	317.3	166/6	297.4	168/2	300.7
december	187/3	334.7	179/9	321.2	178/9	319.4
medeltal för 1926	183/5	327.99	172/10	308.99	174/3	311.49

Den betydande försämringen av det svenska smörets ställning på den engelska marknaden framgår ännu klarare av följande uppställning, där differenserna mellan noteringarna å de tre ländernas smör angivits i förhållande till notering på svensk vara och uttryckts genom + eller — allt eftersom noteringen överstigit eller understigit denna.

År	Danskt smör öre per kg.	Finskt smör öre per kg.
1907	+ 2.7	— 6.9
1908	+ 1.7	— 3.7
1909	+ 2.1	— 4.6
1910	+ 2.6	— 3.2
1911	+ 2.4	— 4.4
1912	+ 0.8	— 6.6
1913	+ 0.6	— 7.7
1914	+ 3.0	— 7.7
1924	+10.0	— 5.2
1925	+15.8	— 2.3

År	Danskt smör öre per kg.	Finskt smör öre per kg.
1926: januari	+ 23.2	+ 1.3
februari	+ 24.1	— 0.9
mars	+ 19.8	+ 1.4
april	+ 9.9	— 3.6
maj	+ 11.9	— 2.1
juni	+ 14.3	+ 1.0
juli	+ 18.5	+ 5.1
augusti	+ 19.4	+ 6.0
september	+ 24.7	+ 8.0
oktober	+ 28.8	+ 12.3
november	+ 19.9	+ 3.3
december	+ 13.5	— 1.8
medeltal för 1926	+ 19.0	+ 2.5

Förestående översikt visar tydligt, hurusom det svenska smöret före kristiden tillkämpat sig en mycket god ställning i England. Särskilt åren 1912 och 1913 utmärka sig genom förhållandevis goda priser på svenskt smör, som vid denna tid kan sägas hava varit i prishänseende jämställt med det danska. Förhållandena under år 1914 voro uppenbarligen redan påverkade av krigets inflytande på den mellanfolkliga handeln och därmed följande oregelbunden tillförsel, varför den obetydliga försämring i medeltal för året, som översikten visar, icke i detta sammanhang torde böra tillmätas någon betydelse. Annorlunda te sig förhållandena efter kristidens slut. Först från

och med år 1924 kom smörexporten till England i gång i sådan omfattning, att regelbundna noteringar gjordes i Manchester. Under den därefter förflutna tiden har det svenska smörets prisläge på den engelska marknaden efterhand försämrats så, att år 1926 svenskt smör noterats i medeltal icke mindre än 19.0 öre per kilogram lägre än danskt, ett underpris som redan vid nuvarande jämförelsevis låga export per år av cirka 15,000,000 kilogram för Sverige betyder ett minskat exportvärde av inemot 2.9 miljoner kronor. Det finska smöret har, såsom framgår av översikten, på ett helt annat sätt förmått hävda sin ställning i England.

Motionärerna finna orsakerna till detta för svensk mejerihantering försämrade läge i viss mån vara att söka hos mjölkproducenterna och de smörtillverkande mejerierna, men framför allt sammanhänga med missförhållanden ifråga om transport och handel samt hålla före, att de svenska smörproducenterna icke haft samma stöd i en följsam lagstiftning som t. ex. de danska. I det senare avseendet framhålla motionärerna särskilt den enligt deras mening även för svensk smörexport betydande omständigheten, att statsmakterna i Danmark nu infört datumstämpel för allt exportsmör.

Med anledning av vad motionärerna sålunda anfört, finner sig lantbruksstyrelsen, som städse ägnat smörfrågan särskild uppmärksamhet, böra till en början anföra sin uppfattning rörande orsakerna till det nuvarande läget på området.

Av allt att döma måste orsakerna härtill sökas såväl i viss på den engelska importmarknaden omedelbart efter kriget rådande misstämning gent emot det svenska smöret som på förhållanden inom själva produktionen och på sådana av kommersiell natur.

Den svenska smörmarknaden har sedan gammalt varit så gott som helt beroende av exporten till England. Det lärer icke kunna förnekas, att det svenska smöret, då det, efter att under kristiden hava varit försvunnet från den engelska marknaden, åter började uppträda på densamma, icke möttes med uteslutande blida blickar av den engelska allmänheten, som icke torde hava haft kännedom därom, att den svenska smörproduktionen under kristiden icke ens förmådde täcka den inhemska konsumtionen. Detta förhållande förbättrades icke under de år, som följde närmast efter kriget, därigenom att den svenska smörexporten utan tanke på framtiden förlades växelvis till Centraleuropa och England, allt eftersom prisläget för tillfället ansågs fördelaktigast. Så småningom synas emellertid av rapporter från Sveriges lantbrukskonsulent i London att döma dessa förhållanden hava fallit i glömska, och för närvarande torde fördomar av detta slag mot svenskt smör i stort sett hava övervunnits eller mist sin egentliga betydelse.

I viss mån torde Sveriges deltagande åren 1925 i The Nations Food Exhibition i Olympiahallen i London — som genom lantbruksstyrelsens försorg anordnades av lantbrukskonsulenten i London med anlitande dels av statsmedel, dels ock av sammanskott från smörhandelsintressenter — hava bidragit till att åter göra svenskt smör känt och erkänt i England. Emellertid torde ytterligare åtgärder erfordras för att stärka det svenska smörets anseende i England. I sådant syfte har lantbruksstyrelsen planerat utgivande av en broschyr på engelska språket rörande svensk smörtillverkning, avsedd att spridas i England. En sådan åtgärd har dock icke synts lämpligen böra vidtagas, förrän de åtgärder, som träffats för att så vitt möjligt säkerställa, att endast fullgott svenskt smör kunde uppträda på världsmarknaden, hunnit bliva fullt genomförda.

Som redan sagts kan måhända en något större andel av ansvaret för

läget å smörmarknaden än motionärerna synas förutsätta läggas på de svenska producenterna, det vill säga mjölkproducenterna och de smörproducerande mejerierna. Under kristiden desorganiserades hela smörtillverkningen på grund av rådande abnorma avsättningsförhållanden, som säkerställde ett onaturligt högt pris för smöret, oavsett dess kvalitet. Den noggrannhet med valet av fodermedel, som förut invants, åsidosattes helt och hållet, då mejerierna godtogo mjölken utan större krav på dess lämplighet för tillverkning av ett gott smör. Mejerierna upphörde också med att ägna smörets kvalitet den omsorg, som förut varit vanlig, och särskilt visade det sig, att smörets vattenhalt under denna tid allmänt ökades, ofta upp till 20 procent och däröver.

Det är naturligt, att vid smörexportens återupptagande dessa förhållanden skulle komma att återverka. Under de första efterkrigsåren rapporterade jämväl lantbrukskonsulenten i London upprepade gånger klagomål mot det svenska smörets kvalitet, särskilt dess vattenhalt. Vid den under kristiden nedlagda men år 1921 av lantbruksstyrelsen återupptagna kontrollen över vattenhalten hos svenskt exportsmör befanns också, att vattenhalten var synnerligen ojämn och ofta översteg den på den engelska marknaden högst tillåtna halten av 16 procent. Till följd av den allvarliga kontroll, som genomförts, hava emellertid förhållandena på detta område så småningom förbättrats, åtminstone såvitt angår exportsmöret. Lantbruksstyrelsen, som erhåller rapporter över alla vattenhaltsundersökningar, som göras i och för denna kontroll, har sålunda kunnat konstatera, att under den senare tiden för hög vattenhalt endast i något enstaka fall kunnat påvisas. Det svenska exportsmöret torde för närvarande i detta avseende stå minst lika högt som före kriget. En viss fara föreligger dock, så länge som smör med för hög vattenhalt får förekomma på den inhemska marknaden — ett förhållande varom rapporter särskilt från undersökning av det inom Stockholm saluförda smöret bära vittne. Lantbruksstyrelsen har också redan den 6 november 1925 hos Kungl. Maj:t hemställt om utfärdande av förbud för saluförande inom landet av smör med högre vattenhalt än 16 procent.

Även i övrigt hade det svenska smörets kvalitet under kristiden försämrats, ett förhållande som i viss mån bestyrkes av att antalet mejerier, som deltogo i de svenska smörprovningarna, under kristiden avsevärt nedgick och först på senare åren åter uppgått. Det smör, som, utan att stå under smörprovningarnas kontroll, exporterades, visade sig vara en verklig fara för det svenska smörets anseende i England och bidrog tydligen till att sänka noteringen å svenskt smör därstädes. Redan i februari 1920 anhöll därför lantbruksstyrelsen hos Kungl. Maj:t om meddelande av bestämmelser, att endast runmärkt smör skulle få exporteras. Sedan det visat sig, att utfärdade bestämmelser därom, att smöret skulle vara antingen runmärkt eller försett med stämpel, att det icke vore runmärkt, icke medfört önskad verkan, utfärdade Kungl. Maj:t efter förnyad hemställan av lantbruksstyrelsen i mars 1926 förbud för export av icke runmärkt smör. Först efter detta förbuds utfärdande blev det möjligt att genom svenska smörprovningarna åvägabringa generell kontroll över kvaliteten hos exportsmöret och att hindra utförsel av för exporten farlig, mindervärdig vara.

För att i möjligaste mån höja och utjämna kvaliteten hos exportsmöret har lantbruksstyrelsen, som äger fastställa betämmelser rörande runmärkets användande, tid efter annan skärpt dessa. Detta märke handhaves som bekant av svenska smörprovningarna. Sedan lång tid tillbaka har smörprovningarnas kontroll endast avsett en några gånger under året upprepad

provning av de i provningarna deltagande mejeriernas smör. Denna form för provning utesluter emellertid icke, att mellan dessa provningar smör av underhaltig kvalitet kunnat tillverkas och försett med runmärket exporteras. Sedan lantbruksstyrelsen genom att i samband med vattenhaltsundersökningarna jämväl låta undersöka smörets kvalitet i övrigt erfarit, att så vore förhållandet, har styrelsen utfärdat nya bestämmelser rörande runmärkets användande, varigenom smörprovningarnas kontroll utsträckts jämväl till exporthamnarna. Dessa senast utfärdade bestämmelser trädde i kraft från och med den 1 januari 1927.

Enligt nu föreliggande bestämmelser angående runmärket gäller sålunda bland annat följande:

att såväl runstav som smörpapperet i drittlarna skall vara försett med vederbörande mejeris runmärkesnummer (förut endast runstaven);

att mejeri dagligen skall undersöka vattenhalten i smöret och däröver insända månatliga rapporter till smörprovningarna;

att provningar skall hållas hela året runt med jämna mellanrum (provningsperioderna borttogos alltså);

att runmärkesberättigat mejeri skall vara skyldigt lämna smörprovningarnas tjänstemän tillträde till mejeriet för att undersöka smörets kvalitet. Samma rätt till tillträde för undersökning av runmärkt smör skall runmärkesberättigat mejeri jämväl vid försäljning förbehålla provningarna hos vederbörande återförsäljare eller smörhandlare;

att mejeri skall för att få deltaga i provningarna i avseende å utrustning äga nödiga förutsättningar för framställning av exportsmör utav fullgod beskaffenhet, varvid särskilt krävas lämpliga pastöriserings- och avkylningsanordningar;

att runmärkesförande smör, avsett för export, skall i den utsträckning så befinnes möjligt, genom smörprovningarna å exportorten undersökas med hänsyn till kvaliteten. Om smöret därvid befinnes underhaltigt, skall runmärket makuleras såväl å dritteln som å papperet.

Genom den verksamhet, som bedrives av smörprovningarna, har kvaliteten hos det svenska smöret säkerligen avsevärt förhöjts, och i och med de senast utfärdade bestämmelserna rörande runmärkets användning har enligt lantbruksstyrelsens mening gjorts vad av det allmänna för närvarande kan göras ifråga om kontroll över kvaliteten hos det svenska exportsmöret.

Hela frågan om smörets kvalitet är dock givetvis icke löst. Alla föreskrifter om kontroll och fordringar å svenskt smör hjälpa icke, därest icke mejerierna genom upplysningsverksamhet och handledning hjälpas till rätta, där svårigheter uppstå vid deras smörtillverkning. Visserligen torde faran för att exportsmörets anseende på den engelska marknaden skall sänkas genom export av dåligt smör vara så vitt ske kan förebyggd genom den nu skärpta kontrollen, men vid smörproduktionens ökning torde det vara nödvändigt att så vitt möjligt tillse, att kvaliteten hos smör, som tillverkas av mejerier, vilka nu icke hava runmärkesrätt, höjes, så att sådan rätt kan tilldelas dem, på det att icke till men för exporten ett överskott av icke runmärkt smör skall uppstå inom landet.

Upplysningsverksamheten å området och handledningen av mejerierna voro förr mera tillfredsställande ordnade än som för närvarande är fallet. Går man tillbaka till sekelskiftet, funnos icke mindre än ett tjugutal utbildade fackmän anställda hos hushållningssällskapen med tillsyn av mejerierna såsom huvuduppgift. Dessas antal har så småningom nedgått mer än till hälften. Lantbruksstyrelsen har också beaktat denna svårighet för

mejerihanteringen och hemställde i skrivelse den 24 oktober 1926 till Kungl. Maj:t om anslag till statsbidrag för anställandet av ett antal mejerikonsulenter inom landet. Kungl. Maj:t har av statsekonomiska skäl icke ansett sig kunna tillmötesgå detta krav utan i stället begärt medel för anställande av tvenne assistenter hos smörprovningarna, vilka i fråga om smörtillverkningen hos de i provningarna deltagande mejerierna skulle utföra en mejerikonsulents uppgifter. Om man ser närmast på den för närvarande mest aktuella frågan eller smörtillverkningen och särskilt smörexporten, torde den av Kungl. Maj:t sålunda föreslagna åtgärden vara fullt tillfredsställande och måhända med hänsyn till den erfarenhet på området, dessa assistenter måste få, till och med att föredraga framför lantbruksstyrelsens förslag. Ett ordnande av detta spörsmål på det ena eller andra sättet måste emellertid anses absolut nödvändigt, därest i övrigt vidtagna åtgärder ifråga om smörets kvalitet skola medföra åsyftad verkan.

Såsom redan anförts finner lantbruksstyrelsen i likhet med motionärerna orsakerna till det nuvarande läget jämväl och i väsentlig grad vara att söka i vissa kommersiella missförhållanden. Dit hänför lantbruksstyrelsen jämväl transportförhållandena, då smörtransporten numera i regel torde handhavas av dem, som handhava exporten.

Även om smöret i mejeriet behandlas på ett fullt tillfredsställande sätt och lämnat detta i ett gott skick, kan kvaliteten, särskilt i fråga om konsistens, under transporten avsevärt försämras. Att en del klagomål i England över det svenska smörets konsistens måste tillskrivas detta förhållande synes givet. Erfarenheten från den gångna sommaren bär också vittne härom.

Före kriget sörjdes jämförelsevis väl för transporten av smör å järnväg inom landet genom bestämda smörtåg med kylvagnar, och jämväl sjötransporten till England synes då hava varit fullt tillfredsställande ordnad.

Under kristiden råkade de inhemska smörtransporterna emellertid i fullkomlig oordning, och de utländska upphörde av ovan anförd anledning fullständigt. När produktionen åter ökades och den inhemska konsumtionen fick sitt behov täckt i full utsträckning samt smörexporten åter började komma i gång, voro transportförhållandena mycket otillfredsställande. Mejerierna och smörköparna hade under kristiden blivit vanda vid att tillfredsställa den inhemska marknaden genom hart när dagliga smörförsändelser. Vidare hade under denna tid blivit vanligt, att medan mejerierna själva tidigare omhänderhaft transporterna till smörgrossörerna, ordnandet av denna fråga övertagits av dessa senare. Denna sistnämnda ändring har icke minst försvårat transporternas rationella ordnande. För grossören är det nämligen icke ett förstahandsintresse, såsom det tidigare varit för mejerierna, att rationellt och ekonomiskt ordna fraktförhållandena. Grossören, som i regel samtidigt är exportör och förmedlare av inhemsk smörhandel, har i första hand velat tillgodose sina köpares önskemål, även om detta skett på bekostnad av det pris, som mejeriet erhållit för smöret. Jämväl produktionens ringa omfattning under åren närmast efter kristiden och relativt stora ojämnheter i kvantiteten, hava bidragit att försvåra genomförandet av regelbundna och ändamålsenliga smörtransporter. Efterhand som produktionen ökas, finnas dock förutsättningar för mera planmässiga transporter.

I samarbete med svenska smörprovningarna har lantbruksstyrelsen också sökt vidtaga förberedande åtgärder för att bringa klarhet i de missförhållanden, som rått och alltjämt råda ifråga om exportsmörets transport på

järnvägarna. Sålunda pågår för närvarande inom smörprovningarna utredning rörande dels smörproduktionens omfattning från varje i provningarna deltagande mejeri, dels ock avsättningsorter och transportvägarna för respektive mejeris produktion. Med ledning av sålunda erhållna uppgifter kan det vara möjligt att i god tid före nästa sommar upptaga underhandlingar med kungl. järnvägsstyrelsen och enskilda järnvägars ledning om ett rationellt ordnande av transporter, åtminstone i fråga om exportsmöret.

Under sistlidna sommar har svenskt smör transporterats till England på 7 linjer. Av de fartyg, som trafikerade dessa, hade 10 fartyg kylmaskineri, under det 5 saknade sådant. Lantbruksstyrelsen har under hand sökt vinna rättelse i dessa påtagliga missförhållanden och även lyckats åstadkomma viss ändring till det bättre under slutet av sommaren. Ehuru denna frågas ordnande närmast torde ankomma på smörexportörerna och föga torde kunna påverkas från det allmännas sida, har lantbruksstyrelsen dock alltjämt sin uppmärksamhet riktad därpå.

Om smörtransportens ändamålsenliga anordnande sålunda i huvudsak måste anses vara en fråga, som närmast åvilar smörexportörerna, är detta i ännu högre grad fallet med den rent kommersiella sidan av smörexporten.

Själva smörhandelns organisation, de affärsprinciper, som därvid tillämpas, och framför allt det sätt, varpå smörexporten ledes, måste emellertid tillskrivas ett betydande inflytande, då fråga är om smörexportens försämrade läge.

Dessa förhållanden äro av sådan natur, att de knappast kunna nämnvärt påverkas från det allmännas sida utan ett allt för starkt ingripande i den enskildes fria bestämmanderätt, och deras tillrättaläggande måste sålunda ske uteslutande genom smörproducenterna och smörexportörerna själva.

Emellertid har organisationen av den svenska smörhandeln och smörexporten under kristiden undergått en betydelsefull förändring. Före kriget handhades den svenska smörexporten övervägande av enskilda affärsföretag, och endast en andelsexportförening av jämförelsevis mindre omfattning var då i verksamhet. En avsevärd del av exporten på England handhades på denna tid av de båda stora engelska firmorna Maypole Dairy Co. och Cooperative Wholesale Societies, som själva distribuerade smöret i England. De svenska exportörerna försålde sitt smör till engelska engrossister i regel antingen i fast räkning eller på basis av den för veckan i Köpenhamn satta noteringen, vilken på denna tid utgjorde avräkningstal inom såväl Danmark som Sverige. Det pris, den engelske importören kunde erhålla för smöret på den engelska marknaden, var således av ekonomisk betydelse för honom själv. Detta förhållande framkallade givetvis ett större intresse för att i England upprätthålla prisläget på svensk vara.

Efter kristiden hava de båda engelska firmorna icke återupptagit sin verksamhet inom Sverige, och deras i viss mån reglerande inverkan på prisläget saknas numera. Deras kundkrets bland mejerierna har i huvudsak övertagits av tvenne nybildade andelsexportföreningar. Huvudparten av den svenska smörexporten torde nu handhavas av de tre i verksamhet varande smörexportföreningarna, vilka icke kunnat förvärva den fasta kundkrets i England, som exportörerna före kriget ägde. Detta förhållande torde hava medfört en omläggning i stor utsträckning av formen för smörets försäljning i riktning mot försäljning i konsignation i stället för i fast räkning. Av många tillskrives just denna konsignationsförsäljning en särskilt stor andel i det försämrade marknadsläget för det svenska smöret i England.

I viss mån påverkas konsignationsförfarandet därav, att smörexporten varit i hög grad oregelbunden. Det kan ifrågasättas, huruvida handeln haft tillräckligt framsynt blick för betydelsen av att upprätthålla en jämn export samt bibehålla och utnyttja vunna förbindelser, i stället för att allt för mycket se på en tillfällig mindre ekonomisk fördel. Följden har blivit, att smörförsäljningen skett dit, där för tillfället något högre pris kunnat nås, vare sig detta gällt kontinenten eller den inhemska marknaden, och att exporten till England växlat från vecka till vecka på ett synnerligen olyckligt sätt.

Motionärerna framhålla den lämpligare organisationen av själva smörhandeln särskilt ifråga om Finland, där smörexporten sker över en enda hamn och i stort sett handhaves av en enda organisation. Troligt är, att nämnda omständighet bidragit till Finlands förbättrade ställning på den engelska marknaden. Särskilt har, till följd därav att exporten från Finland endast får ske över en enda hamn, varje drittel kunnat kontrolleras och förty utförsel till England av mindervärdigt smör kunnat förekommas.

Att emellertid det mindre goda resultatet av den svenska smörexporten icke behöver tillskrivas exportens splittring på flera händer, torde framgå vid en jämförelse med förhållandena i Danmark. Lantbruksstyrelsen tillåter sig att för belysande härav citera vad Kungl. Maj:ts beskickning i Köpenhamn anfört i en rapport till utrikesdepartementet den 10 februari 1926. Här yttras bland annat: »Karteller eller truster hava icke bildats i Danmark, enär engelsmännens motvilja mot dylika är väl känd. Någon centralorganisation eller kontrollerande myndighet för åstadkommande av ordning i leveranserna och jämn fördelning av dessa existerar således icke. Någon dansk smörcentral finnes således icke i England. Flertalet av de danaka exportörerna hava i England egna fasta kunder. Av Danmarks hela smörexport under år 1925 avyttrades omkring 40 procent av andelsexportföreningarna, 30 procent av de danska grossisterna och likaledes 30 procent av de två stora engelska bolag, som köpa direkt av de danska producenterna och sälja direkt till konsumenter i England. Av andelssmörexportföreningar finnas 11 stycken.

— —

Beträffande försäljningsprincipen var den före kriget följande: kunderna köpte 'subject Copenhagen quotation', vilket betydde, att det avtalade priset steg eller sjönk efter Köpenhamns notering, som sattes nästkommande torsdag. Numera säljer man hela produktionen per vecka fritt ombord, men man gör i regel upp priset i fast räkning.»

Såsom redan antytts finner lantbruksstyrelsen det allmänna endast i ringa mån kunna bidraga till stödjande av den rent kommersiella verksamheten. Till gagn såväl för nämnda verksamhet som för mjölkproducenter och jämväl i viss mån smörkonsumenter har emellertid lantbruksstyrelsen ansett en ordnad smörprisstatistik vara. Redan länge har sådan statistik förts genom lantbruksstyrelsens försorg, ehuru synnerligen ofullständig och på grund därav i viss mån vilseledande. Den kunde icke på något sätt anses motsvara den prisstatistik, som föres i Danmark och där visat sig ändamålsenlig. En omorganisation av smörprisstatistiken har lantbruksstyrelsen därför funnit, erforderlig och har plan härför utarbetats av lantbruksstyrelsen. En nödvändig förutsättning därför är emellertid, att fribrevsrätt erhålles för uppgiftslämnarna till denna statistik på samma sätt som ifråga om uppgiftslämnare till socialstyrelsen för statistik av olika slag. Lantbruksstyrelsen anhöll redan i skrivelse den 2 oktober 1926 till Kungl. Maj:t om

sådan fribrevsrätt. Frågan är emellertid ännu beroende av Kungl. Maj:ts prövning.

Motionärerna framhålla, såsom redan anförts, att enligt deras mening de svenska smörproducenterna icke haft samma stöd i en följsam lagstiftning som t. ex. de danska och framhålla i sådant avseende det danska datumstämplandet av allt exportsmör. Lantbruksstyrelsen har, alltsedan dessa bestämmelser utfärdades, följt deras verkningar. Omdömena om resultaten därav äro emellertid mycket växlande. De synas knappast hava mötts av fullt förstående från de engelska importörernas sida, och osäkert synes vara, huruvida de verkat i avsedd riktning. Lantbruksstyrelsen tillåter sig för belysande av denna fråga att åter citera Kungl. Maj:ts beskickning i Köpenhamn, som i en rapport den 26 november 1926 anfört:

»Med särskilt intresse har man här avvaktat, hur smörmarknaden skulle reagera efter ikraftträdandet den 15 innevarande november av bestämmelsen om datummärkning av det danska exportsmöret. Resultatet blev det efter omständigheterna ej oväntade, att noteringen sänktes med icke mindre än 18 kronor. När den huvudsakliga anledningen härtill uppgives vara, att engelska köpare hållit sig tillbaka därför, att de önskade realisera sina lager av icke datummärkt smör, innan de gjorde nya uppköp, så visar detta enligt 'Landbrugsraadets Meddelelser', att en sådan lagring i spekulationssyfte verkligen ägt rum, som det är datummärkningens uppgift att för framtiden förhindra.

Det var 'Landbrugsraadets' uppfattning, att noteringen snart åter skulle stiga, men detta har icke blivit förhållandet, och ett ytterligare prisfall skulle sannolikt hava inträffat på den engelska marknaden, om icke de danska avskepparna lyckats placera en del smör i Förenta staterna, som ursprungligen varit bestämt för England. Man synes här nu allmänt anse, att datummärkningen icke på den närmaste tiden kommer att befrämja avsättningen av danskt smör utan snarare få en motsatt verkan. Medan importörerna i England och Tyskland visat sig obenägna att köpa de datummärkta drittlarna, har efterfrågan ökats på andra länders smör, särskilt i Tyskland på skånskt runmärkt smör».

Under sådana förhållanden har lantbruksstyrelsen icke ansett sig böra åtminstone för närvarande taga initiativ till någon liknande åtgärd i Sverige.

Av vad lantbruksstyrelsen sålunda anfört torde framgå, att styrelsen följt smörfrågans läge från dag till dag samt undan för undan vidtagit eller föreslagit alla de åtgärder, som enligt styrelsens förmenande varit ägnade att höja det svenska smörets kvalitet och förbättra dess anseende på världsmarknaden och som av det allmänna kunna vidtagas. Huruvida under en sådan utredning, som av motionärerna ifrågasättes, ytterligare åtgärder, utöver dem, som redan vidtagits eller föreslagits, kunna ifrågasättas, åtgärder som för närvarande också lämpligen kunna vidtagas till förbättrande av det svenska exportsmörets ställning, undandrager sig lantbruksstyrelsens bedömande. Lantbruksstyrelsen anser sig dock böra bestämt förutsätta, att en sådan utredning icke får fördröja eller undanskjuta åtgärder, som redan föreslagits och som enligt lantbruksstyrelsens förmenande omedelbart böra genomföras.

Vidkommande frågan om inrättande av en särskild byrå för mejeriärenden inom lantbruksstyrelsen vill styrelsen hänvisa till vad styrelsen därutinnan anfört i utlåtande den 9 november 1925 till Kungl. Maj:t över en av svenska mejerikonsulentföreningen gjord framställning i ämnet, vilket utlåtande finnes bifogat jordbruksutskottets utlåtande den 16 februari 1926 (nr 12) med anledning av inom riksdagen väckta motioner i ärendet.

Utskottet. Enligt utskottets mening är det en angelägenhet av stor vikt att intet underlåtes, som kan vara ägnat att främja det i samtliga de i ämnet väckta motionerna avsedda syftet, vilket utskottet sålunda finner värt allt beaktande. Särskilt synes utskottet den omständigheten, att, på sätt jämväl framgår av lantbruksstyrelsens yttrande, en icke obetydlig tillbakagång skett i priset på svenskt smör i den engelska marknaden förtjänt av synnerlig uppmärksamhet, även om glädjande nog en viss stigande tendens härutinnan nu åter torde kunna förmärkas. Enligt vad som framgår av lantbruksstyrelsens ovanberörda utlåtande följer styrelsen med oavlåtlig uppmärksamhet förhållandena på ifrågavarande område och har så vitt utskottet kan finna redan vidtagit eller föreslagit åtskilliga för befordrande av ifrågavarande syfte betydelsefulla åtgärder. De i förevarande motioner påtalade förhållandena synas därvid ock hava varit föremål för styrelsens överväganden. På grund härav och då utskottet förutsätter, att lantbruksstyrelsen jämväl i fortsättningen kommer att med uppmärksamhet följa förhållandenas utveckling, anser sig utskottet sakna anledning nu föreslå igångsättande av någon särskild utredning i ärendet.

Beträffande Kungl. Maj:ts förevarande framställning i vad densamma innefattar anvisande av medel till anställande hos svenska smörprovningarna av två mejerikonsulenter har som ovan nämnts i motionen II: 112 yrkats avslag med hänsyn till att enligt motionärernas mening en utredning av frågan om informationsverksamhetens ordnande av samma anledning som under näst föregående punkt nämnts borde komma till stånd. I motionen II: 194 åter föreslås under hänvisning till det trängande behovet av ökade konsulentkrafter anvisande av 45,000 kronor för anställande inom hushållningssällskapen av 10 mejerikonsulenter.

Med hänsyn till den vikt, utskottet på sätt ovan antytts tillmäter frågan om höjande av det svenska smörets kvalitet och förbättrande av dess anseende på världsmarknaden, och då en åtgärd i här föreslagen riktning bör vara ägnad att i sin mån befordra detta syfte, vill utskottet förorda en sådan åtgärd. Utskottet anser sig härvid böra ansluta sig till Kungl. Maj:ts förslag, därvid utskottet vill erinra om lantbruksstyrelsens uttalande, att, om man ser närmast på den för närvarande mest aktuella frågan eller smörtillverkningen och särskilt smörexporten, den av Kungl. Maj:t föreslagna åtgärden torde vara fullt tillfredsställande och måhända med hänsyn till den erfarenhet på området, dessa konsulenter måste få, till och med att föredraga framför det i motionen II: 194 upptagna förslaget.

Av det anförda följer, att utskottet icke kan biträda vare sig motionen II: 112 i nu förevarande avseende eller motionen II: 194. Ej heller kan utskottet av motsvarande skäl, som anförts under nästföregående punkt, biträda motionen II: 112 i övrigt.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

1) att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med avslag å motionen II: 194 ävensom å motionen II: 112 i vad rör anslag för anställande hos svenska smörprovningarna av två mejerikonsulenter till statsbidrag till fortgående smörprovningar m. m. anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 40,000 kronor,

2) att motionerna I: 159 och II: 247 ävensom motionen II: 112 i vad rör punkt 90 i övrigt må i den mån de ej kunna anses besvarade genom vad utskottet här ovan anfört och hemställt icke föranleda någon riksdagens åtgärd.

91:o) **Understöd åt föreningar för jordbrukskredit.** Under punkt 91 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till understöd åt föreningar för jordbrukskredit anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 25,000 kronor. *Understöd åt föreningar för jordbrukskredit.* [91.]

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

92:o) **Jordbrukarungdomens förbund.** Under punkt 92 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom statsbidrag till jordbrukarungdomens förbund för främjande av dess verksamhet under kalenderåret 1927 anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 15,000 kronor, att utgå i den mån förbundet visar sig hava från annat håll för ändamålet under 1927 mottagit understöd å minst lika stort belopp. *Jordbrukarungdomens förbund.* [92.]

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

93:o) **Landsbygdens elektrifiering.** Under punkt 93 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för främjande under kalenderåret 1927 av en planmässig organisation och utveckling av landsbygdens elektrifiering anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 75,000 kronor. *Landsbygdens elektrifiering.* [93.]

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

Ölands elektrifiering. [94.]

94:o) **Ölands elektrifiering.** Under punkt 94 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som må varda riksdagen förelagd, till Ölands elektrifiering beräkna för budgetåret 1927—1928 ett belopp av 180,000 kronor.

Härefter har Kungl. Maj:t i till riksdagen den 18 februari 1927 avlåten till jordbruksutskottet hänvisad proposition nr 123 under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att till utförande av en sjökabelanläggning mellan fastlandet och Öland för överförande av elektrisk energi till ön anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 180,000 kronor.

Motion.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren väckt, till utskottet hänvisad motion nr 297 av herr *Olsson* i Högby, vari hemställts, att riksdagen vid beviljandet av ifrågavarande anslag måtte uttala önskvärdheten av att beställningen av förenämnda kabel såvitt möjligt förbehålles svensk industri.

I två vid 1926 års riksdag väckta likalydande motioner (I:16 och II:29) föreslogs, efter en ingående redogörelse för vad i fråga om Ölands elektrifiering tidigare förekommit, i överensstämmelse med ett av kommerskollegium och lantbruksstyrelsen framlagt förslag, att riksdagen måtte under vissa villkor bevilja dels ett anslag å 240,000 kronor för tecknande av stamaktier i ett för ändamålet bildat bolag, dels ock ett anslag å 300,000 kronor till kapitalökning för kraftledningslånefonden i och för tillhandahållande åt bolaget av lån till högst motsvarande belopp ur denna fond för utbyggande av planerat bygdenät på Öland.

I skrivelse den 23 mars 1926, nr 106, anhöll riksdagen i anledning av de sålunda väckta motionerna om utredning rörande åstadkommande genom statens medverkan av en elektrifiering av Öland samt om framläggande för riksdagen av det förslag i ämnet, som härav kunde föranledas. Riksdagen anförde därvid bland annat följande.

Såsom i motionerna närmare belystes, hade på senare tid pågått vissa tämligen omfattande utredningar rörande Ölands förseende med elektrisk kraft. Sålunda hade övervägts möjligheterna för anläggning av en kraftcentral på ön med torv eller skiffer som bränsle. Förutsättningarna för en elektrifiering medelst dieselmotorcentraler hade också undersökts. Utredningarna hade emellertid givit till slutligt resultat, att den gynnsammaste lösningen vore en överföring av den erforderliga energien från fastlandet medelst en under Kalmarsund förlagd sjökabel. Ett preliminärt avtal om energileverans hade också uppgjorts med Finsjö kraftaktiebolag.

För egen del ville riksdagen erinra, hurusom en elektrifiering av Öland ansåges utgöra en av förutsättningarna för att befolkningen därstädes skulle kunna förhjälpas ur det ekonomiskt svaga läge och den efterblivenhet, vari densamma, trots öns naturliga utvecklingsmöjligheter, för närvarande befunne sig.

Av de verkställda utredningarna framginge, att en elektrifiering av ön

måste ur ekonomisk synpunkt anses fullt genomförbar. Sålunda hade av elektrifieringskommittén vitsordats att, om anslutningen å Öland till ett blivande kraftledningsnät erhölle samma omfattning, som redan under de första åren efter distributionens igångsättning vore vanlig inom vattenfallsstyrelsens avsättningsområden, kostnaderna för elektrisk energi och distributionsnät icke skulle bliva ogynnsammare än de motsvarande kostnader, vilka å fastlandet ansåges som normala.

Redan med hänsyn till nu angivna omständigheter torde få anses önskvärt, att en elektrifiering av Öland inom den närmaste tiden kunde åstadkommas. Såväl öbefolkningens svaga ekonomiska bärkraft som ock framför allt öns avskilda läge torde dock göra det motiverat, att statens medverkan härvidlag lämnades i större omfattning än som i allmänhet plägade ske. Närmast gällde detta åstadkommandet av kabelanläggningen till ön.

Det av kommerskollegium och lantbruksstyrelsen i utlåtandet den 31 oktober 1925 avgivna förslaget innebure att, jämte det lån i vanlig ordning skulle beviljas, icke blott kostnaderna för själva kabeln skulle bestridas av staten utan ock viss subvention därutöver lämnas. Om än av förhållandena kunde vara påkallat, att lån från kraftledningslånefonden bereddes med av ämbetsverken upptaget belopp, och även om vissa billighetsskäl talade för att staten bekostade själva kabelanläggningen, måste dock riksdagen på frågans dåvarande stadium finna tveksamt, huruvida statsunderstöd borde lämnas i så stor utsträckning, som i förslaget förutsattes. Hithörande spörsmål torde böra göras till föremål för närmare undersökning, varvid vattenfallsstyrelsens medverkan torde böra tagas i anspråk.

Med fasthållande alltså å ena sidan att statens särskilda mellankomst torde påkallas för genomförande av en elektrifiering av Öland, men å andra sidan att blivande statsunderstöd — i den mån detta skulle utgå i annan ordning än som i allmänhet gällde för lån från kraftledningslånefonden — endast kunde påräknas i viss begränsad omfattning, ansåge riksdagen att frågan borde göras till föremål för ytterligare utredning. Önskligt syntes riksdagen härvid vara, att erforderliga undersökningar och förhandlingar så bedreves, att förslag i ämnet kunde föreläggas 1927 års riksdag.

Efter en redogörelse för den numera verkställda utredningen har departementschefen för egen del anfört följande.

»Det av Finsjö kraftaktiebolag gjorda erbjudandet synes kunna läggas till grund för en lösning av frågan om Ölands elektrifiering. Enligt sagda erbjudande skulle elektrifieringen kunna på ett tillfredsställande sätt genomföras utan annan uppoffring från statens sida än bekostande av den härför erforderliga sjökabelanläggningen mellan fastlandet och ön. Jag vill fördenskull, under åberopande jämväl av riksdagens ovannämnda uttalande, tillstyrka, att i anslutning till bolagets åtagande framställning nu göres till riksdagen om uppförande för budgetåret 1927—1928 av anslag för ändamålet. Mot det föreslagna anslagsbeloppet, som grundar sig på avgivet anbud och av vattenfallsstyrelsen befunnits lämpligt avvägt, har jag intet att erinra.

Jag finner mig även böra biträda länsstyrelsens av vattenfallsstyrelsen tillstyrkta förslag, att anslagsbeloppet ställes till Kalmar läns södra landstings förfogande och att ifrågavarande kabelanläggning efter fullbordandet

med äganderätt övergår till landstinget, som enligt förslaget skall hava att till Finsjö kraftaktiebolag i anslutning till angivna villkor upplåta dispositionsrätten till densamma. På Kungl. Maj:t torde ankomma att pröva de närmare bestämmelserna för kabelns överlåtande till landstinget.»

Utskottet. Mot det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget, vilket utskottet finner stå i full överensstämmelse med vad riksdagen förlidet år uttalat i fråga om statens medverkan för Ölands elektrifiering, har utskottet icke funnit skäl till erinran.

Vad angår den i ämnet väckta motionen lärer enligt vad som inom utskottet upplysts preliminärt avtal om kabelleveransen redan träffats med svensk firma under förutsättning av riksdagens bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

1) med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning till utförande av en sjökabelanläggning mellan fastlandet och Öland för överförande av elektrisk energi till ön anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 180,000 kronor;

2) att motionen II: 297 må anses besvarad genom vad utskottet här ovan anfört.

I. Grundförbättringar, kolonisation och egnahemsbildning m. m.

Statens avdikningsanslag. [95.] 95:o) **Statens avdikningsanslag.** Under punkt 95 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

a) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet tillstyrkt ändring av gällande villkor för statsbidrag från statens avdikningsanslag;

b) medgiva, att Kungl. Maj:t må under budgetåret 1927—1928 bevilja statsbidrag från avdikningsanslaget å tillhopa högst 3,100,000 kronor; samt

c) anvisa för budgetåret 1927—1928 under benämningen statens avdikningsanslag ett extra reservationsanslag av 2,100,000 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

96:o) **Statsbidrag till nyodling och betesförbättring å ofullständiga jordbruk.** Under punkt 96 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som må varda riksdagen förelagd, till statsbidrag till nyodling och betesförbättring å ofullständiga jordbruk beräkna för budgetåret 1927—1928 ett belopp av 400,000 kronor. *Statsbidrag till nyodling och betesförbättring å ofullständiga jordbruk.* [96.]

Härefter har Kungl. Maj:t i en den 18 februari 1927 avlåten, till utskottet hänvisad proposition nr 157 under åberopande av ett propositionen bilagt utdrag av statrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att, för utlämnande under 1928 — i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet tillstyrkta grunder — av statsbidrag till nyodling och betesförbättring å ofullständiga jordbruk, för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 400,000 kronor, därav intill 100,000 kronor må användas till utlämnande av statsbidrag till betesförbättring.

Över denna framställning kommer utskottet att avgiva särskilt utlåtande, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

97:o) **Kolonisation å vissa kronoparker.** Under punkt 97 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att *Kolonisation å vissa kronoparker.* [97.]

a) för kolonisationsverksamhetens bedrivande å kronoparker i Norrland och Dalarna anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 230,000 kronor,

b) medgiva, att, sedan till nämnda anslag överförts vid utgången av budgetåret 1926—1927 förefintlig behållning å extra reservationsanslaget till kolonisation å Abmobergets kronopark i stället för krononybyggen, från förstberörda anslag må utbetalas vad som erfordras för fullföljande av de 1921 beslutade kolonatupplåtelserna å Abmobergets kronopark,

c) förklara, att Kungl. Maj:t må äga bemyndiga Västerbottens läns kolonisationsnämnd att i nämndens räkenskaper avskriva ett i statsrådsprotokollet omförmält belopp av 199 kronor 90 öre såsom förlust å försökskolonisationen.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till statsrådsprotokollet sid. 239—246.

För hittills beslutade kolonisationsförsök har riksdagen anvisat anslag till sammanlagt 5,875,500 kronor.

Såsom motivering till de av Kungl. Maj:t nu framförda förslagen har departementschefen anfört följande:

»De av kolonisationsnämnderna i länen och domänstyrelsen äskade beloppen avse, till övervägande delen, bestridande av kostnader för fullföljande, enligt förut fastställda regler, av redan beslutade kolonisationsföretag å vissa kronoparker i Norrland och Dalarna. Emellertid ingå därjämte

i beräkningarna vissa utgifter, vilka hava samband med av respektive läns kolonisationsnämnder ifrågasatta åtgärder för avhjälpande av sådana brister, som vid besiktning av kolonaten konstaterats beträffande genom statens försorg tidigare utförda arbeten å vissa kolonat. Sålunda skulle tarvas, att reparationer utfördes å en del statsbyggda kolonat, att det av staten upptagna dikessystemet å kolonatens odlingsmark i nödig omfattning sattes i stånd och kompletterades samt att en del statsbyggda vägar på kolonisationsområdena förbättrades. Beträffande Rönnlidens kolonisationsområde har ifrågasatts flyttning av byggnaderna å tre kolonat. I likhet med vederbörande kolonisationsnämnder anser jag, att staten bör sörja för att de arbeten, som staten påtagit sig, bliva nöjaktigt utförda. Jag har alltså intet att erinra mot, att i sådant avseende nödiga ändrings-, förbättrings- och omläggningsarbeten komma till stånd och att hänsyn härtill tages vid beräkningen av nämndernas utgifter, liksom någon erinran ej synes mig böra göras mot att till den dikesomläggning, som sålunda skulle utföras, fogas erforderlig komplettering av dikessystemet med laggdiken. Till utgifterna för verksamheten torde böra läggas ett belopp av förslagsvis 5,000 kronor till gratifikation, på sätt statskontoret ifrågasatt, åt f. d. räkenskapsföraren hos statens kolonisationsnämnd Hugo Sjöberg.

Med hänsyn till den behållning, som förefinnes, ej mindre av omkring 60,000 kronor å extra anslaget för kolonisationsverksamhetens befrämjande än även av 40,000 kronor å extra anslaget till kolonat å Abmobergets kronopark — vilket sistnämnda anslag torde böra hopslås med det förra — samt på grund av den utav det statsekonomiska läget framtvingade nödvändigheten av största sparsamhet med statsmedlen, synes för ifrågavarande ändamål böra anvisas ett belopp av 230,000 kronor att av Kungl. Maj:t utbetalas jämlikt gällande grunder och i enlighet med vad ovan anförts.

Vad därefter angår den av Västerbottens läns kolonisationsnämnd gjorda hemställan om avskrivande i nämndens räkenskaper av 199 kronor 90 öre, har jag intet att erinra häremot, då av utredningen i ämnet synes framgå, att detta belopp näppeligen kan av statsverket återbekommas, och anlitande av det utav statskontoret anvisade förfarandet (Jmf. kung. nr 106/1911 s. 3) synes i förevarande fall föranleda onödig omgång och nödvändiggöra det jämförelsevis obetydliga beloppets upptagande under flera år i räkenskaperna. Riksdagens medgivande till avskrivningen bör emellertid inhämtas.»

Beträffande det till avskrivning ifrågasatta beloppet utgör detsamma del av i förskott lämnad byggnadshjälp åt viss kolonist, vilken övergivit åt honom upplåtet kolonat och i följd därav uppsagts till avflyttning. Såväl ifrågavarande kolonist som löftesmännen å lånet sakna enligt utredningen i ärendet förmåga att återgälda beloppet i fråga.

Utskottet. Då såsom departementschefen framhållit det föreslagna anslaget till övervägande delen avses för bestridande av kostnader för fullföljande efter vissa

bestämda regler av redan beslutade kolonisationsföretag har utskottet funnit sig böra förorda detsamma. Icke heller har utskottet funnit skäl till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag i övrigt.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) för kolonisationsverksamhetens bedrivande å kronoparker i Norrland och Dalarna anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 230,000 kronor,

b) medgiva, att, sedan till nämnda anslag överförts vid utgången av budgetåret 1926—1927 förefintlig behållning å extra reservationsanslaget till kolonisation å Abmobergets kronopark i stället för krononybyggen, från förstberörda anslag må utbetalas vad som erfordras för fullföljande av de 1921 beslutade kolonatupplåtelserna å Abmobergets kronopark,

c) förklara, att Kungl. Maj:t må äga bemyndiga Västerbottens läns kolonisationsnämnd att i nämndens räkenskaper avskriva ett i statsrådsprokollet omförmält belopp av 199 kronor 90 öre såsom förlust å försökskolonisationen.

98:o) **Kolonisationsverksamheten å Alträsks kolonisationsområde.** Under punkt 98 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till gäldande av vissa av kolonisationsverksamheten å Alträsks kolonisationsområde i Norrbottens län föranledda utgifter anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanlag av 7,250 kronor. *Kolonisationsverksamheten å Alträsks kolonisationsområde.* [98.]

För budgetåret 1926—1927 har av riksdagen till gäldande av vissa av kolonisationsverksamheten föranledda utgifter anvisats ett extra förslagsanslag av 12,300 kronor, varav 5,500 kronor för nyanskaffning av en lokomobil för drivandet av sågverket å kolonisationsområdet.

För budgetåret 1927—1928 beräknas utgifterna till 7,756 kronor, därav 5,100 kronor avses till krono- och kommunalutskylder, och inkomsterna till 510 kronor. Erforderligt anslag blir således i avrundat tal, 7,250 kronor.

Med tillstyrkande av bifall till framställningen hemställer utskottet, *Utskottet.*

att riksdagen må till gäldande av vissa av kolonisationsverksamheten å Alträsks kolonisationsområde i Norrbottens län föranledda utgifter anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 7,250 kronor.

Premielån till egnahemslåntagare. [99.]

99:o) **Premielån till egnahemslåntagare.** Under punkt 99 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för utlämnande av premielån till egnahemslåntagare för nyodlings- och nybyggnadsarbeten anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 650,000 kronor.

Motion.

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr 250 av herr *Osberg*, har hemställts, att riksdagen måtte besluta för utlämnande av premielån till egnahemslåntagare för nyodlings- och nybyggnadsarbeten för budgetåret 1927—1928 höja det av Kungl. Maj:t begärda extra reservationsanslaget 650,000 kronor med 350,000 kronor till 1,000,000 kronor.

I fråga om de skäl, som anförts till stöd härför, får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet.

Då det i Kungl. Maj:ts förevarande framställning upptagna anslagsbeloppet helt sammanfaller med det av statens egnahemsinspektör för budgetåret 1927—1928 beräknade anslagsbehovet, saknar utskottet anledning att på sätt i den i ämnet väckta motionen ifrågasatts tillstyrka någon höjning däri.

Under åberopande härav hemställer utskottet,

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med avslag å motionen II : 250 för utlämnande av premielån till egnahemslåntare för nyodlings- och nybyggnadsarbeten anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 650,000 kronor.

Statsbidrag till hushållningssällskap för jordförmedlingsverksamhet. [100.]

100:o) **Statsbidrag till hushållningssällskap för jordförmedlingsverksamhet.** På sätt utskottet redan i sitt utlåtande nr 11, punkt 30, omförmält, har uppförande i riksstaten för budgetåret 1927—1928 av nytt anslag för statsbidrag till hushållningssällskap för jordförmedlingsverksamhet icke ifrågasatts, varom utskottet härigenom velat

erinra.

Fiskeriväsendet.

Fiskets befrämjande i de särskilda orterna. [101.]

101:o) **Fiskets befrämjande i de särskilda orterna.** Under punkt 101 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja ordinarie reservationsanslaget till fiskets befrämjande i de särskilda orterna, nu 60,000 kronor, med 18,500 kronor till 78,500 kronor.

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

102:o) **Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen.** Ordinarie reservationsanslaget till befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen har av Kungl. Maj:t i förslaget till riksstat för budgetåret 1927—1928 upptagits med oförändrat belopp av 30,000 kronor. *Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen.* [102.]

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade motioner, nr 69 i första kammaren av herrar *Boberg* och *Sjöblom* och nr 115 i andra kammaren av herr *Jeppsson m. fl.*, likalydande, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att den i riksdagens skrivelse av den 27 maj 1925 begärda utredningen så skyndsamt som möjligt slutföres och att denna utredning jämväl bör omfatta här berörda spörsmål, samt i syfte att genom praktiska försök liva och öka befolkningens insikt och intresse för fiskodling och fiskevård i allmänhet höja ordinarie reservationsanslaget under punkt 102 i nionde huvudtiteln: »befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen» från 30,000 kronor med 20,000 kronor till 50,000 kronor. *Motioner.*

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionen.

Anslaget — varmed avses att möjliggöra för Kungl. Maj:t att för olika ändamål inom fiskerinäringens område efter uppkommande behov och efter eget beprövande anvisa medel — uppfördes jämlikt beslut av 1924 års riksdag (IX H. T. p. 99) med 30,000 kronor. Med hänsyn till å anslaget uppkommen behållning erfordrades för innevarande budgetår icke någon medelsanvisning för ändamålet.

Under nionde huvudtiteln har vidare alltsedan 1903 av riksdagen anvisats anslag å extra stat till undervisningskurser i navigation för bohuslänska fiskare. Anslaget i fråga, som är av reservationsanslags natur och för budgetåret 1926—1927 uppförts med 1,650 kronor, utgår under förutsättning att av Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap eller landsting eller eljest för ändamålet tillskjutes återstående erforderligt belopp. För ändamålet tillgängliga medel hava av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län plägat användas dels till två undervisningskurser, en om våren och en om hösten, vardera om två månader, samt fyra föreläsningskurser, två om våren och två om hösten, vardera om 20 dagar.

Departementschefen har till statsrådsprotokollet erinrat, att Kungl. Maj:t under senare år, senast genom beslut den 29 oktober 1926, från ovan omförmälda ordinarie reservationsanslag årligen anvisat ett belopp av högst 200 kronor till bestridande intill hälften av kostnaderna för anordnande av undervisningskurser i navigation och motorlära för östersjöfiskare. Vid sådant förhållande och för önskvärd förenkling i uppställningen av de under nionde huvudtiteln ingående anslagen har departementschefen föreslagit att från samma ordinarie anslag skulle bestridas jämväl erforderligt statsbidrag till undervisningskurser i navigation för bohuslänska fiskare, och att sålunda särskilt anslag för detta ändamål icke vidare skulle uppföras å

riksstaten. Givetvis bör, framhåller departementschefen vidare, liksom hittills, bland villkoren för statsbidrag till sistnämnda kurser föreskrivas, att från annat håll för ändamålet tillskjutes återstående erforderligt belopp.

Någon nämnvärd reservation å ordinarie anslaget till befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen vore icke att påräkna till budgetåret 1927—1928. Uppfördes anslaget ånyo med 30,000 kronor, torde emellertid sagda belopp jämte å anslaget ännu återstående behållning vara tillräckligt för bestridande såväl av de utgifter, vilka äro avsedda att utgå av anslaget, som ock av kostnaderna för omförmälda kurser; dock att för utbetalningarna i sistnämnda hänseende i första hand borde anlitas den behållning, som möjligen förefunnes å nuvarande extra reservationsanslaget till samma kurser.

I den väckta motionen, vilken närmast tager sikte på sötvattensfisket, framhålles, hurusom detta fiske under senare tid gått avsevärt tillbaka, något som motionärerna finna i hög grad beklagligt, då enligt deras mening jämväl ett rationellt bedrivet sötvattensfiske borde utgöra en förvärvskälla att räkna med i strävandena att bereda utkomstmöjligheter för landets årligen tillväxande befolkning. Såsom ett medel till detta fiskes upphjälpande peka motionärerna på nödvändigheten att i större omfattning företaga inplantering av passande yngel, för vilket ändamål krävdes tillgång på erforderligt antal välskötta fiskodlingsanstalter, varifrån för saken intresserade fiskevattensägare kunde till rimligt pris erhålla yngel i tillräcklig mängd. En annan betydelsefull åtgärd vore utfärdande av förbud mot fiske under fortplantningstiden. Vidare framhålla motionärerna vikten av att den vetenskapliga forskningen på fiskeribiologiens område ginge hand i hand med praktiska fiskeriförsök för vinnande snarast möjligt av praktiska resultat. I motionen beröras även timmerflottningens och vissa industriers skadliga inverkan på fisket och ifrågasättes, om de åtgärder från statens och enskildas sida, som hittills vidtagits för avhjälpande härav, kunna anses tillräckliga.

Motionen utmynnar i en begäran om utredning av ifrågavarande spörsmål samt om en höjning med 20,000 kronor i ordinarie anslaget till befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen.

Utskottet. För visso är det en angelägenhet av stor vikt, att utvecklingen av landets fiske på allt sätt befrämjas. Havsfisket utgör redan nu för en stor del av befolkningen en viktig förvärvskälla och högst betydande äro de nationalekonomiska värden, som därigenom skapas. Insjöfisket åter företer såsom motionärerna påpeka en beklaglig tillbakagång. Med de stora naturliga förutsättningar härför som Sverige otvivelaktigt äger bör emellertid enligt utskottets mening även detta fiske, om det rationellt bedrives och erforderliga åtgärder vidtagas för fiskebeståndens säkerställande och utveckling, kunna bliva till icke ringa betydelse i vår folkhushållning. Vad motionärerna i sådant avseende anfört synes så mycket mera värt

att beaktas, som rådande förhållanden allt mera påkalla en ökning av förvärvsmöjligheterna inom landet.

Såsom ovan erinrats har riksdagen redan gjort framställning till Kungl. Maj:t om utredning angående åtgärder för laxfiskets upphjälpande, därvid jämväl skulle uppmärksammas de mindre tillfredsställande förhållanden beträffande fisket i allmänhet, vilka på sina håll vore rådande. Enligt vad utskottet inhämtat har denna utredning numera så fortskridit att densamma beräknades vara slutförd under instundande sommar. Vidare har utskottet, som visserligen avstyrkt vid skilda tillfällen väckta motioner, vari upptagits vissa detaljer av ett hos Kungl. Maj:t vilande förslag till anordnande av försöksverksamhet på fiskets område, erkänt betydelsen av en sådan försöksverksamhet samt uttalat önskvärdheten av en undersökning om möjligheterna att tillfredsställande anordna en undersöknings- och försöksverksamhet på ett enklare och mindre kostsamt sätt än det som innebures i det hos Kungl. Maj:t vilande förslaget. De ytterligare synpunkter på frågan om fiskets befrämjande, som i de förevarande motionerna på sätt ovan nämnts framförts, böra enligt utskottets mening kunna upptagas i samband med den ovanberörda utredningen under förutsättning dock att denna icke därigenom fördröjes.

Med avseende å det av Kungl. Maj:t under denna punkt upptagna anslaget har utskottet av vad i motionerna anförts icke övertygats om behovet av att vidtaga någon höjning däri. Utskottet har icke heller i övrigt något att erinra mot vad departementschefen i ärendet anfört.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

1) med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med avslag å motionerna I:69 och II:115 i vad rör höjning av ordinarie reservationsanslaget till befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen i riksstaten för budgetåret 1927—1928 upptaga detta anslag med oförändrat belopp, 30,000 kronor;

2) i anledning av motionerna I:69 och II:115 i övrigt i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att i samband med den av riksdagen i skrivelse den 27 maj 1925, nr 256, begärda utredningen angående åtgärder för laxfiskets upphjälpande måtte — under förutsättning att denna utredning icke därigenom fördröjes — jämväl upptagas till övervägande ovannämnda i förevarande motioner angivna synpunkter.

Södra Sveriges fiskeriförening. [103.]

103:o) **Södra Sveriges fiskeriförening.** Under punkt 103 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen, att riksdagen må till understöd åt södra Sveriges fiskeriförening anvisa för budgetåret 1927—1928 såsom extra anslag *dels* såsom bidrag till föreningens upplysningsverksamhet 8,650 kronor, *dels ock* såsom bidrag till föreningens fiskeribiologiska undersöknings-, försöks- och fiskodlingsverksamhet 17,350 kronor eller tillhopa 26,000 kronor.

Motion.

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr 116, av herr *Fjellman m. fl.*, har hemställts, att till Södra Sveriges fiskeriförening, utöver det i Kungl. Maj:ts proposition föreslagna anslagsbeloppet av 26,000 kronor, för räkenskapsåret 1927—1928 måtte beviljas

1. 1,400 kronor för uppodling av vissa dammområden i Aneboda m. m.
2. 600 kronor för anordnande i Aneboda av 2 st. kostnadsfria 4 dagars kurser i dammhushållning för lantbrukare ävensom en likaledes kostnadsfri 4 dagars kurs för länsfiskeritjänstemän i odling av olika slags insjöfisk m. m.
3. 3,000 kronor att efter prövning av föreningens styrelse användas dels för propaganda rörande dammkultur, insjöfiske m. m., dels för undersökning av för dammhushållning lämpliga marker m. m. och att sålunda det av Kungl. Maj:t äskade anslaget till Södra Sveriges Fiskeriförening för räkenskapsåret 1927—1928 måtte fastställas till 31,000 kronor.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionen.

Motionen avser beviljande till södra Sveriges fiskeriförenings förfogande av ett 5,000 kronor högre anslag än Kungl. Maj:t föreslagit i ändamål att sätta föreningen i tillfälle vidtaga i motionen angivna åtgärder.

Utskottet.

Utskottet inser för egen del väl dammkulturens betydelse för utvecklingen av landets sötvattensfiske och förbiser heller icke, att de i motionen angivna åtgärderna kunna vara ägnade att i sin mån befordra det därmed avsedda syftet. Då emellertid på sätt framgår av statsrådsprotokollet föreningens egen på ingivet inkomst- och utgiftsförslag grundade framställning icke innefattar begäran om högre anslag för dess verksamhet under budgetåret 1927—1928 än Kungl. Maj:t föreslagit, har utskottet icke ansett sig böra förorda motionen utan tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med avslag å motionen II:116 till understöd åt södra Sveriges fiskeriförening anvisa för budgetåret 1927—1928 såsom extra anslag

dels såsom bidrag till föreningens upplysningsverksamhet 8,650 kronor,

dels ock såsom bidrag till föreningens fiskeribiologiska undersöknings-, försöks- och fiskodlingsverksamhet 17,350 kronor, eller tillhopa 26,000 kronor.

Hydrografisk-biologiska kommissionens undersökningar, vissa havshydrografiska mätningar samt andel i kostnad för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt. [104.]

104:o) **Hydrografisk-biologiska kommissionens undersökningar, vissa havshydrografiska mätningar samt andel i kostnad för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt.** Under punkt 104 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för budgetåret 1927—1928 anvisa

a) till omkostnader för de av svenska hydrografisk-biologiska kommissionen bedrivna undersökningarna av de Sverige omgivande haven ett extra reservationsanslag av 30,250 kronor,

b) till omkostnader för vissa av kommissionen från nautisk-meteorologiska byrån övertagna havshydrografiska mätningar m. m. ett extra reservationsanslag av 8,000 kronor,

c) till täckande av Sveriges andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt med laboratorium ett extra anslag av 10,000 kronor.

(Statsrådsprotokollet sid. 254—257.)

För utförande av hydrografisk-biologiska undersökningar av de Sverige omgivande haven har riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag från och med 1901 anvisat medel å extra stat. De senare åren hava för ändamålet anvisats tre särskilda reservationsanslag, nämligen dels till omkostnader för de av svenska hydrografisk-biologiska kommissionen bedrivna undersökningarna, dels till omkostnader för vissa av kommissionen från nautisk-meteorologiska byrån övertagna observationsarbeten, dels ock till täckande av Sveriges andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt med laboratorium. Anslagen uppgå för budgetåret 1926—1927 till respektive 29,500, 8,000 och 5,000 kronor.

Förevarande framställning innebär vad angår anslaget till kommissionens egna arbeten en ökning med 750 kronor för beredande av löneförbättring åt kommissionens förste assistent i biologi, vilken varit i kommissionens tjänst under 15 år. Anslaget till vissa havshydrografiska mätningar upptages med oförändrat belopp samt anslaget till Sveriges andel i kostnaderna för centralanstalten i Köpenhamn ökat med 5,000 kronor, enär någon reservation å anslaget icke ansetts påräknelig. Vidkommande sistnämnda anslag innebär framställningen jämväl anslagets omförande till bestämt anslag.

Utskottet.

Framställningen föranleder icke någon utskottets erinran. Utskottet hemställer fördenskull,

att riksdagen må för budgetåret 1927—1928 anvisa

a) till omkostnader för de av svenska hydrografisk-biologiska kommissionen bedrivna undersökningarna av de Sverige omgivande haven ett extra reservationsanslag av 30,250, kronor,

b) till omkostnader för vissa av kommissionen från nautisk-meteorologiska byrån övertagna havshydrogra-

fiska mätningar m. m. ett extra reservationsanslag av 8,000 kronor.

c) till täckande av Sveriges andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt med laboratorium ett extra anslag av 10,000 kronor.

Fartyget Skagerak. [105.]

105:o) **Fartyget Skagerak.** Under punkt 105 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till underhålls- och driftkostnader för fartyget Skagerak anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 84,200 kronor. (Statsrådsprotokollet sid. 257—259.)

För hydrografisk-biologiska undersökningar av de Sverige omgivande haven samt för tillsyn och bevakning vid Sveriges havsfisken har fartyget Skagerak sedan 1905 varit i verksamhet. Riksdagen har för varje år beviljat anslag till underhålls- och driftkostnad för nämnda fartyg. För budgetåret 1926—1927 har för ändamålet anvisats ett extra reservationsanslag av 65,000 kronor, till vilket belopp anslagsbehovet ansågs kunna begränsas med hänsyn till en beräknad reservation å tidigare anslag av 10,000 kronor.

Anslagsäskandet är grundat på, att fartyget jämväl under tiden 1 juli 1927—30 juni 1928 skall vara i verksamhet under tio månader.

Höjningen i anslaget hänförde sig till huvudsaklig del till ökade kostnader för kol och olja samt reparationer, utrustning och underhåll.

Beträffande avlöningen till fartygets befälhavare anför departementschefen:

»Jämlikt beslut av 1923 års riksdag har ny lönereglering genomförts för befattningshavarna vid statens lokala fiskeriadministration, varigenom avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451) blivit tillämpligt å dessa. Med hänsyn härtill synes mig lämpligt, att befälhavarens å Skagerak avlöningsförhållanden omregleras efter i huvudsak samma principer, som gälla för övriga befattningshavare inom fiskeriadministrationen. Härigenom kommer befälhavarens avlöning att till mera avsevärd del direkt redovisas såsom omkostnad för fartygets drift. Befälhavaren åtnjuter en årsavlöning av 6,300 kronor, varå för närvarande utgår ett dyrtidstillägg av 1,575 kronor. Sammanlagt utgöra sålunda avlöningsförmånerna 7,875 kronor. Därest desamma avpassas efter grunderna för nyreglerat verk, torde arvodet böra bestämmas till 6,816 kronor. Jämte härå belöpande dyrtidstillägg (16 procent) skulle avlöningsförmånerna komma att sammanlagt uppgå till 7,906 kronor.»

Utskottet.

Anslagsberäkningen har icke givit utskottet anledning till erinran, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må till underhålls- och driftkostnader för fartyget Skagerak anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 84,200 kronor.

106:o) **Fartyget Eystrasalt.** Under punkt 106 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till underhålls- och driftkostnad för fartyget Eystrasalt anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 12,700 kronor. *Fartyget Eystrasalt.* [106.]

(Statsrådsprotokollet sid. 259 och 260.)

Till underhålls- och driftkostnad för fiskeriadministrationens fartyg Eystrasalt har riksdagen anvisat anslag från och med 1909. För ändamålet har såsom extra reservationsanslag anvisats, för budgetåret 1925—1926 13,500 kronor och för budgetåret 1926—1927 12,000 kronor, därvid i sistnämnda fall räknats med en reservation av 2,000 kronor.

Fartyget har ansetts böra under tiden 1 juli 1927—30 juni 1928 liksom förut hållas i gång under en tid av omkring sex månader. Jämväl befälhavarens å Eystrasalt avlöningsförmåner hava ansetts böra anpassas efter grunderna för det nya avlöningsreglementet.

Anslagsberäkningen, vid vilken hänsyn tagits till en påräknad reservation av omkring 1,800 kronor, föranleder icke någon utskottets erinran. *Utskottet.*

Utskottet hemställer fördenskull,

att riksdagen må till underhålls- och driftkostnad för fartyget Eystrasalt anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 12,700 kronor.

107:o) **Bevakningsfartygs stationerande vid rikets kuster.** Under punkt 107 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för stationerande under vintermånaderna 1927—1928 av bevakningsfartyg vid rikets kuster för åstadkommande av ordning och skydd vid fiskets bedrivande anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 27,000 kronor. *Bevakningsfartygs stationerande vid rikets kuster.* [107.]

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra

Skogsväsendet.

108:o) **Domänfullmäktige.** Under punkt 108 har departementschefen förklarat sig vilja till närmare behandling upptaga av sakkunniga för fullmäktigsystemet avgivet förslag om indragning av domänfullmäktige i den proposition, som komme att föreläggas riksdagen rörande avlöningsreglemente för domänverket. *Domänfullmäktige.* [108.]

Till denna fråga återkommer utskottet i sitt utlåtande över den numera till riksdagen avlåtna propositionen angående ändrad lydelse samt förlängd giltighetstid av avlöningsreglementet för tjänstemän vid domänverket m. m., vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

Återbäring av skogsförsäljningsmedel från kronoparken Remb i Jönköpings län.
[108.]

109:o) **Återbäring av skogsförsäljningsmedel från kronoparken Remb i Jönköpings län.** Under punkt 108 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att vissa i statsrådsprotokollet omförmälda personer må befrias från dem åliggande skyldighet att till kronan inbetala ett belopp av 1,124 kronor 64 öre för å kronoparken Remb tillhörig mark avverkad skog.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till statsrådsprotokollet sid. 269—273.

Av statsrådsprotokollet inhämtas, att i en till Kungl. Maj:t ställd skrift av den 15 november 1925 sexton i statsrådsprotokollet namngivna åbor i Räpplinge, Reftele socken, och Tronebo i Villstads socken, allt i Jönköpings län, med förmälan att de befunnits skyldiga att till kronan inbetala ett köpeskillingsbelopp, uppgående till 1,124 kronor 64 öre för år 1917 försåld skog från en genon utgrävning 1878 av Tronebosjön uppkommen landvinning, vilken sedermera visat sig tillhöra kronoparken Remb i Reftele socken, anhållit att bliva befriade från att återbära nämnda belopp.

Utskottet.

I likhet med departementschefen finner utskottet starka billighetsskäl tala för att sökandena ifråga befrias från den dem åliggande återbetalningsskyldigheten i förevarande avseende.

Utskottet hemställer därför

att riksdagen må medgiva, att vissa i statsrådsprotokollet omförmälda personer må befrias från dem åliggande skyldighet att till kronan inbetala ett belopp av 1,124 kronor 64 öre för å kronoparken Remb tillhörig mark avverkad skog.

Skogshögskolan
[109.]

110:o) **Skogshögskolan.** Under punkt 109 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

a) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet förordat förslag till stat för skogshögskolan, att tillämpas från och med budgetåret 1927—1928;

b) vid bifall härtill höja ordinarie förslagsanslaget till skogshögskolan, nu 221,600 kronor, med 1,200 kronor till 222,800 kronor.

I riksstaten för budgetåret 1926—1927 har det ordinarie förslagsanslaget till skogshögskolan upptagits till 221,600 kronor.

Den av Kungl. Maj:t i överensstämmelse med beslut av 1926 års riksdag (R. skr. nr 9 A p. 68) fastställda staten för skogshögskolan har följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	78,500
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	»	1,500
Arvoden till rektor, 1,500 kronor, en överassistent, 7,500 kronor, och en kamrerare, 4,800 kronor	»	13,800
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	22,000
Övriga utgifter	»	105,800
Förslagsanslag	kronor	221,600

Anslagsposten till övriga utgifter innefattar följande utgiftsändamål:

Resestipendier åt lärare	kronor	1,000
Stipendier åt elever vid jägmästarkursen	»	3,000
» » » » forstmästarkursen	»	600
Praktiska övningar vid jägmästarkursen	»	42,500
» » » forstmästarkursen	»	13,000
Expenser	»	43,900
Utgifter för styrelsen	»	1,800
	summa kronor	105,800.

(Statsrådsprotokollet sid. 273—279.)

Den av Kungl. Maj:t äskade förhöjningen av ordinarie förslagsanslaget till skogshögskolan avser ökning av de i anslagsposten till övriga utgifter ingående anslagen till praktiska övningar vid forstmästarkursen och till utgifter för styrelsen med vardera 600 kronor. Höjningarna äro i huvudsak beroende av 1926 års lönereglering och motsvaras av sänkning av kostnaderna för dyrtidstillägg, varjämte även beräknas en mindre ökning av resekostnaderna för styrelsens ledamöter.

Under en följd av år har riksdagen utöver ordinarie anslaget till högskolan anvisat dels ett extra reservationsanslag till diverse behov vid skogshögskolan, för 1926—1927 upptaget med 24,100 kronor, dels ock ett extra anslag till personligt ålderstillägg åt extra läraren vid skogshögskolan G. Grönberg, för nämnda budgetår bestämt till 600 kronor.

Förutnämnda för 1926—1927 anvisade extra reservationsanslag motsvaras av godkända utgiftsposter å tillhopa 25,924 kronor, avsedda att bestridas dels genom anslaget och dels genom behållning å tidigare för ändamålet beviljade anslag. Bland nämnda utgiftsposter ingår en tillfällig kostnad å 1,000 kronor, vadan de årliga kraven på anslaget beräknats till 24,924 kronor.

Departementschefen har under förevarande punkt motiverat uppförande för budgetåret 1927—1928 av anslaget till diverse behov med 39,500 kronor, sålunda beräknat:

utgifter i likhet med för budgetåret 1926—1927	kronor	24,924
utgifter i samband med förvärv av framlidne professorn Schottes bibliotek	»	5,000
fortsättande av docenten Melins vetenskapliga forskningar	»	9,000
personligt ålderstillägg åt extra läraren G. Grönberg	»	600
	summa kronor	39,524,

vilket belopp avrundats till 39,500 kronor.

Såsom av sammanställningen framgår avses att, för minskning av antalet under nionde huvudtiteln ingående anslag, det personliga ålderstillägget åt extra läraren Grönberg icke vidare skall anvisas såsom särskilt riksstatsanslag utan inläggas i anslaget till diverse behov.

Utskottet. Utskottet finner icke något att erinra mot, att utgifterna till högskolan beräknas på sätt departementschefen tillstyrkt.

Med iakttagande härav skulle staten för högskolan erhålla följande utseende:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	78,500
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	»	1,500
Arvoden till rektor, 1,500 kronor, en överassistent, 7,500 kronor, och en kamrerare, 4,800 kronor	»	13,800
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	22,000
Övriga utgifter	»	107,000
Förslagsanslag	kronor	222,800.

Med förmälan att utskottet under nästföljande punkt gör hemställan om uppförande av det tillstyrkta extra anslaget till diverse behov vid skogshögskolan hemställer utskottet nu,

att riksdagen må

a) godkänna ovan intagna förslag till stat för skogshögskolan, att tillämpas från och med budgetåret 1927—1928;

b) vid bifall härtill höja ordinarie förslagsanslaget till skogshögskolan, nu 221,600 kronor, med 1,200 kronor till 222,800 kronor.

Diverse behov vid skogshögskolan. [110.] 111:o) **Diverse behov vid skogshögskolan.** Under åberopande av vad under nästföregående punkt anförts och i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts under punkt 110 gjorda framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må till diverse behov vid skogshögskolan anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 39,500 kronor.

Diverse behov vid statens skogsförsöksanstalt. [111.] 112:o) **Diverse behov vid statens skogsförsöksanstalt.** Under punkt 111 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till diverse behov vid statens skogsförsöksanstalt anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 52,000 kronor.

Under en följd av år har riksdagen till uppehållande av verksamheten vid statens skogsförsöksanstalt utöver ordinarie anslaget — vilket av Kungl. Maj:t i förslaget till riksstat för budgetåret 1927—1928 upptagits med oförändrat belopp av 153,700 kronor — jämväl anvisat vissa extra anslag. Sålunda hava för budgetåret 1926—1927 anvisats särskilda reservationsanslag *dels* för diverse behov vid anstalten med 46,900 kronor,

dels ock till utförande av vissa under skogsförsöksanstaltens ledning stående specialundersökningar rörande de norrländska skogarnas föryngring (den s. k. norrlandsavdelningen) med 24,800 kronor.

Vad angår anslaget till *diverse behov* ifrågasättes icke ändring i därunder för närvarande uppförda poster i vidare mån än att posten anslagstavlor vid försöksfält anses kunna sänkas från 480 kronor till 200 kronor. Härutöver tillstyrkes upptagande av anslag med 5,500 kronor för vissa ändringsarbeten inom anstalten, vilka avse ombildning av ett toalettrum och vindsutrymme till arbetsrum. Genom omändringen skulle vinnas tre nya till arbetslokaler behövliga rum.

Anslaget till *specialundersökningarna rörande de norrländska skogarnas föryngring,* vari av departementschefen tillstyrkes en ökning med 700 kronor, har beräknats sålunda:

försöksledarens arvode	kronor	10,740
skogsbiträdets »	»	3,672
hantlangning, reseersättningar jämte övriga expenser	»	11,088
summa	kronor	25,500.

Ökningen hänför sig till försöksledarens arvode. När medel första gången beviljades för ifrågavarande undersökningar, bestämdes arvodet till försöksledaren till ett belopp, som med 900 kronor översteg dåvarande högsta begynnelselönen för jägmästare. Enligt av styrelsen för anstalten framfört förslag skulle arvodet nu utgå med ett belopp, som med 720 kronor överstiger vad den nuvarande försöksledaren skulle äga uppbära i lön såsom jägmästare å G-ort. Departementschefen har biträtt styrelsens förslag, dock under framhållande i likhet med statskontoret att, därest annan person än den nuvarande innehavaren av befattningen såsom försöksledare skulle komma att förordnas, frågan om arvodet till denne borde upptagas till särskild prövning.

Utskottet finner intet att erinra mot de sålunda av departementschefen beräknade anslagen. *Utskottet.*

Med förmälan att utskottet under nästföljande punkt gör hemställan om anslag till specialundersökningar rörande de norrländska skogarnas föryngring hemställer utskottet nu,

> att riksdagen må till diverse behov vid statens skogsförsöksanstalt anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 52,000 kronor.

113:o) **Specialundersökningar rörande de norrländska skogarnas föryngring.** Under åberopande av vad utskottet under nästföregående punkt anfört, hemställer utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 112 gjorda framställning, *Specialundersökningar rörande de norrländska skogarnas föryngring.* [112.]

att riksdagen må för specialundersökningar rörande de norrländska skogarnas föryngring, i huvudsaklig överensstämmelse med den 1916 för riksdagen framlagda plan, anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 25,500 kronor.

Ersättning till domänfonden för utgifter för statens skogsskolor.
[113.]

114:o) **Ersättning till domänfonden för utgifter för statens skogsskolor.** Under punkt 113 har Kungl. Maj:t föreslaget riksdagen att

a) minska det under anslagstiteln ersättning till statens domäners fond för utgifter för statens skogsskolor upptagna ordinarie förslagsanslaget till avlöningar, nu 84,800 kronor, med 6,200 kronor, till 78,600 kronor;

b) höja det under samma anslagstitel upptagna ordinarie reservationsanslaget till övriga utgifter, nu 29,000 kronor, med 21,200 kronor till 50,200 kronor;

c) till ersättning till domänfonden för genom dyrtidstillägg ökade utgifter för omförmälda skolor anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 13,500 kronor.

Till ersättning till domänfonden för utgifter för statens skogsskolor anvisades jämlikt beslut av 1923 års riksdag (se IX H. T. p. 135) dels ett ordinarie förslagsanslag till avlöningar av 100,000 kronor, dels ett ordinarie reservationsanslag till övriga utgifter av 96,300 kronor dels ock ett extra förslagsanslag till genom dyrtidstillägg ökade utgifter för samma skolor av 31,000 kronor. Ifrågavarande anslag — vilka beräknas för kalenderår och uppföras i budgeten för den period, som börjar den 1 juli det kalenderår vederbörligt anslag avser — hava för budgetåret 1926—1927 uppförts med respektive 84,800 kronor, 29,000 kronor och 17,000 kronor. Anslaget till övriga utgifter begränsades med hänsyn bland annat till en å anslaget uppkommen behållning av 25,800 kronor.

Utskottet.

Anslaget till dyrtidstillägg har beräknats i överensstämmelse med de av Kungl. Maj:t för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslagna grunder för beräkning av dyrtidstillägg för budgetåret 1927—1928.

Ehuru riksdagen ännu icke fattat beslut rörande nämnda allmänna grunder har utskottet med hänsyn till den i varje fall jämförelsvis obetydliga ändring i det erforderliga anslagsbeloppet, varom här kan bliva fråga, och i betraktande av det äskade anslagets natur av förslagsanslag funnit sig böra förorda upptagande av ifrågavarande anslag med det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet.

Under hänvisning i övrigt till den å sid. 282—284 i statsrådsprotokollet förebragta utredningen i ärendet hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) minska det under anslagstiteln ersättning till statens domäners fond för utgifter för statens skogsskolor upp-

tagna ordinarie förslagsanslaget till avlöningar, nu 84,800 kronor, med 6,200 kronor, till 78,600 kronor;

b) höja det under samma anslagstitel upptagna ordinarie reservationsanslaget till övriga utgifter, nu 29,000 kronor, med 21,200 kronor, till 50,200 kronor;

c) till ersättning till domänfonden för genom dyrtidstillägg ökade utgifter för omförmälda skolor anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 13,500 kronor.

Ersättning till domänfonden för utgifter för fortsättningsskolan vid Kloten. [114.]

115:o) **Ersättning till domänfonden för utgifter för fortsättningsskolan vid Kloten.** Under punkt 114 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att anvisa för budgetåret 1927—1928

1) till ersättning till statens domäners fond för utgifter för kalenderåret 1927 för fortsättningsskolan vid Kloten

a) till avlöningar m. m. ett extra förslagsanslag av 16,250 kronor;

b) till övriga utgifter ett extra reservationsanslag av 5,100 kronor;

2) till ersättning till domänfonden för genom dyrtidstillägg ökade utgifter för samma skola ett extra förslagsanslag av 2,500 kronor.

För budgetåret 1923—1924 anvisades jämlikt beslut av 1923 års riksdag (se IX H. T. p. 136) till ersättning till domänfonden för utgifter för fortsättningsskolan vid Kloten dels till avlöningar m. m. ett extra förslagsanslag, dels till övriga utgifter ett extra reservationsanslag, dels ock till genom dyrtidstillägg ökade utgifter för nämnda skola ett extra förslagsanslag. Anslagen hava i riksstaten för innevarande budgetår uppförts med respektive 15,200 kronor, 6,500 kronor och 2,700 kronor, (statsrådsprotokollet sid. 285—292).

Kungl. Maj:ts framställning innefattar förslag om omläggning av undervisningen vid ifrågavarande skola i så måtto, att därstädes skulle vartannat år anordnas specialkurser alternerande med, såsom för närvarande, helårskurs.

Departementschefen har, efter redogörelse för av domänstyrelsen efter hörande av lärarrådet vid fortsättningsskolan avgivet förslag i ämnet, för egen del anfört följande:

»Med inrättande av ifrågavarande skola avsågs att för de mera begåvade och för skogsmannayrket lämpligaste av skogsskolornas lärjungar underlätta möjligheten att skaffa sig ökad kompetens, varigenom skulle kunna uppnås bättre avlönade anställningar än som annars antagligen skulle stått till buds. Även togs sikte på fördelen för landets skogsskötsel att kunna använda från skolan utexaminerade lärjungar på något mera ansvarsfulla platser, vilka eljest kanske skulle krävt högre kvalificerade arbetskrafter. I stort sett torde skolan varit väl ägnad att fylla den uppgift den fått sig

anvisad. Härtill kommer nu behovet för ifrågavarande skogspersonal av vidgad utbildning inom särskilda grenar av skogshushållningen, medförande ökad möjlighet att följa den fortgående utvecklingen. Genom föreslagen omläggning av undervisningen förväntas även en livligare anslutning till skolan.

Det sålunda framställda önskemålet synes ansluta sig till det behov av specialutbildning, som numera gör sig gällande inom många yrken. Ett tillgodoseende härav, så vitt angår ifrågavarande i statens och enskild tjänst arbetande personal, anser jag väl motiverat. Uteslutet torde i övrigt icke vara, att därigenom ett större intresse för fortsatt utbildning kan komma att göra sig gällande, även om huvudsakliga anledningen till nedgången av elevantalet vid nuvarande fortsättningsskola torde vara att söka i de under senare år rådande konjunkturerna på trävarumarknaden. I överensstämmelse med vad från olika håll föreslagits, synes emellertid, för tillgodoseende av det särskilda ändamål de nuvarande kurserna tjäna, dessa böra bibehållas såsom alternerande med specialkurser.

Emot sistnämnda kurser, sådana de planerats av domänstyrelsen, torde visserligen kunna göras vissa erinringar, såsom att för den, som önskar genomgå flera dylika kurser, en upprepning av undervisningen i vissa grundläggande ämnen torde vara svår att undvika. Jag anser mig emellertid kunna tillstyrka, att i huvudsaklig överensstämmelse med domänstyrelsens förslag, jämväl vad detta avser undervisningens art och omfattning vid specialkurserna, kompetensfordring för inträde vid dessa m. m., undervisning försöksvis anordnas vid ifrågavarande skola, varefter erfarenheten närmare får avgöra lämpligheten av den nya ordningens fastställande i föreliggande eller förändrad form.

Domänstyrelsens anslagsberäkning för instundande budgetår, som förutsätter, att specialkurser anordnas med början den 1 oktober 1927, synes mig kunna godtagas. Dock torde anslaget till övriga utgifter kunna, med hänsyn till å anslaget uppkommen behållning av omkring 1,750 kronor, begränsas till 5,100 kronor.

Beträffande anslaget till dyrtidstillägg vill jag i övrigt åberopa vad chefen för finansdepartementet vid anmälan förut denna dag av för flera huvudtitlar gemensamma frågor yttrat rörande sådana tillägg under budgetåret 1927—1928 åt befattningshavare i statens tjänst.»

Utskottet. Utskottet finner med hänsyn till vad i ärendet framhållits lämpligt, att undervisningen vid skolan försöksvis anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med det framlagda förslaget.

Under hänvisning beträffande det till dyrtidstillägg upptagna anslaget till vad utskottet under nästföregående punkt anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1927—1928 anvisa

1) till ersättning till statens domäners fond för ut-

gifter för kalenderåret 1927 för fortsättningsskolan vid Kloten

a) till avlöningar m. m. ett extra förslagsanslag av 16,250 kronor

b) till övriga utgifter ett extra reservationsanslag av 5,100 kronor

2) till ersättning till domänfonden för genom dyrtidstillägg ökade utgifter för samma skola ett extra förslagsanslag av 2,500 kronor.

116:o) **Skogshushållning i allmänhet.** Under punkt 115 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja ordinarie reservationsanslaget till skogshushållning i allmänhet, nu 15,500 kronor, med 5,100 kronor till 20,600 kronor. *Skogshushållning i allmänhet.* [115.]

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

117:o) **Riksskogstaxeringens fortsättande.** Under punkt 116 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att *Riksskogstaxeringens fortsättande.* [116.]

a) medgiva, att riksskogstaxeringen må, i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen i statsrådsprotokollet föreslagit, fortsättas och slutföras,

b) för sådant ändamål av det för fortsättande av riksskogstaxeringen beviljade anslaget av 375,000 kronor anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 125,000 kronor.

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

118:o) **Bearbetning av material från riksskogstaxeringen.** Under punkt 117 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för bearbetning av material från riksskogstaxeringen anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 63,000 kronor. *Bearbetning av material från riksskogstaxeringen.* [117.]

Beträffande denna framställning har utskottet i utlåtande nr 11 punkt 34 avgivit förslag, varom utskottet härigenom velat

erinra.

Ersättning till domänfonden för utgifter för tillsyn å enskildas skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar.

[118.]

119:o) **Ersättning till domänfonden för utgifter för tillsyn å enskildas skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar.** Ordinarie förslagsanslaget till ersättning till statens domäners fond för utgifter för tillsyn å enskildas skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar har av Kungl. Maj:t i förslaget till riksstat för budgetåret 1927—1928 upptagits med oförändrat belopp av 345,000 kronor.

Under punkten 118 av nionde huvudtiteln har vidare Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till ersättning till statens domäners fond för genom dyrtidstillägg ökade utgifter för tillsyn å enskildas skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 65,000 kronor.

Av 1923 års riksdag uppfördes till ersättning till domänfonden för utgifter för tillsyn å enskildas skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar jämlikt förordningen den 18 juni 1915 (nr 251), den s. k. lappmarkslagen, ett ordinarie förslagsanslag, varjämte till ersättning till domänfonden för genom dyrtidstillägg ökade utgifter för dylik tillsyn anvisades för budgetåret 1923—1924 ett extra förslagsanslag.

Av anslagen skulle domänstyrelsen äga tillgodogöra sig från det ordinarie vad som, utöver under kalenderåret influtna utsyningsavgifter, åtginge för täckande av 40 procent av domänstyrelsens utgifter under året för avlöning av skogsstatspersonal i de revir, där förenämnda förordning den 18 juni 1915 (nr 251) gällde, samt från det extra 40 procent av dyrtidstillägg till skogsstatspersonalen i samma revir.

I riksstaten för innevarande budgetår hava anslagen uppförts med respektive 345,000 kronor och 57,900 kronor, till vilka belopp anslagen kunnat begränsas med hänsyn till att kostnaderna för lappmarkslagens handhavande visat sig motsvara allenast ungefär 25 procent av de totala kostnaderna för skogsstatspersonalen inom berörda områden.

Utskottet.

Under hänvisning i fråga om anslaget till dyrtidstillägg under budgetåret 1927—1928 till vad utskottet under punkt 114 anfört får utskottet, som icke har något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, hemställa,

att riksdagen må

a) i riksstaten för budgetåret 1927—1928 uppföra ordinarie förslagsanslaget till ersättning till statens domäners fond för utgifter för tillsyn å enskildas skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar med oförändrat belopp 345,000 kronor;

b) till ersättning till statens domäners fond för genom dyrtidstillägg ökade utgifter för dylik tillsyn anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 65,000 kronor.

120:o) **Ersättning till domänfonden för utgifter för tillsyn å enskildas skyddsskogar.** Under punkt 119 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

Ersättning till domänfonden för utgifter för tillsyn å enskildas skyddsskogar. [119.]

a) höja ordinarie förslagsanslaget till ersättning till statens domäners fond för utgifter för tillsyn å enskildas skyddsskogar, nu 141,300 kronor, med 11,400 kronor till 152,700 kronor;

b) till ersättning för statens domäners fond för genom dyrtidstillägg ökade utgifter för tillsyn å enskildas skyddsskogar anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 20,000 kronor.

Jämlikt 1 § i lagen angående skyddsskogar den 24 juli 1903 (nr 79) skall utsyning, som där omförmäles, verkställas på statens bekostnad av skogsstatens tjänstemän.

För att bereda domänfonden ersättning för utgifter för skogsstatspersonalens ifrågavarande arbeten å enskildas skyddsskogar hava jämlikt beslut av 1923 års riksdag (se IX H. T. 1923 p. 140) i riksstaten från och med budgetåret 1923—1924 uppförts två särskilda förslagsanslag, ett ordinarie för avlöningar och ett extra för dyrtidstillägg, avseende utgifter under det kalenderår, vars senare hälft ingår i det budgetår, varför anslaget uppförts i budgeten. Då av avlöningen till skogsstatspersonalen i de revir, varom här är fråga, enligt av domänstyrelsen verkställd beräkning 35 procent belöpa å arbete med skyddsskogarna, har domänstyrelsen ägt att från det ordinarie anslaget tillgodogöra sig vad som åtgår dels till arvoden åt särskilda med uteslutande verksamhet å skyddsskogarna sysselsatta assistenter, dels ock till täckande av 35 procent av domänstyrelsens utgifter för avlöning av skogsstatspersonalen i Frostvikens, Åre, Hallens, Hede och Rätans revir av Jämtlands län samt Västerdalarnas revir av Kopparbergs län. Från det extra anslaget har domänstyrelsen ägt uttaga dels vad som utbetalts i dyrtidstillägg till skyddsskogsassistenterna dels ock 35 procent av dyrtidstillägg, som utbetalts till skogsstatspersonalen i förenämnda revir. Anslagen, vilka för budgetåret 1923—1924 uppfördes med ordinarie förslagsanslaget 112,000 kronor och extra förslagsanslaget 26,000 kronor, äro i riksstaten för innevarande budgetår uppförda med respektive 141,300 kronor och 17,300 kronor.

Såsom motiv för höjningen av anslagen anföres, att ett flertal av de nuvarande befattningshavarna beräknas komma att uppflyttas i högre löneklass. Höjningen påkallas dessutom av den anledningen, att full tjänstgöring måste beräknas ej blott för vissa assistenter utan även för ett antal extra kronojägare, något som är fallet jämväl under innevarande budgetår, ehuru det icke beräknats vid anslagens utmätande.

Utskottet.

Under hänvisning beträffande anslaget till dyrtidstillägg till vad utskottet under punkt 114 anfört får utskottet, som icke har något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, hemställa,

att riksdagen må

a) höja ordinarie förslagsanslaget till ersättning till statens domäners fond för utgifter för tillsyn å enskildas skyddsskogar, nu 141,300 kronor, med 11,400 kronor till 152,700 kronor;

b) till ersättning för statens domäners fond för genom dyrtidstillägg ökade utgifter för tillsyn å enskildas skyddsskogar anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 20,000 kronor.

Skogsvård å enskildas skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar m. fl. områden. [120.]

121:o) **Skogsvård å enskildas skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar m. fl. områden.** Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 120 gjorda framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår till främjande av skogsvård å enskildas skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar med flera områden anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

Skogsvårdens befrämjande. [121.]

122:o) **Skogsvårdens befrämjande.** Under punkt 121 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående anslag till skogsvårdens befrämjande, som Kungl. Maj:t må komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål beräkna för budgetåret 1927—1928 ett belopp av 500,000 kronor.

Härefter har Kungl. Maj:t i en den 4 mars 1927 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition nr 211 under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att dels för budgetåret 1927—1928 anvisa till skogsvårdens befrämjande att i mån av förefallande behov fördelas mellan vederbörande skogsvårdsstyrelser ett extra reservationsanslag av 500,000 kronor, dels ock för budgetåret 1927—1928 i riksstaten uppföra ej mindre bland inkomsterna under rubriken »uppbörd i statens verksamhet» med titel skogsvårdsavgifter ett belopp av 1,500,000 kronor än även för uppehållande av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet m. m. ett ordinarie reservationsanslag, att direkt utgå av skogsvårdsavgifter, av 1,500,000 kronor.

Utskottet.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

123:o) **Statens skogsutdikningsanslag.** Under punkt 122 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som må varda riksdagen förelagd, under titel statens skogsutdikningsanslag beräkna för budgetåret 1927—1928 ett belopp av 200,000 kronor. *Statens skogsutdikningsanslag.* [122.]

Härefter har Kungl. Maj:t i en den 18 februari 1927 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition nr 156 under åberopande av ett propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokoll föreslagit riksdagen

a) godkänna de av departementschefen i statsrådsprotokollet tillstyrkta grunder för understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet inom område, varå skogsvårdslagen äger tillämpning, av torrläggningsföretag, vilka avse höjande av alstringsförmågan hos mark med hänsyn till dess utnyttjande för skogsbörd; samt

b) till sådant understödjande anvisa för budgetåret 1927—1928 under benämning statens skogsutdikningsanslag ett extra reservationsanslag av 200,000 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet att avgiva särskilt utlåtande, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

124:o) **Skogsvårdsstyrelsernas förbund.** Under punkt 123 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som må varda riksdagen förelagd, såsom bidrag till bestridande av kostnaderna under kalenderåret 1927 för skogsvårdsstyrelsernas förbund beräkna för budgetåret 1927—1928 ett belopp av 10,000 kronor. *Skogsvårdsstyrelsernas förbund.* [123.]

Härefter har Kungl. Maj:t i en den 4 mars 1927 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition nr 214 under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att såsom bidrag till bestridande av kostnaderna under kalenderåret 1927 för skogsvårdsstyrelsernas förbund anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen *Utskottet.*

anmäla.

125:o) **Utgifter för naturskyddsändamål.** Under punkt 124 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för budgetåret 1927—1928 anvisa såsom särskilda extra reservationsanslag *Utgifter för naturskyddsändamål.* [124.]

a) till bestridande av kostnader för nationalparker 3,000 kronor,

b) till gäldande av resekostnader och övriga utgifter för vetenskapsakademiens förvaltning av naturskyddsärenden 4,800 kronor.

Med bifall till Kungl. Maj:ts framställning i ämnet (IX H. T. 1920 p. 123) uppfördes i riksstaten å extra stat för 1921 under titel utgifter för naturskyddsändamål dels till bestridande av kostnader för nationalparker ett reservationsanslag av 2,600 kronor och dels till gäldande av resekostnader och övriga utgifter för vetenskapsakademiens förvaltning av naturskyddsärenden ett reservationsanslag av 3,800 kronor. För närmast efterföljande år beviljades för ifrågavarande ändamål anslag efter beräkning av ett årligt medelsbehov av tillhopa 6,400 kronor. På grund av å anslagen uppkomna behållningar har medelstillskott för innevarande budgetår erfordrats allenast å anslaget till utgifter för vetenskapsakademiens förvaltning, vilket uppförts med 1,500 kronor.

Utskottet. Anslagsäskandet, som grundar sig på av vetenskapsakademien gjord framställning i ämnet, föranleder icke någon utskottets erinran, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må för budgetåret 1927—1928 anvisa såsom särskilda extra reservationsanslag

a) till bestridande av kostnader för nationalparker 3,000 kronor,

b) till gäldande av resekostnader och övriga utgifter för vetenskapsakademiens förvaltning av naturskyddsärenden 4,800 kronor.

Lantmäteriväsendet.

Lantmäteristyrelsen. [125.] 126:o) **Lantmäteristyrelsen.** Under punkt 125 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

a) utesluta den å lantmäteristyrelsens ordinarie stat uppförda lantmäterifiskalsbefattningen;

b) godkänna följande ordinarie stat för lantmäteristyrelsen, att tillämpas från och med budgetåret 1927—1928:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	139,700
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	»	2,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	30,800
Till bestridande av kostnader vid inspektioner	»	2,500
Förslagsanslag	kronor	175,500;

c) vid bifall härtill minska ordinarie förslagsanslaget till lantmäteristyrelsen, nu 184,300 kronor, med 8,800 kronor till 175,500 kronor;

d) medgiva, att till det kanslibiträde hos lantmäteristyrelsen, som handhar kassa- och bokföringsgöromålen, må, utöver den med kanslibiträdesbefattningen förenade avlöningen, från det i ordinarie avlöningsstaten för styrelsen upptagna förslagsanslaget till avlöningar till ordinarie tjänstemän utgå ett särskilt arvode av 768 kronor för år räknat.

Jämlikt beslut av 1925 års riksdag (skr. nr 9 A p. 93) uppgår ordinarie förslagsanslaget till lantmäteristyrelsen till 184,300 kronor. Den med tillämpning från och med budgetåret 1925—1926 fastställda staten har följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	148,500
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	»	2,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	30,800
Till bestridande av kostnader vid inspektioner	»	2,500
Förslagsanslag	kronor	184,300.

I samband med statens fastställande har bland ordinarie befattningar upptagits bland andra 1 lantmäterifiskal i lönegraden B 26 och 3 kanslibiträden i lönegraden B 7.

Till bestridande av kostnader för förteckning och förvaring av arkivalierna hos lantmäteristyrelsen är för budgetåret 1926—1927 uppfört ett extra reservationsanslag av 6,500 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet tillåter sig utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 306—315.

Beträffande avlöningsstaten innebär det föreliggande förslaget indragning från och med den 1 juli 1927 av den ledigblivna lantmäterifiskalsbefattningen och överflyttande på en av lantmäteristyrelsens tre byrådirektörer av de med sagda befattning förenade göromål antingen i deras helhet eller med fördelning av en del av dem på andra befattningshavare ävensom att — i avvaktan på ifrågasatt allmän utredning rörande lönegradsplacering av registratorer och kassörer vid de till allmänna civilförvaltningen hörande centrala verken — det nu med kassörs- och bokförings- m. fl. göromål hos lantmäteristyrelsen sysselsatta kvinnliga kanslibiträdet i lönegraden B 7 skulle beredas ett särskilt arvode för år räknat av 768 kronor. Härigenom skulle anslagsposten avlöningar åt ordinarie befattningshavare kunna minskas med (9,540 — 768 =) 8,772 kronor eller i avrundat tal 8,800 kronor, varigenom detsamma komme att begränsas till föreslagna 139,700 kronor.

Hos lantmäteristyrelsen finnas för närvarande anställda sju amanuenser, varav en tjänstgör vid arkivets omläggning. Kungl. Maj:ts förslag innebär dels att arvodet till en var av amanuenserna, vilka hittills icke kommit i åtnjutande av någon ökad ersättning för den till sju timmar utsträckta dagliga tjänstgöringstiden, skulle ökas med 400 kronor, dels ock att den vid arkivet tjänstgörande amanuensen visserligen fortfarande skulle avlönas från ordinarie

anslaget till icke-ordinarie befattningshavare m. m. men att utbetalningarna från sagda anslag skulle lättas genom överförande till det för arkivets omläggning avsedda extra anslaget av avlöningen till två vid arkivarbetet sysselsatta kvinnliga biträden, vilka för närvarande uppbära sin ersättning från det ordinarie anslaget. Härigenom skulle hela detta anslag med undantag av gottgörelsen till en amanuens få disponeras för sitt egentliga ändamål.

Någon ändring av det för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. avsedda ordinarie anslag å 30,800 kronor ifrågasättes sålunda icke utan i stället ett överförande av vissa från nämnda anslag för närvarande utgående kostnader till det extra anslaget till arkivarbetet. I sistnämnda anslag föreslås i anslutning härtill en höjning med 2,500 kronor, varigenom anslagets slutsumma skulle bliva 9,000 kronor.

I enlighet härmed har ock Kungl. Maj:t under punkt 126 föreslagit riksdagen att för budgetåret 1927—1928 uppföra nämnda anslag till arkivaliernas hos lantmäteristyrelsen förteckning och förvaring med 9,000 kronor.

Utskottet. Mot de sålunda av Kungl. Maj:t framförda förslagen har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Med förmälan att utskottet under nästföljande punkt kommer att göra hemställan om uppförande av det extra anslaget till bestridande av kostnader för förteckning och förvaring av arkivalierna hos lantmäteristyrelsen hemställer utskottet nu,

att riksdagen må

a) utesluta den å lantmäteristyrelsens ordinarie stat uppförda lantmäterifiskalsbefattningen;

b) godkänna följande ordinarie stat för lantmäteristyrelsen, att tillämpas från och med budgetåret 1927—1928:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	139,700
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	»	2,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	30,800
Till bestridande av kostnader vid inspektioner	»	2,500
Förslagsanslag	kronor	175,500;

c) vid bifall härtill minska ordinarie förslagsanslaget till lantmäteristyrelsen, nu 184,300 kronor, med 8,800 kronor till 175,500 kronor;

d) medgiva, att till det kanslibiträde hos lantmäteristyrelsen, som handhar kassa- och bokföringsgöromålen,

må, utöver den med kanslibiträdesbefattningen förenade avlöningen, från det i ordinarie avlöningsstaten för styrelsen upptagna förslagsanslaget till avlöningar till ordinarie tjänstemän utgå ett särskilt arvode av 768 kronor för år räknat.

127:o) **Arkivaliernas hos lantmäteristyrelsen förteckning och förvaring.** Under åberopande av vad utskottet under nästföregående punkt anfört och i enlighet med Kungl. Maj:ts under punkten 126 gjorda framställning hemställer utskottet, *Arkivaliernas hos lantmäteristyrelsen förteckning och förvaring.* [126.]

att riksdagen må till bestridande av kostnader för förteckning och förvaring av arkivalierna hos lantmäteristyrelsen anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 9,000 kronor.

128:o) **Lantmäteriundervisningen.** Under punkt 127 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till lantmäteriundervisningens ordnande och bedrivande anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 49,500 kronor. *Lantmäteriundervisningen.* [127.]

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

129:o) **Lantmäterikontoren i länen.** Under punkt 128 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att *Lantmäterikontoren i länen.* [128.]

a) godkänna följande ordinarie stater för lantmäterikontoren i länen, att tillämpas från och med budgetåret 1927—1928:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie befattningshavare, *förslagsanslag*	kronor	343,200
Vikariatsersättning, *förslagsanslag*	»	10,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., *förslagsanslag*	»	140,000
Förslagsanslag	kronor	493,200.

B. Övergångsstat.

Lön	Tjänstgöringspenningar	Ortstillägg	Summa	Titel	Antal	Kronor	Summa
5,000	2,500	—	7,500	Överlantmätaren i Gotlands län	—	7,500	7,500
2,200	1,500	150	3,850	Assistenterna i Västernorrlands (2) och Jämtlands län	3	11,550	
2,200	1,500	—	3,700	Annan assistent	5	18,500	30,050
						Summa kronor	37,550

Anm.: 1. Överlantmätare åtnjuter ett ålderstillägg till lönen å 600 kronor efter 5 år.
2. Assistent åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år.

b) vid bifall härtill och med uteslutande ur riksstaten av det däri uppförda ordinarie anslaget till övergångsstat för lantmäterikontoren i länen höja ordinarie förslagsanslaget till lantmäterikontoren i länen, nu 463,200 kronor, med 67,500 kronor till 530,700 kronor.

Jämlikt beslut av 1926 års riksdag (jmf. IX H. T. p. 127) uppfördes i riksstaten dels under titel lantmäterikontoren i länen ett ordinarie förslagsanslag av 463,200 kronor och dels under titel övergångsstat ett ordinarie anslag av 48,800 kronor, avsedda till bestridande av utgifterna för kontoren enligt följande, sedermera av Kungl. Maj:t fastställda ordinarie stater:

Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie befattningshavare, *förslagsanslag*	kronor	343,200
Vikariatsersättning, *förslagsanslag*	»	10,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	110,000
Förslagsanslag	kronor	463,200.

Övergångsstat.

Lön	Tjänstgöringspenningar	Ortstillägg	Summa	Titel	Antal	Kronor	Summa
5,000	2,500	—	7,500	Överlantmätaren i Gotlands län	—	7,500	7,500
2,200	1,500	150	3,850	Assistenterna i Västernorrlands (2), Jämtlands och Norrbottens län	4	15,400	
2,200	1,500	—	3,700	Annan assistent	7	25,900	41,300
						summa kronor	48,800

Anm.: 1. Överlantmätare åtnjuter ett ålderstillägg till lönen å 600 kronor efter 5 år.
2. Assistent åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år.

Till avlöningar åt förste assistenter och assistenter vid lantmäterikontoren i länen anvisades därjämte för budgetåret 1926—1927 ett extra anslag av 48,600 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet tillåter sig utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 318—327.

Beträffande ordinarie avlöningsstaten innebär Kungl. Maj:ts förslag en ökning av den däri ingående anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare med 30,000 kronor, och har densamma motiverats med de ökade kostnader, vilka förutsatts bliva en följd av ikraftträdandet från den 1 januari 1928 av den nya jorddelningslagstiftningen.

I fråga om övergångsstaten — vartill medel föreslås skola från och med nästkommande budgetår beredas från ordinarie förslagsanslaget till lantmäterikontoren i länen — innefattar Kungl. Maj:ts förslag, i följd av att vissa befattningar blivit vakanta, minskning med 3,850 kronor, motsvarande arvodet till en assistent i Norrbottens län, samt med 7,400 kronor, motsvarande arvodet till två under titel annan assistent upptagna befattningshavare, eller sålunda minskning med tillhopa 11,250 kronor.

Enligt utskottet tillhandakommet meddelande från jordbruksdepartementet har emellertid efter statsverkspropositionens avlämnande beträffande nu gällande övergångsstat ytterligare inträtt den förändring, att ännu en av de under titel annan assistent upptagna befattningarna blivit vakant, i anslutning vartill endast fyra sådana befattningar borde under angivna titel upptagas för budgetåret 1927—1928. Härav föranleddes minskning av statens slutsumma från 37,550 kronor till 33,850 kronor samt av ordinarie förslagsanslaget till lantmäterikontoren i länen från 530,700 kronor till 527,000 kronor.

Under förevarande punkt har departementschefen jämväl motiverat uppförande i riksstaten av det till avlöningar åt förste assistenter och assistenter vid lantmäterikontoren i länen uppförda extra anslaget för instundande budgetår förhöjt till 61,000 kronor eller med 12,400 kronor. Härav avses 630 kronor till täckande av brist i förevarande anslag för budgetåret 1926—1927 samt 6,048 kronor respektive 5,700 kronor till avlönande av två fasta assistenter å extra stat i stället för de ledigblivna å övergångsstat uppförda assistentbefattningarna i Norrbottens respektive Gävleborgs län.

I följd av ovanberörda efter statsverkspropositionens avlämnande inträdda förändringen beträffande antalet befattningar under titel annan assistent erfordras emellertid enligt jordbruksdepartementets ovanberörda meddelande, att ifrågavarande extra anslag till avlönande åt förste assistenter och assistenter ytterligare förhöjes med ett belopp av 5,700 kronor, motsvarande avlöning till en fast icke-ordinarie assistent vid lantmäterikontoret i Kopparbergs län, vadan alltså anslaget bör för instundande budgetår uppföras med 66,700 kronor.

Av statsrådsprotokollet framgår, att statskontoret till nedbringande av anslagsposten till avlöning åt icke-ordinarie befattningshavare ifrågasatt en utredning om och i vad mån de vid lantmäterikontoren anställda rit- och *Utskottet.*

skrivbiträdena, vilka avlönas från denna post och vilka för närvarande åtnjuta arvode enligt fjärde lönegraden i den för extra ordinarie befattningshavare gällande löneplan, skulle kunna ersättas med biträden i andra lönegraden i samma löneplan. På grund av vad som framgått av en av lantmäteristyrelsen i anledning härav verkställd, i statsrådsprotokollet återgiven utredning rörande arten av dessa biträdens arbete, anser sig utskottet icke böra föreslå någon förändring över lag av ifrågavarande biträdens löneställning men förutsätter att lantmäteristyrelsen tillser, att dessa biträden först i den mån som de kunna anses besitta för arbetet erforderliga kvalifikationer erhålla lön enligt ovanberörda fjärde lönegraden.

Utskottet har för övrigt intet att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag.

Med förmälan att utskottet under nästföljande punkt gör hemställan om uppförande av det extra anslaget å 66,700 kronor till avlöningar åt förste assistenter och assistenter vid lantmäterikontoren, hemställer utskottet nu,

att riksdagen må

a) godkänna följande ordinarie stater för lantmäterikontoren i länen, att tillämpas från och med budgetåret 1927—1928:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie befattningshavare, *förslagsanslag*	kronor	343,200
Vikariatsersättning, *förslagsanslag*	»	10,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., *förslagsanslag*	»	140,000
Förslagsanslag	kronor	493,200.

B. Övergångsstat.

Lön	Tjänstgöringspenningar	Ortstillägg	Summa	Titel	Antal	Kronor	Summa
5,000	2,500	—	7,500	Överlantmätaren i Gotlands län	—	7,500	7,500
2,200	1,500	150	3,850	Assistenterna i Västernorrlands (2) och Jämtlands län	3	11,550	
2,200	1,500	—	3,700	Annan assistent	4	14,800	26,350
					Summa kronor		33,850

Anm.: 1. Överlantmätare åtnjuter ett ålderstillägg till lönen å 600 kronor efter 5 år.
2. Assistent åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år.

b) vid bifall härtill och med uteslutande ur riksstaten av det däri uppförda ordinarie anslaget till övergångsstat för lantmäterikontoren i länen höja ordinarie förslagsanslaget till lantmäterikontoren i länen, nu 463,200 kronor, med 63,800 kronor till 527,000 kronor.

130:o) **Avlöningar åt förste assistenter och assistenter vid lantmäterikontoren i länen.** Under åberopande av vad utskottet anfört under nästföregående punkt hemställer utskottet, *Avlöningar åt förste assistenter och assistenter vid lantmäterikontoren i länen.*

att riksdagen må till avlöningar åt förste assistenter och assistenter vid lantmäterikontoren i länen anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 66,700 kronor. [129.]

131:o) **Inbindning av handlingar i lantmäterikontoren i länen.** Erforderliga medel för inbindning av handlingar i lantmäterikontoren i länen bestridas från nionde huvudtitelns allmänna expensanslag. Härjämte har emellertid riksdagen alltsedan 1914 — med undantag för 1916 och första halvåret 1923 — anvisat särskilt anslag för inbindning av i kontoren redan befintliga handlingar och böcker, vilket arbete betraktats vara av mer tillfällig beskaffenhet. För budgetåret 1926—1927 har anslaget uppförts med dess ursprungliga belopp av 5,000 kronor. *Inbindning av handlingar i lantmäterikontoren i länen.* [130.]

I anledning av därom av lantmäteristyrelsen gjord framställning har Kungl. Maj:t genom beslut den 25 juni 1926 för innevarande budgetår höjt det belopp, som av nionde huvudtitelns expensanslag må vid lantmäterikontoren i länen användas för bokinköp, bindning av böcker och handlingar, tidningar m. fl. utgifter, från förutvarande 11,000 kronor till 15,000 kronor.

Departementschefen har ansett kostnaderna för erforderlig inbindning av handlingar och böcker i lantmäterikontoren, vilka kostnader för närvarande torde kunna anses vara av mera konstant natur, lämpligen böra, såsom ock lantmäteristyrelsen ifrågasatt, i sin helhet sammanföras under nionde huvudtitelns allmänna expensanslag. Någon ökning av samma anslag vore genom en sådan ordning icke påkallad.

Utskottet har intet att erinra mot vad sålunda ifrågasatts. Detta har utskottet härigenom velat för riksdagen *Utskottet.*

omförmäla.

132:o) **Anskaffande för lantmäterikontoret i Vänersborg av kopior av vissa kartor m. m.** Under punkt 131 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för anskaffande för lantmäterikontoret i Vänersborg av kopior av vissa kartor med tillhörande handlingar anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor. *Anskaffande för lantmäterikontoret i Vänersborg av kopior av vissa kartor m. m.* [131.]

(Statsrådsprotokollet sid. 328—330.)

Framställningen innebär en ökning i förhållande till anslaget för innevarande budgetår med 3,000 kronor. Förslaget om höjningen, vilket väckts av lantmäteristyrelsen, har departementschefen ansett böra tillmötesgås, då

det vore en angelägenhet av vikt såväl för det allmänna som för länets befolkning, att ifrågavarande arbete slutfördes snarast möjligt.

Utskottet. Utskottet biträder framställningen och hemställer förty,

att riksdagen må för anskaffande för lantmäterikontoret i Vänersborg av kopior av vissa kartor med tillhörande handlingar anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor.

Ersättning för publik renovation. [132.]

133:o) **Ersättning för publik renovation.** Ordinarie förslagsanslaget till ersättning för publik renovation har av Kungl. Maj:t i förslaget till riksstat för budgetåret 1927—1928 upptagits med oförändrat belopp av 35,000 kronor.

Utskottet. Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1927—1928 uppföra ordinarie förslagsanslaget till ersättning för publik renovation med oförändrat belopp 35,000 kronor.

Tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare. [133.]

134:o) **Tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare.** Under punkt 133 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

a) medgiva, att under tiden 1 juli 1927—30 juni 1928 må till distriktslantmätare och extra lantmätare med arvode, utöver dyrtidstillägg på grund av lön eller arvode, av statsmedel utgå tillskott därtill på grund av inkomster för arbete enligt gällande lantmäteritaxa, beräknade för distriktslantmätare till 4,000 kronor, för extra lantmätare med arvode om 2,000 kronor till 3,200 kronor och för extra lantmätare med arvode om 1,500 eller 1,000 kronor till 2,400 kronor, allt för år räknat,

b) medgiva, att för samma tid må till extra lantmätare utan arvode av statsmedel utgå tillskott till inkomster för arbete enligt lantmäteritaxan beräknade till 2,400 kronor för år,

c) förklara, att beträffande tillskott, som nu nämnts, de angående dyrtidstillägg för motsvarande tid gällande bestämmelser skola i tillämpliga delar ända till efterrättelse, med rätt för Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter, som kunna vara erforderliga för tillämpning av dessa bestämmelser,

d) medgiva, att Kungl. Maj:t må äga att, med tillämpning i den mån så kan ske av de angående dyrtidstillägg gällande grunder, för samma tid medgiva tillskott av statsmedel jämväl åt kommissionslantmätare och vice kommissionslantmätare, som fortfarande utöva praktisk verksamhet,

e) för nu angivna ändamål såsom tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 300,000 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen *Utskottet.*

anmäla.

135:o) **Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.** Under nämnda rubrik finnas i riksstaten uppförda fem särskilda inbördes närstående anslag, nämligen ordinarie förslagsanslagen till bidrag till jordavsöndringar och ägostyckningar, bidrag till skiften, hemmansklyvningar och rågångsförrättningar, bidrag till utflyttnings- och väganläggningskostnader i sammanhang med skiften och hemmansklyvningar, samt extra förslagsanslagen till bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område samt bidrag till förrättningar enligt lagen om enskilda vägar. *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.* [134.]

Anslag hava utgått under flera år, med undantag av anslaget till förrättningar enligt sistnämnda lag, vilket tillkom jämlikt beslut av 1926 års riksdag.

I förslaget till riksstat för budgetåret 1927—1928 hava omförmälda ordinarie förslagsanslag av Kungl. Maj:t uppförts med oförändrade belopp av respektive 40,000, 75,000 och 200,000 kronor.

Under punkten 134 av nionde huvudtiteln har vidare Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

a) till bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område, anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 35,000 kronor;

b) till bidrag till förrättningar enligt lagen om enskilda vägar anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor.

Framställningen innebär, att förstnämnda extra anslag skulle med hänsyn till förväntad ökad belastning förhöjas med 20,000 kronor, under det åter det sistnämnda anslag skulle uppföras till oförändrat belopp.

Då utskottet icke funnit skäl till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, hemställer utskottet, *Utskottet.*

att riksdagen må

a) i riksstaten för budgetåret 1927—1928 uppföra ordinarie förslagsanslaget till bidrag till jordavsöndringar och ägostyckningar med oförändrat belopp 40,000 kronor;

b) i riksstaten för budgetåret 1927—1928 uppföra ordinarie förslagsanslaget till bidrag till skiften, hemmansklyvningar och rågångsförättningar, med oförändrat belopp 75,000 kronor;

c) i riksstaten för budgetåret 1927—1928 uppföra ordi-

narie förslagsanslaget till bidrag till utflyttnings- och väganläggningskostnader i sammanhang med skiften och hemmansklyvningar med oförändrat belopp 200,000 kronor;

d) till bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område, anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 35,000 kronor;

e) till bidrag till förrättningar enligt lagen om enskilda vägar anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor.

Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark. [135.]

136:o) **Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark.** Med tillstyrkande av bifall till vad Kungl. Maj:t under punkt 135 föreslagit och under hänvisning till vad nionde huvudtiteln (sid. 334—336) i ämnet innehåller hemställer utskottet,

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår för tilläggsavvittring i vissa delar av Västerbottens läns lappmark anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 110,000 kronor.

Ströängars indragande till kronan. [136.]

137:o) **Ströängars indragande till kronan.** Under punkt 136 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till bestridande av kostnaderna för ströängars indragande till kronan anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 400,000 kronor.

(Statsrådsprotokollet sid. 336—339.)

Sedan 1921 års riksdag i anledning av Kungl. Maj:ts i proposition nr 199 framlagda förslag för sin del antagit lag om ströängars indragande till kronan, har Kungl. Maj:t i enlighet med riksdagens beslut utfärdat lag i ämnet den 22 juni 1921 (nr 378). Vissa bestämmelser i lagen hava ändrats (se prop. nr 207/1923) genom lagen den 4 maj 1923 (nr 98). Lagen har avseende å Västerbottens och Norrbottens läns lappmark med undantag av, utom annat, sådana trakter som kunna bliva föremål för tilläggsavvittring. Vederlag för ströäng, som indrages, skall utgå genom bekostande av odling å den fastighet, vartill ängen hör. Frågor om indragning och vederlag skola avgöras av särskild nämnd, kallad ströängsnämnd.

Till bestridande av kostnaderna för indragning till kronan av de i ovannämnda lag omförmälda ströängar har riksdagen anvisat för år 1922 samt första halvåret 1923 ävensom budgetåren från och med 1923—1924 till och med 1926—1927 tillhopa 1,370,000 kronor, därav för vartdera av de båda sista budgetåren 360,000 kronor. Anslaget har under senare år utgått såsom extra förslagsanslag.

Intill tiden för nu löpande budgetår hava ärendena om ströängarnas indragning till kronan handlagts av två ströängsnämnder, en för Västerbottens län och en för Norrbottens län. Ströängsnämndernas antal är emellertid numera ökat från två till tre. När 1926 års riksdag biföll Kungl. Maj:ts framställning om ett anslag å 360,000 kronor för ströängsindragning, skedde detta under åberopande av jordbruksutskottets uttalande, att utskottet väl icke ansåge sig böra för inrättande, på sätt i ärendet motionsvis hemställts, av ytterligare en ströängsnämnd i Norrbottens län tillstyrka en höjning av ifrågavarande anslag utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit. Hinder torde emellertid icke böra möta för Kungl. Maj:t att, därest så skulle kunna ske inom ramen för det av Kungl. Maj:t äskade anslaget, förordna om tillsättande av två ströängsnämnder inom Norrbottens län. I anslutning härtill beslöt Kungl. Maj:t den 25 juni 1926, att inom Västerbottens län skulle tillsättas en ströängsnämnd och inom Norrbottens län två ströängsnämnder, vilka båda senare skulle benämnas den första och den andra ströängsnämnden i Norrbottens län. I samband därmed har Kungl. Maj:t förordnat, att nämndernas verksamhetsområden skulle med någon jämkning i vissa fall utgöras för nämnden i Västerbottens län av de delar av Vilhelmina och Dorotea socknar, som icke gjorts eller skulle göras till föremål för tilläggsavvittring, för första nämnden i Norrbottens län av Jokkmokks socken och för den andra nämnden i samma län av Gällivare och Råneträsks revir inom Gällivare socken. Därjämte har Kungl. Maj:t genom förenämnda beslut fastställt utgiftsstat för ströängsindragningen under budgetåret 1926—1927, utvisande att kostnaderna för indragningen beräknats för Västerbottens län till 182,400 kronor, för första nämndens i Norrbottens län verksamhetsområde till 138,800 kronor och för andra nämndens i samma län verksamhetsområde till 38,800 kronor eller alltså för Norrbottens län tillhopa till 177,600 kronor.

Departementschefen har till statsrådsprotokollet anfört, att frågan huruvida ett, såsom han funne sig böra tillstyrka, anslag av 400,000 kronor bleve för ändamålet tillräckligt för upprätthållande jämväl under budgetåret 1927—1928 av, förutom en ströängsnämnd inom Västerbottens län, två ströängsnämnder inom Norrbottens län torde få bliva beroende av den kostnadsberäkning, som framdeles torde verkställas med ledning av de då närmare kända utgifterna för innevarande budgetår.

Anslagsäskandet föranleder icke någon utskottets erinran, varför utskottet hemställer, *Utskottet.*

att riksdagen må till bestridande av kostnaderna för ströängars indragande till kronan anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 400,000 kronor.

Kostnader för provskiften i Kopparbergs län. [137.]

138:o) **Kostnader för provskiften i Kopparbergs län.** Under punkt 137 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till bestridande av de kostnader för laga skiften enligt lagen den 30 april 1925 (nr 102) rörande vissa laga skiften inom de på bekostnad eller med understöd av staten storskiftade delarna av Kopparbergs län, vilka jämlikt samma lag skola gäldas av allmänna medel, anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 100,000 kronor.

I proposition nr 21 till 1925 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag till lag rörande vissa laga skiften inom de på bekostnad eller med understöd av staten storskiftade delarna av Kopparbergs län. Sedan riksdagen för sin del antagit lagförslaget, utfärdades lag i ämnet den 30 april 1925 (nr 102). Lagen avser huvudsakligen att genom anordnande på statens bekostnad av ett antal provskiften i olika delar av Kopparbergs län vinna erfarenhet rörande de regler, vilka böra för framtiden vinna tillämpning med avseende å laga skiften till rubbning av storskifte. Enligt lagen skola vid förrättning, som verkställes enligt densamma, kostnaderna till förrättningsmän, lösen av kartor och handlingar samt kostnad för väganläggning, som föranledes av skiftet, ävensom för utflyttning, som prövas medföra förmånligare ägoanordning, gäldas av allmänna medel. Senast den 31 december 1925 skulle ansökningar om förordnande för lantmätare att verkställa skiften enligt lagen hava ingivits till länsstyrelsen i nämnda län, som skulle hava att översända ansökningarna till Kungl. Maj:t för prövning.

Såsom av Kungl. Maj:ts proposition nr 131 till föregående års riksdag närmare framgår, hade vid ansökningstidens utgång till länsstyrelsen ingivits 37 ansökningar om laga skiftens verkställande. Med bifall till Kungl. Maj:ts i sagda proposition framställda förslag medgav riksdagen, att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet i ärendet anförts ett antal av högst 12 skiften finge verkställas enligt ifrågavarande lag samt att det belopp, som vid utgången av budgetåret 1925—1926 kvarstode å reservationsanslaget till åtgärder för skifteslagsindelning i vissa delar av Kopparbergs län, finge användas till bestridande av de kostnader för dessa skiften, som jämlikt lagen skulle gäldas av allmänna medel. Nämnda reservation uppgick till något över 80,000 kronor.

Genom beslut den 30 april 1926 bestämde Kungl. Maj:t att i anledning av ovanberörda ansökningar lantmätare skulle förordnas beträffande 12 såsom särskilda skifteslag föreslagna områden. I avseende å 10 av dessa har Kungl. Maj:t jämlikt 5 § i lagen sedermera beslutat, att de igångsatta förrättningarna skulle fortgå.

Utskottet.

Det av Kungl. Maj:t gjorda anslagsäskandet, vilket ansluter sig till lantmäteristyrelsens förslag i ämnet, föranleder icke någon utskottets erinran.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till bestridande av de kostnader för laga skiften enligt lagen den 30 april 1925 (nr 102) rörande vissa laga skiften inom de på bekostnad eller med understöd av staten storskiftade delarna av Kopparbergs län, vilka jämlikt samma lag skola gäldas av allmänna medel, anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 100,000 kronor.

Rikets allmänna kartverk.

139:o) **Avlöningsstat för rikets allmänna kartverk**. Under punkt 138 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, med uteslutande av det under anslagstiteln rikets allmänna kartverk uppförda ordinarie förslagsanslaget »övergångsstat», höja det under samma anslagstitel upptagna ordinarie förslagsanslaget »avlöningsstat», nu 358,300 kronor, med 21,700 kronor till 380,000 kronor. *Avlöningsstat för rikets allmänna kartverk.* [138.]

Jämlikt beslut av 1925 års riksdag äro ordinarie anslagen till rikets allmänna kartverk uppförda sålunda:

Avlöningsstat, förslagsanslag	kronor	358,300
Övergångsstat, förslagsanslag	»	21,700
Kartarbeten m. m., reservationsanslag	»	223,700
	summa kronor	603,700.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning innebär, att till vinnande av förenkling beträffande uppställningen av nionde huvudtiteln ordinarie förslagsanslaget till övergångsstat för rikets allmänna kartverk skulle ur riksstaten uteslutas samt de för ändamålet erforderliga medlen beredas från ordinarie förslagsanslaget till avlöningsstat, vilket för sådant fall tarvar ökning med 21,700 kronor till 380,000 kronor.

Mot den föreslagna anordningen har utskottet intet att erinra. Utskottet hemställer alltså i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag, *Utskottet.*

att riksdagen må, med uteslutande av det under anslagstiteln rikets allmänna kartverk uppförda ordinarie förslagsanslaget »övergångsstat», höja det under samma anslagstitel upptagna ordinarie förslagsanslaget »avlöningsstat», nu 358,300 kronor, med 21,700 kronor till 380,000 kronor.

140:o) **Kartarbeten m. m.** I förslaget till riksstat för budgetåret 1927—1928 har Kungl. Maj:t under anslagstiteln rikets allmänna kartverk upptagit ordinarie reservationsanslaget till kartarbeten m. m. med oförändrat belopp 223,700 kronor. *Kartarbeten m. m.* [139.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 347—351 i statsrådsprotokollet.

Såsom i föregående punkt omförmälts är ordinarie reservationsanslaget till kartarbeten m. m. vid rikets allmänna kartverk uppfört med 223,700 kronor. För budgetåret 1926—1927 har tillika anvisats ett extra reservationsanslag för diverse behov vid kartverket å 29,800 kronor, varjämte beräknats, att för samma budgetår skulle stå till kartverkets disposition kartförsäljningsmedel till ett belopp av 40,000 kronor. Tillhopa skulle sålunda för kartarbeten m. m. finnas tillgängliga (223,700 + 29,800 + 40,000 =) 293,500 kronor. Ifrågavarande belopp var avsett att fördelas med 212,000 kronor å fältarbeten, 61,500 kronor å utgivnings- och byråarbeten samt 20,000 kronor å övningsavdelningens ritkurs, ortsnamnsgranskning, biträde vid tillsyn och vård av kartor m. m. samt städning m. m.

Anslagsbehovet för budgetåret 1927—1928 har enligt i statsrådsprotokollet framlagda beräkningar för kartarbetena upptagits till 292,500 kronor, fördelat på följande sätt:

Fältarbeten	kronor	208,000
Utgivnings- och byråarbeten	»	64,500
Övningsavdelningens ritkurs	»	5,000
Ortsnamngranskning	»	3,000
Tillsyn och vård av kartor m. m.	»	500
Städning, uppvärmning och belysning	»	11,500
	summa kronor	292,500.

Av detta belopp skulle täckas genom

ordinarie anslag	kronor	223,700
kartförsäljningsmedel	»	39,000
	summa kronor	262,700.

Utskottet. Utöver sistnämnda summa erfordras alltså, i likhet med för innevarande budgetår, ett belopp av 29,800 kronor att utgå av extra anslag.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot departementschefens utgiftsberäkning.

Med förmälan att utskottet under nästföljande punkt gör hemställan om anvisande av det erforderliga extra anslaget av 29,800 kronor, får utskottet nu hemställa,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1927—1928 under anslagstiteln rikets allmänna kartverk uppföra ordinarie reservationsanslaget till kartarbeten m. m. med oförändrat belopp 223,700 kronor.

141:o) **Diverse behov vid rikets allmänna kartverk.** Under åberopande av vad utskottet anfört i nästföregående punkt och i enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 140 gjorda framställning får utskottet hemställa, *Diverse behov vid rikets allmänna kartverk.* [140.]

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår för diverse behov vid rikets allmänna kartverk anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 29,800 kronor.

142:o) **Utgivande av ekonomisk karta över Hallands län.** Med bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 95 av nionde huvudtiteln till 1920 års riksdag gjorda framställning har riksdagen såsom bidrag till kostnaderna för utgivande av ekonomisk karta över Hallands län beviljat ett anslag av 56,000 kronor. Härav har anvisats å extra stat för ett vart av åren 1921 och 1922 ävensom budgetåren 1923—1924, 1924—1925 och 1926—1927 ett reservationsanslag av 8,000 kronor. Sammanlagt hava således hittills 40,000 kronor anvisats för ändamålet. *Utgivande av ekonomisk karta över Hallands län.* [141.]

Enligt vad av statsrådsprotokollet (punkt 141) framgår har kartverkschefen hos Kungl. Maj:t i skrivelse den 28 september 1926 anmält, att utgivningen av ifrågavarande karta beräknas bliva avslutad under 1927. Det bidrag av statsmedel, som länets hushållningssällskap åtnjuter för sagda utgivning, skall enligt av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelser utbetalas med lika belopp, som hushållningssällskapet för ändamålet utgiver. Då möjligt behov av ytterligare medel icke bliver känt förrän i och med utgivningens avslutande, har departementschefen ansett, att någon medelsanvisning för budgetåret 1927—1928 icke erfordras.

Detta har utskottet härigenom velat för riksdagen

omförmäla.

Geologiska samt meteorologiska och hydrografiska undersökningar.

143:o) **Sveriges geologiska undersökning.** Under punkt 142 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att *Sveriges geologiska undersökning.* [142.]

dels godkänna följande ändrade stat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas från och med budgetåret 1927—1928:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	128,160
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	»	3,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	26,290
Expenser	»	30,000
Förslagsanslag	kronor	187,450;

dels ock, vid bifall härtill, höja ordinarie förslagsanslaget till Sveriges geologiska undersökning, nu 167,000 kronor, med 20,450 kronor till 187,450 kronor.

Ordinarie förslagsanslaget till Sveriges geologiska undersökning är i riksstaten för budgetåret 1926—1927 upptaget till 167,000 kronor.

Staten för undersökningen har följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	128,160
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	»	3,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	25,840
Expenser	»	10,000
Förslagsanslag	kronor	167,000.

Förutom ovannämnda anslag å 10,000 kronor till expenser har sedan 1914 årligen för samma ändamål anvisats belopp å extra stat. Såsom extra reservationsanslag har sålunda anvisats för budgetåret 1923—1924 21,800 kronor samt för vart och ett av de följande budgetåren 20,000 kronor. Anslaget har tillkommit i samband med undersökningens förflyttning till dess nuvarande lokaler vid Freskati och de ökade expensutgifter, som därav blivit en följd.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning innebär en mindre för beredande av ålderstillägg avsedd höjning av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. ävensom att i ordinarie anslagsposten till expenser skulle inläggas jämväl förenämnda extra anslag för ändamålet. Framställningen i sistnämnda avseende har av departementschefen motiverats med att, då extra anslaget, som utgått med oförändrat belopp under flera år, torde motsvara ett mera konstant behov, sammanslagning med det ordinarie anslaget vore önskvärd ur synpunkten av en förenklad uppställning av huvudtiteln. Vid bifall till anordningen borde expensanslaget bibehålla sin nuvarande natur av bestämt anslag.

Utskottet. Utskottet finner icke något vara att erinra mot framställningen och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna följande ändrade stat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas från och med budgetåret 1927—1928:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	128,160
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	»	3,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	26,290
Expenser	»	30,000
Förslagsanslag	kronor	187,450;

b) vid bifall härtill höja ordinarie förslagsanslaget till Sveriges geologiska undersökning, nu 167,000 kronor, med 20,450 kronor till 187,450 kronor.

144:o) **Fältarbeten m. m. vid Sveriges geologiska undersökning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 143 gjorda framställning hemställer utskottet, *Fältarbeten m. m. vid Sveriges geologiska undersökning.* [143.]

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår till Sveriges geologiska undersöknings fältarbeten m. m. anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 111,000 kronor.

145:o) **Inredningsarbeten m. m. vid Sveriges geologiska undersöknings jordartslaboratorium.** Under punkt 144 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till inredningsarbeten m. m. vid Sveriges geologiska undersöknings jordartslaboratorium anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 2,000 kronor. *Inredningsarbeten m. m. vid Sveriges geologiska undersöknings jordartslaboratorium.* [144.]

(Statsrådsprotokollet sid. 354 och 355.)

Kungl. Maj:ts framställning avser anvisande för budgetåret 1927—1928 av 2,000 kronor till inredningsarbeten i och för anskaffande av apparater för undersökningens jordartslaboratorium. Av departementschefens uttalande till statsrådsprotokollet framgår, att den i framställningen avsedda lokalen utgöres av en i naturhistoriska riksmuseets södra flygel belägen, förut av förste expeditionsvakten vid undersökningen innehavd lägenhet. Sedan lägenheten genom uppsägning från hyresgästens sida blivit ledig, har Kungl. Maj:t den 29 maj 1925 medgivit, att samma lägenhet finge, sedan densamma den 1 oktober 1925 blivit för ändamålet tillgänglig, användas för tillgodoseende av undersökningens behov av ökade utrymmen. Undersökningens chef förutsätter, att det nyvunna utrymmet skulle tagas i anspråk för de jordartsfysikaliska undersökningarna.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts framställning hemställer utskottet, *Utskottet.*

att riksdagen må till inredningsarbeten m. m. vid Sveriges geologiska undersöknings jordartslaboratorium anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 2,000 kronor.

146:o) **Undersökning av torvmarker i södra Sverige.** Under punkt 145 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för undersökning av torvmarker i södra Sverige anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 26,600 kronor. *Undersökning av torvmarker i södra Sverige.* [145.]

Till undersökning av torvmarker i södra Sverige, i huvudsaklig överensstämmelse med av torvkommittén framlagda förslag, har riksdagen anvisat anslag för varje år från och med 1918. Undersökningen har bestått *dels* av en förrådsstatistisk undersökning medelst linjeinventering av torvtillgångarna i Götaland och Svealand utom Dalarna, *dels ock* i samband därmed och inom samma landsdelar av en rekognoscering av områdena intill 5 kilometers avstånd från järnvägslinjer och större vattenvägar och upptagande därvarande torvmarker med en areal av 5 hektar och däröver (den s. k. kvalitativa rekognosceringen). Arbetet utföres genom Sveriges geologiska undersöknings försorg.

För ändamålet hava hittills anvisats tillhopa 827,400 kronor, därav 15,300 kronor för budgetåret 1926—1927, därvid räknades med en sedan tidigare år å anslaget kvarstående behållning av 11,300 kronor.

Medelsbehovet för budgetåret 1927—1928 har beräknats till enahanda belopp som för innevarande budgetår.

Utskottet. Utskottet har intet att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

I Sveriges geologiska undersöknings, i statsrådsprotokollet återgivna framställning i ärendet har undersökningen uttalat, att efter budgetåret 1927—1928 enligt undersökningens plan bearbetningen av torvinventeringsmaterialet skulle vara förd fram till den punkt, där den för närvarande kunde avslutas, och att undersökningen komme att till det därpå följande året för Kungl. Maj:t framlägga sina synpunkter på huru torvmarksundersökningar därefter borde bedrivas.

Detta yttrande synes utskottet antyda, att tanke torde vara å bane att jämväl efter de pågående arbetenas slutförande i någon form bedriva torvmarksundersökningar. I anledning härav vill utskottet uttala, att då den för ifrågavarande undersökningar avsedda planen under nämnda budgetår genomförts och med hänsyn till torvfrågans numera minskade betydelse några ytterligare undersökningar, som kunna kräva anvisande av särskilt statsanslag, icke böra ifrågakomma.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för undersökning av torvmarker i södra Sverige anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 26,600 kronor.

Meteorologiska och hydrografiska undersökningar.

147:o) **Avlöningar m. m. vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt.** *Avlöningar m. m. vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt.* [146.]

Under punkt 146 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

a) godkänna följande ändrade stat för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, att tillämpas från och med budgetåret 1927—1928:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	134,400
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	»	6,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	69,500
Expenser	»	8,000
Förslagsanslag	kronor	217,900,

b) vid bifall härtill, med uteslutande av de i riksstaten under anslagstiteln statens meteorologisk-hydrografiska anstalt upptagna ordinarie förslagsanslaget till avlöningar samt ordinarie reservationsanslaget till expenser, uppföra under samma anslagstitel till avlöningar m. m. ett ordinarie förslagsanslag av 217,900 kronor.

Ordinarie förslagsanslaget till avlöningar vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt är i riksstaten för budgetåret 1926—1927 uppfört med 208,900 kronor.

Avlöningsstaten har följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	134,400
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	»	6,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	68,500
Förslagsanslag	kronor	208,900.

Därjämte äro för samma budgetår uppförda följande *ordinarie reservationsanslag* för anstalten, nämligen till

Arvoden åt observatörer	kronor	90,000
Expenser	»	8,000.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till statsrådsprotokollet sid. 357—364.

I fråga om *ordinarie avlöningsanslaget* föreslås, att nu utgående belopp av 68,500 kronor till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare m. m. ökas med 1,000 kronor. Ökningen avser vissa befattningshavares uppflyttning i högre löneklass, vartill de enligt gällande bestämmelser äro berättigade.

Till förenkling av uppställningen i riksstaten av anslagen under nionde huvudtiteln föreslås vidare, att i anknytning till ordinarie anslagen till utgifter avseende avlöningar upptages det hittills såsom särskilt ordinarie anslag uppförda beloppet av 8,000 kronor till *expenser*. Sistnämnda anslag torde härvid, framhåller departementschefen, böra förändras från reservationsanslag till bestämt anslag, varemot hinder i övrigt ej torde möta. Rubriken för avlöningsanslaget, vilket efter ovanberörda tillägg skulle uppgå till 217,900 kronor, föreslås bliva »avlöningar m. m.».

Staten för anstalten skulle vid genomförande härav erhålla följande utseende:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	134,400
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	»	6,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	69,500
Expenser	»	8,000
Förslagsanslag	kronor	217,900.

Vidkommande ordinarie reservationsanslaget till *arvoden åt observatörer* upptages detsamma i Kungl. Maj:ts förslag till riksstat för budgetåret 1927—1928 med oförändrat belopp 90,000 kronor.

Under förevarande punkt har departementschefen jämväl förordat uppförande i riksstaten för budgetåret 1927—1928 av vissa extra anslag. De begärda anslagen uppgå sammanlagt till 249,200 kronor, på sätt framgår av följande tabell, upptagande jämväl de för budgetåret 1926—1927 för motsvarande ändamål beviljade belopp:

		1926/27	1927/28	Ökning *Minskning*
Telegramkostnader och kostnader för radioutsändningar, förslagsanslag	kr.	118,000	118,000	—
Vattenfallsförteckningens avslutande, reservationsanslag	»	22,500	22,500	—
Diverse behov, reservationsanslag	»	80,200	75,200	*5,000*
Väderlekstjänst för luftfarten	»	—	7,000	7,000
Meteorologiska telegram från Färöarna och Island, reservationsanslag	»	4,400	3,000	*1,400*
Meteorologiska iakttagelser i Abisko m. m., reservationsanslag	»	19,500	19,500	—
Bearbetning av magnetiska registreringar, utförda i Abisko under samarbete med Roald Amundsens polarexpedition, reservationsanslag	»	—	4,000	4,000
summa	kronor	244,600	249,200	4,600.

Minskningen med 5,000 kronor i anslaget till *diverse behov* möjliggöres genom att å tidigare för ändamålet anvisade anslag uppkommit en behållning till nämnda belopp. Utöver anslagsbeloppet räknas med att såsom hittills en summa av 6,000 kronor anvisas ur handels- och sjöfartsfonden i och för underhåll av stormvarningsstationerna att tillföras anslagsposten till underhåll av stationer och utrustning.

Anslaget till *väderlekstjänst för luftfarten* har med utgångspunkt från att för Stockholms del väderlekstjänsten alltjämt skulle utföras av anstalten utan särskilt anslag samt att erforderliga telegram m. m. ävensom vissa pilotballongobservationer i Malmö och på andra platser bekostades direkt av anstalten, beräknats på följande sätt:

För Malmö flygstation:				
arvode åt meteorologassistent	kronor	3,816		
extra pilotballongobservationer	»	1,200		
expenser	»	500	kronor	5,516
För Kalmar flygstation:				
extra observationsarvoden	kronor	840	»	840
För Göteborgs flygstation:				
extra observationsarvoden	kronor	375		
» pilotballongobservationer	»	300	»	675
			summa kronor	7,031,

avrundat till 7,000 kronor.

Den meteorologiska underrättelsetjänsten för lufttrafik har hittills i huvudsak kunnat inskränka sig till sådana meteorologiska observationer och meddelanden m. m. som erfordrats för den svenska lufttrafiken och kostnaderna härför hava, i den mån de icke utbetalts av andra medel, bestritts från anslag, som i olika avseenden stått till statens meteorologisk-hydrografiska anstalts förfogande. Sedan vid 1926 års riksdag beslut fattats om anslutning från svensk sida till den internationella luftfartskonventionen (prop. nr 172, riksd. skriv. nr 168), förutsättes emellertid en anpassning så långt möjligt av ifrågavarande underrättelsetjänst efter det internationella luftfartsväsendets behov i enlighet med de närmare bestämmelser rörande samlande och utsändning av väderleksunderrättelser, som finnas intagna i ett till konventionen fogat reglemente.

Det är i anslutning till detta förhållande som ifrågavarande särskilda anslag upptagits.

Anslaget till *meteorologiska telegram från Färöarna och Island* har begränsats med hänsyn till påräknad reservation.

Beträffande det föreslagna nya anslaget å 4,000 kronor för *bearbetning av magnetiska registreringar*, utförda i Abisko under samarbete med Amundsens polarexpedition, har departementschefen erinrat, hurusom tidigare under en följd av år medel beviljats till förstärkning av den naturvetenskapliga stationen i Abisko med personal och vetenskaplig utrustning

i och för utförande av bland annat jordmagnetiska iakttagelser i samband med nämnda polarexpedition. Det nu begärda engångsbeloppet är avsett för bearbetning av dessa iakttagelser.

Utskottet. Beträffande det till väderlekstjänst för luftfarten under denna punkt med hänsyn till den 1926 avslutade internationella luftfartskonventionen motiverade särskilda anslaget kan utskottet icke finna lämpligt att i samband med anslaget till statens meteorologisk-hydrografiska anstalt uppföra ett anslag, som enligt statsrådsprotokollet avses för, bland annat, anställande vid den av Aktiebolaget Aerotransport disponerade flygstationen i Malmö av en meteorologassistent, av vilken enligt ett i samma protokoll återgivet uttalande av anstalten denna för sin egen verksamhet icke har någon nytta. Utskottet vill i detta sammanhang erinra, att statens bidrag till luftfartens upprätthållande i övrigt utgår från därför under sjätte huvudtiteln uppfört anslag. För att emellertid kunna tillgodose ett eventuellt behov i förevarande avseende under budgetåret 1927—1928 vill utskottet icke motsätta sig, att för samma budgetår en provisorisk anordning träffas på sådant sätt, att under nionde huvudtiteln anslag till föreslaget belopp av 7,000 kronor anvisas till Kungl. Maj:ts förfogande för att i mån av behov användas för ifrågavarande ändamål.

Utskottet, som i övrigt icke funnit skäl till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, kommer att under nästföljande punkter göra hemställan i fråga om de tillstyrkta extra anslagen.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet nu,

att riksdagen må

a) godkänna följande ändrade stat för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, att tillämpas från och med budgetåret 1927—1928:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	134,400
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	»	6,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	69,500
Expenser	»	8,000
Förslagsanslag	kronor	217,900,

b) vid bifall härtill, med uteslutande av de i riksstaten under anslagstiteln statens meteorologisk-hydrografiska anstalt upptagna ordinarie förslagsanslaget till avlöningar samt ordinarie reservationsanslaget till expenser, uppföra under samma anslagstitel till avlöningar m. m. ett ordinarie förslagsanslag av 217,900 kronor.

148:o) **Telegramkostnader och kostnaderför radioutsändningar vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt.** Under åberopande av vad under punkt 147 anförts och i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts under punkt 147 gjorda framställning, hemställer utskottet,

Telegramkostnader och kostnader för radioutsändningar vid statens meteorogisk-hydrografiska anstalt. [147.]

att riksdagen må för telegramkostnader och kostnader för radioutsändningar vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 118,000 kronor.

149:o) **Vattenfallsförteckningens avslutande.** Under åberopande av vad under punkt 147 anförts och i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts under punkt 148 gjorda framställning, hemställer utskottet,

Vattenfallsförteckningens avslutande. [148.]

att riksdagen må till vattenfallsförteckningens avslutande anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 22,500 kronor.

150:o) **Diverse behov vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt.** Under åberopande av vad under punkt 147 anförts och i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts under punkt 149 gjorda framställning hemställer utskottet,

Diverse behov vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt. [149.]

att riksdagen må för diverse behov vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 75,200 kronor.

151:o) **Väderlekstjänst för luftfarten.** Under åberopande av vad under punkt 147 anförts hemställer utskottet,

Väderlekstjänst för luftfarten. [150.]

att riksdagen må för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 7,000 kronor att av Kungl. Maj:t i mån av behov och på sätt som kan finnas lämpligt användas till väderlekstjänst för luftfarten.

152:o) **Meteorologiska telegram från Färöarna och Island.** Under åberopande av vad under punkt 147 anförts och i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts under punkt 151 gjorda framställning hemställer utskottet,

Meteorologiska telegram från Färöarna och Island. [151.]

att riksdagen må av det utav 1900 års riksdag för meteorologiska centralanstaltens förseende med dagliga meteorologiska telegram från Färöarna och Island beviljade anslag av 144,000 kronor anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 3,000 kronor.

Meteorologiska iakttagelser i Abisko m. m. [152.]

153:o) **Meteorologiska iakttagelser i Abisko m. m.** Under åberopande av vad under punkt 147 anförts och i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts under punkt 152 gjorda framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må för fortsättande av de meteorologiska, seismologiska och magnetiska iakttagelserna vid naturvetenskapliga stationen i Abisko samt för publicerande av dylika iakttagelser vid nämnda station och stationen vid Vassijaure anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 19,500 kronor.

Bearbetning av magnetiska registreringar, utförda i Abisko. [153.]

154:o) **Bearbetning av magnetiska registreringar, utförda i Abisko.** Under åberopande av vad under punkt 147 anförts och i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts under punkt 153 gjorda framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må för bearbetning av magnetiska registreringar, utförda i Abisko under samarbete med Roald Amundsens polarexpedition, anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 4,000 kronor.

Hydrogeologiska specialundersökningar. [154.]

155:o) **Hydrogeologiska specialundersökningar.** Med tillstyrkan av bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 154 gjorda framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår till utförande av hydrogeologiska specialundersökningar för den hydrografiska undersökningen av Sveriges färskvatten anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 12,100 kronor.

Diverse.

Rese- och traktamentspenningar. [155.]

156:o) **Rese- och traktamentspenningar.** Under punkt 155 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att minska ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar, nu 1,350,000 kronor, med 125,000 kronor till 1,225,000 kronor.

Den föreslagna minskningen av anslaget har motiverats med att till följd av bestämmelserna i det den 18 juni 1925 utfärdade nya resereglementet viss kostnadsminskning torde vara att påräkna.

Utskottet.

Utskottet hemställer i enlighet med Kungl. Maj:ts framställning,

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar, nu 1,350,000 kronor, med 125,000 kronor till 1,225,000 kronor.

157:o) **Tryckningskostnader.** Under punkt 156 har Kungl. Maj:ts föreslagit riksdagen att höja ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader, nu 39,990 kronor, med 30 kronor till 40,020 kronor. *Tryckningskostnader.* [156.]

Utskottet hemställer,

att riksdagen må höja ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader, nu 39,990 kronor, med 30 kronor till 40,020 kronor, dock att i anslaget må få göras den ändring, som till jämnande av huvudtitelns slutsumma kan visa sig erforderlig.

158:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 157 gjorda framställning, och under erinran, att den föreslagna minskningen av anslaget motiverats med å tidigare medelsanvisning för ändamålet uppkommen behållning, hemställer utskottet, *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.* [157.]

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till kostnader för kommittéer och utredningar genom sakkunniga, nu 60,000 kronor, med 10,000 kronor till 50,000 kronor.

159:o) **Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen.** Under punkt 158 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kan varda riksdagen förelagd, för beredande av tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen beräkna för budgetåret 1927—1928 under nionde huvudtiteln ett belopp av 57,500 kronor. *Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen.* [158.]

Härefter har Kungl. Maj:t i en den 11 februari 1927 avlåten proposition nr 133 föreslagit riksdagen, bland annat, att till tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen för budgetåret 1927—1928 såsom extra förslagsanslag anvisa under nionde huvudtiteln 56,500 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet härigenom skolat för riksdagen *Utskottet.*

anmäla.

160:o) **Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare.** Under punkt 159 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för beredande av tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 1,500 kronor. *Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare.* [159.]

Från och med budgetåret 1923—1924 hava tillfälliga lönetillägg utgått till vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare. Bestämmelser härom hava meddelats i kungörelsen den 22 juni 1923 (nr 276), vilka bestämmelser förlänats förlängd giltighet för efterföljande budgetår, för budgetåret 1926—1927 genom Kungl. Maj:ts brev i ämnet den 4 juni 1926.

Departementschefen har i ärendet anfört, att av de i förenämnda kungörelse den 22 juni 1923 upptagna verk och inrättningar, vid vilka tillfälliga lönetillägg kunde komma ifråga, återstå för nionde huvudtitelns vidkommande allenast lantbruksinstitutet vid Ultuna samt lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp. För därstädes anställda befattningshavare av ifrågavarande slag torde tillfälligt lönetillägg böra utgå jämväl under budgetåret 1927—1928 med samma belopp och enligt enahanda bestämmelser som för budgetåret 1926—1927.

Utskottet. Under hänvisning till av jordbruksutskottet i utlåtande nr 31 tillstyrkta grunder för ifrågavarande tillfälliga lönetillägg hemställer utskottet nu i överensstämmelse med Kungl. Majt:s förevarande framställning,

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår för beredande av tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 1,500 kronor.

Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. **[160.]** 161:o) **Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.** Under punkt 160 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till bestridande av kostnader för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid de till jordbruksdepartementet hörande ämbetsverk och kårer anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 1,150,000 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

Övriga ordinarie anslag.

162:o) I avseende å de i nu gällande riksstat under nionde huvudtiteln uppförda ordinarie anslag, som icke här ovan eller i riksdagens skrivelse den 15 mars 1927 nr 63 blivit särskilt omnämnda, har någon förändring icke ifrågasatts. *Övriga ordinarie anslag.*

Utskottet hemställer,

att samtliga de ordinarie anslag under nionde huvudtiteln, vilka icke blivit här ovan eller i riksdagens skrivelse den 15 mars 1927 nr 63 särskilt omförmälda, må i riksstaten för budgetåret 1927—1928 upptagas med oförändrade belopp.

Stockholm den 31 mars 1927.

På jordbruksutskottets vägnar:

O. NILSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, Nilsson* i Kabbarp, *Ingeström, Boberg, Sjöblom, Tjällgren, Gabrielsson* och *Eriksson* i Ljusdal; samt

från andra kammaren: herrar *Nilsson* i Tånga, *Olsson* i Broberg, *Johansson* i Uppmälby, *Sköld, Pettersson* i Bjälbo, *Carlström, Uddenberg* och *Andersson* i Grimbo, med undantag därav att herr *Norin* deltagit i stället för herr *Nilsson* i Kabbarp i behandling av punkterna 1—75, herr *Olsson* i Rödningsberg i stället för herr *Uddenberg* i behandling av punkterna 76—162, herr *Kropp* i stället för herr *Nilsson* i Kabbarp i behandling av punkterna 89—102, herr *Andersson* i Fältenborg i stället för herr *Ingeström* i behandling av punkterna 90—162, herr *Lorichs* i stället för herr *Olsson* i Broberg i behandling av punkterna 102—103, herr *Valfrid Eriksson* i stället för herr *Sederholm* i behandling av punkterna 102—162.

Reservationer:

Under punkten 76 (statens centrala frökontrollanstalt)

av herrar *Nilsson* i Tånga, *Sederholm* och *Pettersson* i Bjälbo, som yrkat, att frökontrollanten och fältkontrollanten i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag måtte placeras i lönegraden B 26.

Under punkt 81 (understödjande av den praktiskt-vetenskapliga verksamheten vid Weibullsholm)

1) av herrar *Nilsson* i Tånga och *Sederholm*, som ansett att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

På sätt statsrådsprotokollet ger vid handen står såväl de ovanberörda sakkunnigas som Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av ett till 25,000 kronor nedsatt belopp i överensstämmelse med den tanke på en snar avveckling av ifrågavarande understödsverksamhet, vartill riksdagen förlidet år genom att bifalla Kungl. Maj:ts då i ämnet framlagda förslag skänkt sin anslutning. Motionärerna åter, vilka hemställa om ett till 70,000 kronor förhöjt anslag för budgetåret 1927—1928, förutsätta att behov kan komma att föreligga av ett lika stort anslag för jämväl de därpå följande två budgetåren. Såsom ovan nämnts avse båda de förstnämnda förslagen beviljande av ett anslag av 25,000 kronor. Men under det att de sakkunniga vilja hänföra detta allenast till den vid Weibullsholm bedrivna grönsaksförädlingen, innebär Kungl. Maj:ts förslag att såsom villkor för anslagets utgående skulle knytas fordran på förädlingsverksamhetens upprätthållande i samma omfattning som hittills.

Utskottet, som tidigare intagit en avvisande hållning gentemot väckta förslag om statsanslag för upprätthållande av ifrågavarande växtförädlingsverksamhet finner sig likväl nu böra såsom ett ytterligare led i avvecklingen av ifrågavarande statsunderstöd tillstyrka anvisande av ett mindre anslag. Detta bör enligt utskottets mening i överensstämmelse med de sakkunnigas av lantbruksstyrelsen biträdda förslag avse allenast grönsaksförädling, vilken förädlingsgren icke i någon nämnvärd omfattning annorledes understödes av staten. Utskottet vill härvid erinra om ett av riksdagen år 1925 gjort uttalande, att det särskilt syntes vara uppenbar fara för handen att denna del av verksamheten vid Weibullsholm med hänsyn till de därmed förenade avsevärda kostnader i förhållande till

den ekonomiska vinsten kunde komma att nedläggas. Då kostnaderna för denna verksamhet enligt utredningen i ärendet efter avdrag av det merpris grönsaksförädlingen beräknades tillföra firman uppgå till 25,000 kronor, vill utskottet tillstyrka anvisande för budgetåret 1927—1928 av ett anslag till detta belopp under villkor, att denna verksamhet bedrives i samma omfattning som hittills. En begränsning av statsbidraget till att avse allenast grönsaksförädlingen får givetvis icke, på sätt i motionerna I: 154 och II: 245 gjorts gällande i fråga om de sakkunnigas ståndpunktstagande i detta avseende, uppfattas såsom ett underskattande av den övriga verksamheten. Givetvis finner utskottet i hög grad önskvärt, att även denna må kunna i fortsättningen upprätthållas, om än utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka, att statsunderstöd härför beviljas. Beträffande det inseende från statens sida, som firman Weibull under den tid anslaget avser bör vara underkastad för kontroll av att detsamma kommer avsett ändamål till godo, synes det utskottet icke erforderligt att härför såsom hittills anlita särskilda sakkunniga, utan torde denna verksamhet numera utan olägenhet kunna anförtros åt lantbruksstyrelsen. Härigenom vinnes även den fördelen, att firman ej onödigt betungas med administrationskostnader till följd av statsanslaget utan att detta mera obeskuret kommer verksamheten till godo.

Av det anförda torde följa, att utskottet icke kan biträda motionerna.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

> att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning samt med avslag å motionerna I: 107 och 154 samt II: 189 och 245 till understödjande av den å Weibullsholm bedrivna praktiskt-vetenskapliga verksamheten för förädling av köksväxter anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 25,000 kronor.

2) av herrar *Nilsson* i Kabbarp, *Boberg*, *Carlström* och *Olsson* i Rödningsberg, som ansett att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

På sätt statsrådsprotokollet ger vid handen står såväl de ovanberörda sakkunnigas som Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av ett till 25,000 kronor nedsatt belopp i överensstämmelse med den tanke på en snar avveckling av ifrågavarande understödsverksamhet, vartill riksdagen förlidet år genom att bifalla Kungl. Maj:ts då i ämnet framlagda förslag skänkt sin anslutning. Motionärerna åter, vilka hemställa om ett till 70,000 kronor förhöjt anslag för budgetåret 1927—1928, förutsätta att behov kan komma att föreligga av ett lika stort anslag för jämväl de därpå följande två budgetåren. Såsom ovan nämnts avse båda de förstnämnda förslagen beviljande

av ett anslag av 25,000 kronor. Men under det att de sakkunniga vilja hänföra detta allenast till den vid Weibullsholm bedrivna grönsaksförädlingen, innebär Kungl. Maj:ts förslag att såsom villkor för anslagets utgående skulle knytas fordran på förädlingsverksamhetens upprätthållande i samma omfattning som hittills.

Utskottet, som tidigare intagit en avvisande hållning gentemot väckta förslag om statsanslag för upprätthållande av ifrågavarande växtförädlingsverksamhet finner sig likväl nu böra såsom ett ytterligare led i avvecklingen av ifrågavarande statsunderstöd i anslutning till Kungl. Maj:ts förslag tillstyrka anvisande av ett till hälften av det för innevarande budgetår beviljade anslaget nedsatt belopp eller 25,000 kronor för upprätthållande i största möjliga omfattning av den vid Weibullsholm bedrivna växtförädlingsverksamheten. Beträffande det inseende från statens sida, som firman Weibull under den tid anslaget avser bör vara underkastad för kontroll av att detsamma kommer avsett ändamål till godo, synes det utskottet icke erforderligt att härför såsom hittills anlita särskilda sakkunniga, utan torde denna verksamhet numera utan olägenhet kunna anförtros åt lantbruksstyrelsen. Härigenom vinnes även den fördelen, att firman ej onödigt betungas med administrationskostnader till följd av statsanslaget utan att detta mera obeskuret kommer verksamheten till godo.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anslutning till Kungl. Maj:ts förevarande framställning samt med avslag å motionerna I: 107 och 154 samt II: 189 och 245 till understödjande av den praktiskt-vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 25,000 kronor.

Under punkt 89 (lantbrukskonsulenter i London, Berlin och Riga)

av herrar *Johansson* i Uppmälby, *Boberg* och *Sköld*, som ansett att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

Vad först angår den av herr Linders väckta motionen, gående ut på en ökning av det till konsulenten i London beräknade ortstillägget, kan utskottet icke på grundval allenast av vad i motionen anförts förorda högre belopp än Kungl. Maj:ts förslag i detta avseende innebär. Utskottet är emellertid övertygat, att därest Kungl. Maj:t skulle finna omständigheterna böra föranleda en ökning av ifrågavarande ortstillägg Kungl. Maj:t icke skall underlåta göra den framställning i ämnet till riksdagen, som därav kan påkallas.

Med avseende å den av herr Adler m. fl. väckta motionen II: 112, beträffande den punkt, varom här är fråga, är utskottet för egen del övertygat, att det nu åter

stegrade handelsutbytet med Tyskland påkallar inrättande ånyo snarast möjligt av en lantbrukskonsulentbefattning i Berlin. Det oaktat anser sig utskottet av nedan angivna skäl icke böra nu förorda Kungl. Maj:ts förslag härom. Utskottet har icke kunnat förbise, att lantbrukskonsulentbefattningen i Riga knappast kan anses hava motsvarat de förväntningar med avseende å ökad avsättning i de baltiska staterna av svenska lantbruksprodukter, som vid befattningens inrättande förknippades med densamma. På grund härav och av i motionen anförda skäl har utskottet icke kunnat undgå hysa en viss tveksamhet rörande betydelsen av denna befattnings bibehållande, och i varje fall anser utskottet, att ett övervägande från Kungl. Maj:ts sida bör ske, därvid ock torde böra prövas möjligheterna av att genom en i Berlin placerad konsulent kunna i erforderlig omfattning tillgodose i de baltiska staterna förefintligt behov av en sådan befattningshavares verksamhet. Utskottet vill i detta sammanhang erinra, att enligt utredningen i ärendet Stockholms handelskammare ifrågasatt, om icke ett års uppskov med avgörandet av frågan om en konsulentbefattning i Berlin skulle bringa ytterligare erfarenhet rörande behovet, samtidigt som möjlighet bereddes för bedömande, huruvida konsulentbefattningen eventuellt kunde flyttas från Riga till Berlin. Det torde ock förtjäna här omnämnas, att Skånes handelskammare förordat, att befattningens verksamhetsområde måtte omfatta även de baltiska staterna. Angivna omständigheter göra det sålunda enligt utskottets mening angeläget, att icke genom inrättande redan innevarande år av en lantbrukskonsulentbefattning i Berlin avskära möjligheterna för en eventuell omplacering av lantbrukskonsulentbefattningen i Riga. I avvaktan på inrättande av en konsulentbefattning i Berlin anser sig utskottet kunna förvänta, att det vid beskickningen därstädes placerade handelsrådet i möjligaste mån med uppmärksamhet följer förhållandena jämväl på nu förevarande område.

Med avseende i övrigt å vad i motionen II : 112 anförts vill utskottet utan att närmare ingå härpå allenast uttala, att, då utskottet icke finner detta innefatta några mera bestämda hållpunkter, som kunna läggas till grund för en framställning till Kungl. Maj:t, och i betraktande jämväl av vad lantbruksstyrelsen i ärendet anfört, utskottet icke ansett sig böra i vidare mån än som framgår av vad utskottet ovan yttrat upptaga motionärernas förslag.

Kungl. Maj:ts förslag i nu icke särskilt berörda delar föranleder icke någon utskottets erinran.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

> 1) att riksdagen må med avslag å motionen I : 43 och å Kungl. Maj:ts förevarande framställning, i vad rör inrättande av en lantbrukskonsulentbefattning i Berlin, till uppehållande av två lantbrukskonsulentbefattningar, nämligen en i London och en i Riga, anvisa för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 39,000 kronor;

2) att motionen II : 112 i vad rör punkt 89 i nionde huvudtiteln må i den mån den icke kan anses besvarad genom vad utskottet ovan anfört och hemställt icke föranleda någon riksdagens åtgärd.

Under punkt 102 (befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen)
av herr *Sköld.*

Under punkt 103 (södra Sveriges fiskeriförening)
av herrar *Lorichs, Boberg, Pettersson* i Bjälbo, *Andersson* i Grimbo och *Andersson* i Fältenborg, som ansett att utskottet bort tillstyrka den i ämnet väckta motionen II : 116.

Verkliga utgifter.

IX. Nionde huvudtiteln. Jordbruksdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
	A. Departementet.		
1	Departementschefen	24,000	
2	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, *förslagsanslag*	188,700	
3	Egnahemsavdelning inom departementet, *förslagsanslag*		18,400
	Säger för departementet	**212,700**	**18,400**
	B. Lantbruksstyrelsen m. m.		
1	Lantbruksstyrelsen, *förslagsanslag*	225,000	
	Lantbruksingenjörer och deras biträden:		
2	Lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater	110,800	
3	Tillskott till dyrtidstillägg för lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater, *förslagsanslag*		20,000
4	Assistenter hos lantbruksingenjörer		48,000
		110,800	68,000
	Statskonsulenter och deras biträde:		
5	Statskonsulenter, *förslagsanslag*	34,800	
6	Stipendiat i boskapsskötsel och mejerihushållning m. m.		2,500
	Säger för lantbruksstyrelsen m. m.	**370,600**	**70,500**
	C. Lantbruksakademien och försöksväsendet på jordbruksområdet m. m.		
	Lantbruksakademien:		
1	Lantbruksakademien, *förslagsanslag*	12,900	
2	Lantbruksakademiens museum, bibliotek, m. m., *reservationsanslag*	16,000	
		28,900	
	Försöksväsendet på jordbruksområdet:		
3	Centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, *förslagsanslag*	371,000	

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
4	Forskningsverksamhet på biodlingens område		5,500
5	Ytterligare medel till byggnadsarbeten vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, *reservationsanslag*		25,000
6	Utrustning för växtfysiologisk försöksverksamhet vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet		7,000
7	Fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor	8,000	
		379,000	37,500
	Säger för lantbruksakademien och försöksväsendet på jordbruksområdet m. m.	**407,900**	**37,500**
	D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar.		
	Lantbruksinstituten:		
1	Lantbruksinstitutet vid Ultuna	97,500	
2	Diverse behov vid lantbruksinstitutet vid Ultuna		26,000
3	Lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp	117,900	
4	Diverse behov vid lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp		8,500
		215,400	34,500
5	Lanthushållningsseminariet å Rimforsa, *förslagsanslag*		20,600
	Lägre lantbruksundervisning m. m.:		
6	Understöd åt lantmannaskolor, *förslagsanslag*	380,000	
7	Ökat understöd åt lantmannaskolor, *förslagsanslag*		33,000
8	Understöd åt lanthushållsskolor, *förslagsanslag*	213,000	
9	Ökat understöd åt lanthushållsskolor, *förslagsanslag*		20,000
10	Understöd åt lantbruksskolor, *förslagsanslag*	122,500	
11	Dyrtidstillägg åt föreståndare och lärare vid lantmanna-, lanthushålls- och lantbruksskolor, *förslagsanslag*		* 100,000
12	Lantbruksskolan vid Ultuna, *förslagsanslag*	8,350	
13	Inspektion över de lägre lantbruksundervisningsanstalterna	5,000	
14	Lägre mejeriskolor för kvinnor, *reservationsanslag*	29,000	
15	Utbildningskurser för kontrollassistenter, *reservationsanslag*		14,000
16	Utbildningskurser för ladugårdsförmän och svinskötare, *reservationsanslag*		32,000
17	Utbildningskurser för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna, *reservationsanslag*		6,000
18	Utbildningskurser i beteskultur och ängsskötsel, *reservationsanslag*		3,500

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöver särskilt utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
19	Hovbeslagsskolan vid Alnarp	5,400	
20	Understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter, *förslagsanslag*	150,000	
		913,250	208,500
	Trädgårdsundervisningen:		
21	Högre utbildning i trädgårdsfacket, *reservationsanslag*	4,800	
22	Lantbruksakademiens trädgårdsskola	10,000	
23	Trädgårdsskolan vid Alnarp	10,000	
24	Försöksverksamhet med köksväxter vid Alnarps trädgårdar		19,300
25	Trädgårdsskolorna i mellersta och norra Sverige	30,000	
26	Trädgårdsskola för kvinnor		10,000
27	Kurser i trädgårdsskötsel, *reservationsanslag*		21,700
		54,800	51,000
28	Reseunderstöd för lantbrukets studerande, *reservationsanslag*	20,000	
	Säger för undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar	**1,203,450**	**314,600**
	E. Stuteriväsendet.		
1	Stuteriöverstyrelsen, *förslagsanslag*	33,600	
	Hingstdepåer och stuteri:		
2	Avlöningar, *förslagsanslag*	44,800	
3	Hingstdepåernas och stuteriets verksamhet, *reservationsanslag*	250,000	
4	Nybyggnad vid Valleberg under Flyinge kungsgård i Malmöhus län		4,280
		294,800	4,280
5	Hästavelns befrämjande, *reservationsanslag*, att direkt utgå av totalisatormedel	185,000	
	Säger för stuteriväsendet	**513,400**	**4,280**
	F. Boskapsskötsel m. m.		
	Nötboskapsavelns befrämjande:		
1	Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln, *reservationsanslag*	265,000	
2	Understöd åt kontrollföreningsverksamhet, *reservationsanslag*	65,000	
3	Avelscentra för nötboskap, *reservationsanslag*		21,700
4	Förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen, *förslagsanslag*		120,000
		330,000	141,700

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
5	Kontroll å uppvärmning av till kreatursföda avsedd mjölk m. m., *förslagsanslag*		25,000
	Svinavelns befrämjande:		
6	Befrämjande i allmänhet av svinaveln, *reservationsanslag*	52,000	
7	Avkastningsbedömning rörande avelssvin		15,500
8	Fåravelns befrämjande, *reservationsanslag*	24,000	
9	Fjäderfäavelns befrämjande		19,000
10	Biskötselns befrämjande, *reservationsanslag*	8,000	
	Säger för boskapsskötsel m. m.	**414,000**	**201,200**
	G. Veterinärväsendet.		
	Veterinärundervisningsanstalter:		
1	Veterinärhögskolan, *förslagsanslag*	306,500	
2	Diverse behov vid veterinärhögskolan, *reservationsanslag*		38,200
3	Täckande av brist å till veterinärhögskolans bibliotek anslagna medel		2,500
4	Veterinärinrättningen i Skara	8,500	
		315,000	40,700
	Statens veterinärbakteriologiska anstalt:		
5	Statens veterinärbakteriologiska anstalt, *förslagsanslag*	73,700	
6	Statens veterinärbakteriologiska anstalts verksamhet, *reservationsanslag*	—	
		73,700	
	Veterinärstaten:		
7	Länsveterinärer, *förslagsanslag*	168,000	
8	Veterinärstipendiater	7,200	
9	Distriktsveterinärers avlönande, *förslagsanslag*	250,000	
10	Dyrtidstillägg åt distriktsveterinärer, *förslagsanslag*		65,000
		425,200	65,000
	Förekommande och hämmande av smittsamma sjukdomar bland husdjuren:		
11	Statsbidrag vid försäkring mot smittsamma husdjurssjukdomar, *förslagsanslag*	300,000	
12	Övriga utgifter till förekommande och hämmande av smittsamma sjukdomar bland husdjuren, *förslagsanslag*	500,000	
		800,000	
13	Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur		5,050
	Säger för veterinärväsendet	**1,613,900**	**110,750**

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
	H. Lanthushållning i allmänhet.		
	Hushållningssällskapen:		
1	Allmänt anslag till hushållningssällskapen	2,900,000	
2	Sekreterare hos hushållningssällskapen, *förslagsanslag*		170,000
3	Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar, *reservationsanslag*	80,000	
	Mindre jordbruk m. m.:		
4	Höjande av det mindre jordbruket, *reservationsanslag*		325,000
5	Ordnad bokföring vid mindre jordbruk m. m., *reservationsanslag*		30,000
			355,000
	Jordbrukskonsulenter m. m.:		
6	Jordbrukskonsulenter, *förslagsanslag*		270,000
7	Vandringsrättare		114,000
8	Utbildningskurser för vandringsrättare, *reservationsanslag*		2,500
9	Täckdikningsförmän		17,000
			403,500
10	Statens lagerhus och fryshus, *förslagsanslag*, att utgå i första hand av inkomster av statens lagerhus och fryshus		90,000
11	Maskin- och redskapsprovningsanstalterna vid Ultuna och Alnarp		54,600
	Kemiska stationer m. m.:		
12	Kemiska stationer		48,000
13	Kemisk-växtbiologiska anstalten inom Norrbottens län		23,500
			71,500
	Befrämjande av mossodlingar:		
14	Svenska mosskulturföreningen		97,000
15	Försöksgård å myrjord i Jämtlands län		14,500
16	Försöksgård å myrjord i Norrbottens län		7,000
			118,500
	Befrämjande av fröodlingen:		
	Statens centrala frökontrollanstalt:		
17	Statens centrala frökontrollanstalts verksamhet, *förslagsanslag*, att utgå i första hand av inkomster av frökontrollanstalten	167,900	
18	Dyrtidstillägg vid statens centrala frökontrollanstalt, *förslagsanslag*, att utgå i första hand av inkomster av frökontrollanstalten		8,500
19	Understöd åt lokala frökontrollanstalter		10,000
20	Befordrande av inhemsk fröodling, *reservationsanslag*	16,000	

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
21	Sveriges utsädesförening		211,200
22	Understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm		50,000
		183,900	279,700
23	Svenska betes- och vallföreningen		56,000
24	Sveriges pomologiska förening		12,000
25	Befrämjande av linodling, *reservationsanslag*		8,000
26	Lindring av fraktkostnader för kalk m. m., *förslagsanslag*		600,000
27	Ogräsens bekämpande, *reservationsanslag*		4,000
28	Lantbruksmöte, *reservationsanslag*		25,000
29	Lantbrukskonsulenter i London, Berlin och Riga		59,000
30	Smörprovningar m. m., *reservationsanslag*		40,000
31	Föreningar för jordbrukskredit, *förslagsanslag*		25,000
32	Jordbrukarungdomens förbund		15,000
33	Landsbygdens elektrifiering		75,000
34	Ölands elektrifiering		180,000
	Säger för lanthushållning i allmänhet	**3,163,900**	**2,641,800**
	I. Grundförbättringar, kolonisation och egnahemsbildning m. m.		
1	Statens avdikningsanslag, *reservationsanslag*		* 2,100,000
2	Statsbidrag till nyodling och betesförbättring å ofullständiga jordbruk, *reservationsanslag*		* 400,000
	Kolonisation:		
3	Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av odlingslägenheter m. fl., *förslagsanslag*	200,000	
4	Kolonisation å vissa kronoparker, *reservationsanslag*		230,000
5	Kolonisationsverksamheten å Alträsks kolonisationsområde, *förslagsanslag*		7,250
		200,000	237,250
	Egnahemsbildning:		
6	Premielån till egnahemslåntagare, *reservationsanslag*		650,000
7	Jordbrukskommissioner, *förslagsanslag*	15,000	
	Säger för grundförbättringar, kolonisation och egnahemsbildning m. m.	**215,000**	**3,387,250**
	J. Fiskeriväsendet.		
1	Statens lokala fiskeriadministration, *förslagsanslag*	79,200	
	Fiskerinäringens understöd:		
2	Fiskets befrämjande i de särskilda orterna, *reservationsanslag*	78,500	
3	Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen, *reservationsanslag*	30,000	
		108,500	

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöver särskilt utlåtande framdeles kommer att avgivas.

			Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
4	Södra Sveriges fiskeriförening			26,000
	Hydrografisk-biologiska havsundersökningar:			
5	Hydrografisk-biologiska kommissionens undersökningar, *reservationsanslag*			30,250
6	Vissa havshydrografiska mätningar, *reservationsanslag*			8,000
7	Sveriges andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt med laboratorium			10,000
8	Fartyget Skagerak, *reservationsanslag*			84,200
				132,450
9	Fartyget Eystrasalt, *reservationsanslag*			12,700
10	Bevakningsfartygs stationerande vid rikets kuster, *reservationsanslag*			27,000
	Säger för fiskeriväsendet		**187,700**	**198,150**
	K. Skogsväsendet.			
	Skogsundervisning m. m.:			
1	Skogshögskolan, *förslagsanslag*		222,800	
2	Diverse behov vid skogshögskolan, *reservationsanslag*			39,500
3	Statens skogsförsöksanstalt, *förslagsanslag*		153,700	
4	Diverse behov vid statens skogsförsöksanstalt, *reservationsanslag*			52,000
5	Specialundersökningar rörande de norrländska skogarnas föryngring, *reservationsanslag*			25,500
	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för statens skogsskolor:			
6	Avlöningar, *förslagsanslag*	78,600		
7	Övriga utgifter, *reservationsanslag*	50,200		
8	Genom dyrtidstillägg ökade utgifter, *förslagsanslag*	13,500	128,800	13,500
	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för fortsättningsskolan vid Kloten:			
9	Avlöningar m. m., *förslagsanslag*	16,250		
10	Övriga utgifter, *reservationsanslag*	5,100		
11	Genom dyrtidstillägg ökade utgifter, *förslagsanslag*	2,500		23,850
12	Skogshushållning i allmänhet, *reservationsanslag*		20,600	
			525,900	154,350
	Riksskogstaxeringen:			
13	Riksskogstaxeringens fortsättande, *reservationsanslag*			125,000
14	Bearbetning av material från riksskogstaxeringen, *reservationsanslag*			63,000
				188,000

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
	Skogsvård m. m.:		
15	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för tillsyn å enskildas skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar, *förslagsanslag*	345,000	
16	Ersättning till statens domäners fond för genom dyrtidstillägg ökade utgifter för tillsyn å enskildas skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar, *förslagsanslag*		65,000
17	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för tillsyn å enskildas skyddsskogar, *förslagsanslag*	152,700	
18	Ersättning till statens domäners fond för genom dyrtidstillägg ökade utgifter för tillsyn å enskildas skyddsskogar, *förslagsanslag*		20,000
19	Skogsvård å enskildas skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar m. fl. områden, *reservationsanslag*		20,000
20	Skogsvårdens befrämjande, *reservationsanslag*		* 500,000
21	Skogsvårdsstyrelsernas verksamhet m. m., *reservationsanslag*, att direkt utgå av skogsvårdsavgifter	*1,500,000	
22	Statens skogsutdikningsanslag, *reservationsanslag*		* 200,000
23	Skogsvårdsstyrelsernas förbund, *reservationsanslag*		* 10,000
24	Släckning av skogseld, *förslagsanslag*	50,000	
		2,047,700	815,000
	Utgifter för naturskyddsändamål:		
25	Kostnader för nationalparker, *reservationsanslag*		3,000
26	Vetenskapsakademiens förvaltning av naturskyddsärenden, *reservationsanslag*		4,800
			7,800
27	Belöningar för rovdjurs dödande, *förslagsanslag*	30,000	
	Säger för skogsväsendet	**2,603,600**	**1,165,150**

L. Lantmäteriväsendet.

	Lantmäteristyrelsen:		
1	Lantmäteristyrelsen, *förslagsanslag*	175,500	
2	Arkivaliernas hos lantmäteristyrelsen förteckning och förvaring, *reservationsanslag*		9,000
3	Lantmäteriundervisningen, *reservationsanslag*		49,500
	Lantmäterikontoren i länen:		
4	Lantmäterikontoren i länen, *förslagsanslag*	527,000	
5	Avlöningar åt förste assistenter och assistenter		66,700
6	Renovation av kartor för lantmäterikontoren i länen, *reservationsanslag*	6,000	
7	Anskaffande för lantmäterikontoret i Vänersborg av kopior av vissa kartor m. m., *reservationsanslag*		10,000
		533,000	76,700

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöver särskilt utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
	Lantmäteripersonal, som sysselsättes med utförande av lantmäteriförrättningar:		
8	Avlöningar	746,500	
9	Ersättning för publik renovation, *förslagsanslag*	35,000	
10	Tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare, *förslagsanslag*		* 300,000
		781,500	300,000
	Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.:		
11	Bidrag till jordavsöndringar och ägostyckningar, *förslagsanslag*	40,000	
12	Bidrag till skiften, hemmansklyvningar och rågångsförrättningar, *förslagsanslag*	75,000	
13	Bidrag till utflyttnings- och väganläggningskostnader i sammanhang med skiften och hemmansklyvningar, *förslagsanslag*	200,000	
14	Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område, *förslagsanslag*		35,000
15	Bidrag till förrättningar enligt lagen om enskilda vägar, *förslagsanslag*		5,000
		315,000	40,000
16	Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark, *förslagsanslag*		110,000
17	Ströängars indragande till kronan, *förslagsanslag*		400,000
18	Kostnader för provskiften i Kopparbergs län, *förslagsanslag*		100,000
	Säger för lantmäteriväsendet	**1,805,000**	**1,085,200**
	M. Rikets allmänna kartverk.		
	Rikets allmänna kartverk:		
1	Avlöningsstat, *förslagsanslag*	380,000	
2	Kartarbeten m. m., *reservationsanslag*	223,700	
		603,700	
3	Diverse behov vid rikets allmänna kartverk, *reservationsanslag*		29,800
	Säger för rikets allmänna kartverk	**603,700**	**29,800**
	N. Geologiska samt meteorologiska och hydrografiska undersökningar.		
	Sveriges geologiska undersökning:		
1	Sveriges geologiska undersökning, *förslagsanslag*	187,450	
2	Fältarbeten m. m. vid Sveriges geologiska undersökning, *reservationsanslag*		111,000

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöver särskilt utlåtande framdeles kommer att avgivas

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
3	Inredningsarbeten m. m. vid Sveriges geologiska undersöknings jordartslaboratorium, *reservationsanslag*		2,000
4	Undersökning av torvmarker i södra Sverige, *reservationsanslag*		26,600
		187,450	139,600
	Meteorologiska och hydrografiska undersökningar:		
	Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt:		
5	Avlöningar m. m., *förslagsanslag* 217,900		
6	Arvoden åt observatörer, *reservationsanslag* 90,000	307,900	
7	Telegramkostnader och kostnader för radioutsändningar vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, *förslagsanslag*		118,000
8	Vattenfallsförteckningens avslutande, *reservationsanslag*		22,500
9	Diverse behov vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, *reservationsanslag*		75,200
10	Väderlekstjänst för luftfarten		7,000
11	Meteorologiska telegram från Färöarna och Island, *reservationsanslag*		3,000
12	Meteorologiska iakttagelser i Abisko m. m., *reservationsanslag*		19,500
13	Bearbetning av magnetiska registreringar, utförda i Abisko, *reservationsanslag*		4,000
14	Hydrogeologiska specialundersökningar, *reservationsanslag*		12,100
		307,900	261,300
	Säger för geologiska samt meteorologiska och hydrografiska undersökningar	**495,350**	**400,900**
	O. Diverse.		
1	Ålderstillägg, *förslagsanslag*	175,000	
2	Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag*	1,225,000	
3	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., *förslagsanslag*	240,000	
4	Tryckningskostnader, *förslagsanslag*	40,020	
5	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, *reservationsanslag*	50,000	
6	Extra utgifter, *reservationsanslag*	70,000	
7	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, *förslagsanslag*		* 56,500
8	Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, *förslagsanslag*		1,500
9	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, *förslagsanslag*		*1,150,000
	Säger för diverse	**1,800,020**	**1,208,000**
	Summa	**15,610,220**	**10,873,480**

* Av Kungl. Maj:t beräknat belopp, varöver särskilt utlåtande framdeles kommer att avgivas.

Stockholm, Isaac Marcus' Boktryckeri-Aktiebolag, 1927.